

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 22
Loveañ - Merenn**

PREDER

Kaier 165 - 166

Meurzh - Ebrel 1973

ROPARZ HEMON

**GERIADUR ISTOREL
AR BREZHONEG**

Dictionnaire Historique du Breton

**Rann 22
Loveañ - Merenn**

PREDER

Kaier 165 - 166

Meurzh - Ebrel 1973

loveañ v. louvoyer.

PElletier.lôva (inf.).

VALL.lovea (Ile de Batz, L.); lovat (Ouessant, L.) (inf.);
VAZA.p.9 o loveal du-mañ ha du-hont war vourzh
listri-brezel (inf.).

lovr a.ou m.-ien lépreux.

C.loffr, tr."ladre, meseau, lat.lazarus, leprosus"; Qu.II
p.99 lofr, tr."lepreux"; III p.41 ouch loffr, tr.
"pourceau, ladre"; Nom.p.34 (Gloss.p.372) an lofryen
(pl.); N.1851 me a-z guel scuiz ha castizet, ha loffr ;
Pm.n.155 da-n tut loffr ... ez renthe ho iechet ;
Gk.II p.108 an lofr ; Jer.PElletier.p.554 (N.390)
lefryen (pl.).

GReg.p.557 lozvr, lovr, lozr, lor ; lovréyen, loréyen
(pl.); lor, loir (V.); -eyon (pl.); lovr-pezel, lozr-
brein, tr."ladre verd, ou ladre confirmé"; PElletier.
loûr, loûvr, lôvr, lôfr, lôr, lozr ; loûvr, loufr
(V.); L'Arm-p.212 lovre ; DJ.p.34 Simon al laour.

GBI.p.244 un ti nevez, livet e gwenn, evel ma vez savet
d'al laourienn (pl.).

lovrañ v. rendre ou devenir lépreux.

GReg.p.557 lovra, lovri, lozri ; loreiñ, loireiñ (V.)(inf.);
PElletier.p.554 lozri (inf.); L'Arm-p.212 lovrein
(inf.).

GBI.p.242 va zadig paour zo laouret (pp.).

lovrđi m.-où léproserie.

GON.p.317 lordi.

lovrek a. lépreux.

GBI.p.250 va zad paour zo laourek.

VALL.p.414 lovrek, laourek.

lovrrentez f. lèpre.

GReg.p.558 lovrénte.

lovrerez f.-ed lépreuse.

L'Arm-p.212 lovreréss, tr."ladresse"; lovrerézétt (pl.).

lovrerezh m. lèpre.

L'Arm-p.212 lovrereah ; -eu (pl.).

lovrezh f. (1) lèpre.

GReg.p.558 lovreh, loreh.

----- (2) léproserie.

GReg.p.558 lovrez ; -ou (pl.).

lovroni f. lèpre.

CH-mes.(Gloss.p.373) lovroni.

1.lu a. ridicule.

GReg.p.822 un dra lu, tr."une chose ridicule"; PElletier.
lu, tr."ridicule, impertinent, malhonnête, indécent,
honteux, qui fait honte".

----- (A) ober al lu tourner en ridicule.

SKET.II p.36 hag holl o tirollañ da c'hoarzhin goap ha
d'ober al lu gant ar paotr yaouank.

2.lu s. armée.

NOTK.p.61 deuet eo "sloga" da vezañ "lu" e brezhoneg ;
ar ger-se hon eus dilezet ... evit kemerout ur ger

- gallek.
1. luadenn f.-où parodie.
GON.FB.HV.p.579 luaden (f.); -nou (pl.).
GWAL.165 p.300 re reut e hañval bezañ marteze displegadenn ar c'huriou ...; kempouezet e vezont alies gant luadennou (pl.).
2. luadenn f. acte de séduction.
VALL.p.682 luadenn (V.).
luadenniñ v. parodier.
VALL.p.533 luadenni, luadenna (inf.).
- luban a. ou m.-ed insinuant, flatteur.
GReg.p.534 luban, tr."insinuant"; p.129, tr."cageolleur"; -ed (pl.).
- lubanerezh m. insinuation, flatterie.
GReg.p.129 lubanerezh, tr."cageolerie".
- lubaniñ v. insinuer, flatter.
GReg.p.129 lubani, tr."cageoller" (inf.).
MOA.p.154 lubani ouzh unan bennak, tr."cajoler en s'insinuant" (inf.).
- lubrikus a. lubrique.
M.1416 beuaff anaffus, lubrikus en luxur.
- luch a. louche.
C.loes; Qu.II p.103 luig.
GReg.p.95 luich, luch, tr."bigle"; -ed, lucheyen (pl.); luch, loüicz, lués (V.); L'Arm-p.221 louiss, lusse, luche.
VNB.p.41 luch; MGZ.p.216 luch ha pikous e oa e zaoulagad.
- luchañ v. loucher.
GReg.p.95 luicha, lucha, tr."bigler"; luiseif (V.) (inf.); L'Arm-p.221 louisein, lussein, luchein; p.31 luézein (inf.).
EKG.II p.219 me am boa c'hoant da lavaret un dra bennak, mes va zad a luche ouzhin; gwelloc'h e kave reiñ peoc'h (3 imparf.).
- lucherezh m. strabisme.
VALL.p.710 lucherez (m.).
- luc'h m. éclat, lumière.
GON.18c'h (m.) "ce mot, que je crois inusité aujourd'hui, dans les quatre dialectes, a dû signifier lumière, clarté".
SKET.p.26 mammenn pep luc'h ha pep gwrez.
- luc'hach m. argot, baragouin.
GReg.p.50 luhaich, tr."argot, le langage des gueux"; p.79, tr."baragouin, langage qu'on n'entend pas bien"; p.848 gouzout a ra hepmuiken al luhaich.
- luc'hachañ v. parler argot, baragouiner.
GReg.p.79 luhaicha, tr."baragouiner" (inf.).
- luc'had m. brillant, éclat.
VALL.SUP.p.25 luc'had (V.) (m.).
- luc'hadenn f.-où oeillade, coup d'oeil amoureux.
VALL.p.509 luc'hadenn.
- luc'hañ v. luire, briller.

- GReg.p.586 leuc'hi, luic'ha, luva; luheif (V.) (inf.); FEilletier.luc'ha, tr."luire, éclairer"; luva (L.) (inf.); L'Arm-p.222 luhein (inf.); JV.130 o spersedoù, a oa ken bev ha tan pa luchant (lenn: luchent) ergentaou (6 imparf.).
- LLB-533 mar gwelit o luchein ar brogon ha luc'hed (inf.); MGZ.p.67 setu bremañ ar sklerijenn gaer o sevel; luc'hi a ra evit ar re a zo azezet e-kreiz teñvalijenn ar marv (inf.).
- MEVN.GWAL.10 p.72 o daoulagad a luc'h ruz evel div elfenn (3 prés.); MARL.p.95 kasoni ... a luc'has en e zaoulagad (3 prés.).
- luc'hed coll.-enn (1) éclairs.
C.luchedenn, tr."esclere, lat.fulgetra" (sgf.); C.(Gloss.p.377) luhet; N.877 coruent ha luffet.
GReg.p.316 luhed, luvad, lufud; -en (sgf.); FEilletier.p.556 luc'het, luhet; luc'heden (sgf.); L'Arm-p.121 luhéd, luhétt; luhédeenn (sgf.); NG-26 luhet; RP.p.266 luc'het.
- LLB-457 al luhed, o splanniñ, a faout ar gogusenn; CEF.p.3 al luc'hed a skaut ar gwinizh-du; MGZ.p.226 skedus evel ul luc'heden (sgf.); EKG.II p.320 luc'hedennou a strinke eus e zaoulagad (pl.).
- PIKG.p.125 e zaoulagad lemm a skedus enno ul luc'hedenn c'hoapaus (sgf.).
- (2) charbon du blé.
GReg.p.152 luhed (V.); -en (sgf.); L'Arm-p.52 luhétt; luhédeenn (sgf.).
- luc'hedheñvel a. semblable à un éclair.
SKET.p.111 ur saezhenn luc'hedhenvel.
- luc'hediñ v. (1) faire des éclairs.
C.(Gloss.p.377) luchedaff, tr."resplendir" (inf.).
GReg.p.316 luhedi a ra, luvadi a ra; luhedeif a ra (V.) (inf.); L'Arm-p.121 luhédein (inf.).
- (2) être attaqué par le charbon (en parlant du blé).
GReg.p.152 luhedet (V.) (pp.); L'Arm-p.53 luhédétt (pp.); luc'hedus a. qui fait des éclairs.
GON.luc'héduz, tr."sujet à donner des éclairs, en parlant d'un temps d'orage".
MOAO.p.166 lagad meurbet luc'heduz.
- luc'hek a. brillant.
VALL.SUP.p.24 luc'hek.
- luc'hengravadur m.-ioù photogravure.
VALL.p.556 luc'hengravatur.
- luc'hengravañ v. faire de la photogravure, reproduire en photogravure.
VALL.p.556 luc'hengrava, luc'hengravi (inf.).
- luc'hgelc'h m. photosphère.
VALL.p.556 luc'hgelc'h (m.).
- luc'hskeudenn f.-où photographie (image).
VALL.p.556 luc'hskeudenn; VAZA.p.27 miret em boa holl luc'hskeudennoù va yaouankiz (pl.).

luc'hskeudennek a. photographique.
VALL.p.556 luc'hskeudennek.
luc'hskeudennel a. photographique.
VALL.p.556 luc'hskeudennel.
luc'hskeudenner m.-ien photographe.
VALL.p.556 luc'hskeudenner.
luc'hskeudennerezh m. photographie (art).
VALL.p.556 luc'hskeudennerezh (m.).
luc'hskeudenniñ v. photographier.
VALL.p.556 luc'hskeudenniñ, luc'hskeudenna (inf.).
luc'hterriñ v. luc'htorret réfracter (la lumière).
VALL.p.635 luc'hterri (in.).
luc'htorr m. réfraction.
VALL.p.635 luc'htorr.
luc'hus a. lumineux, brillant, luisant.
GReg.p.586 leuc'hus, luic'hus, luyus, tr."luisant".
LEVI.13,2 un dra luc'hus bennak ; LLB-915 ra vint luehus
eta, ho forc'h hag ho pigell.
SKET,II p.13 flammou-tan luc'hus an oaled.
luc'hvaendresadur m.-ioñ photolithographie.
VALL.p.556 luc'hvaendresadur.
luc'hvannadur m.-ioñ projection lumineuse.
VALL.p.597 luc'hvannadur.
luc'hvannañ v. projeter (des rayons, des images, etc.).
VALL.p.597 luc'hvanna (inf.).
luc'hvanner v. projecteur.
VALL.p.597 luc'hvanner.
lud m.-où luth.
GReg.p.587 lud-gordenn ; ludou-gordenn (pl.) ; L'Arm-p.223
lutt da seniñ (m.) ; ludeu (pl.).
ludañ v. escamoter.
VALL.SUP.p.67 luda (inf.).
luder m.-ien luthier.
VALL.p.435 luder ; -ien (pl.).
ludik a. (truie) en chaleur.
MOA.p.162 bezañ ludik, tr."être en chaleur (parlant de
truies).
ludu coll.-enn (1) cendre.
C.ludu, tr."cendre, lat.cinder" ; Qu.II p.27 ludu ; M.229
breman ez ynt ludu ; Fm.n.248 quen munut ha ludu.
GReg.p.143 ludu ; Dimerc'her al ludu ; PELletier.ludu ;
L'Arm-p.48 ludu, lutu (m.) ; RP.p.109 o vesañ ...
goloet e benn e ludu ; BD.1213 me 'foeltro an holl
... evel ludu.
GON.luduen, tr."une bluette, un brin de cendre, un grain
de poussière" (sgf.) ; -ou (pl.) ; MGZ.p.133 kuzhet
evel an tan dindan al ludu ; MOA.p.107 aet eo e vrud
e ludu ; GBI.p.476 ar sorserez kozh zo devet, he ludu
gant an avel gwentet ; LLB-403 gant teil pe gant
ludu, hadit en ho parkoù ha mell ha gwinizh-du.
---- (2) engrais chimique.
VALL.p.258 ludu ; -ou (pl.).

ludua v.-et chercher de la cendre.
GReg.p.143 ludua, tr."acheter de la cendre" (inf.).
luduaer m.-ien marchand de cendre.
GReg.p.143 luduaer ; -ien ; luduhér (V.) ; -yon, -van (pl.).
luduan v. (1) réduire ou être réduit en cendres.
C.(DEBM.p.329) luduañ, tr."réduire en cendres" (inf.).
GReg.p.202 ludua, tr."consommer par le feu, brûler entier-
ement" (inf.) ; BD.3805 an dud, goude o marv, a vezo
luduet (pp.).
MKRN.p.46 pa gouezhas d'an traoñ, luduet (pp.).
---- (2) couvrir de cendre.
VALL.p.104 ludua, tr."enduire de cendre" (inf.).
---- (3) fumer (la terre) avec des engrais chimiques.
VALL.p.323 ludua (inf.).
---- (4) rester se chauffer (au coin du feu).
VAZA.p.175 menel a raen ar peurliesañ da luduiñ e korn an
oaled (inf.).
ludu-brout coll. cendre chaude.
GReg.p.145 ludu-brout ; PELletier.p.556 ludu brout.
ludu-du coll. noir animal.
VALL.p.497 ludu-du.
1.ludueg f.-où (1) foyer.
C.(Gloss.p.378) luduec, tr."foyer, lat.focus".
---- (2) cendrier.
VALL.p.104 ludueg (f.) ; -ou (pl.).
2.ludueg m. luduesien homme casanier, frileux.
GReg.p.148 luduec, tr."qui est toujours dans les cendres,
frileux".
luduek a. (1) cendreau, plein de cendre.
GReg.p.143 luduec ; L'Arm-p.49 luduêc.
---- (2) casanier, frileux.
GReg.p.143 luduec.
luduenn f.-ed cendrillon.
GReg.p.143 luduenn (fém. de ludueg) ; -ed.
luduenniñ v. faire la cendrillon.
VALL.p.104 luduenn, tr."cendrillonner" (inf.).
ludu-eskern coll. noir animal.
TDE.BF.ludu-eskern.
ludu-holen coll. engrais qui se présentent sous forme de sels.
VALL.SUP.p.64 ludu-holen.
ludu-melen coll. guano.
VALL.p.347 ludu-melen.
ludu-sit coll. urines recueillies dans les fosses d'aisance
pour servir de fumier.
TDE.BF.p.429 ludu sit.
1.luf a. lisse, poli, brillant, luisant.
SKET.p.29 ar morvezhin luf ; BNVB.GWAL.9 p.29 marbr luf.
2.luf m. éclat, brillant.
GReg.p.317 luf, tr."éclat, splendeur, lustre, brillant" ;
p.587 reiñ luf da un entof, tr."sonner du lustre à
une étoffe".
BAZ.p.713 ar sked hag al luf eus he vertuzioù.

SKET.p.65 lufra an arrebeuri, sked ar c'haeradurioù.
lufradur m. polissage.
 VALL.p.573 lufradur.
lufrañ v. (1) briller, luire.
 GReg.p.119 lufra, tr."briller" (inf.); PELletier.p.557
lufri, tr."luire, resplendir" (inf.).
 ---- (2) polir.
 GReg.p.737 lakaat da lufra, tr."polir, rendre uni et
 luisant" (inf.).
 SKET.p.18 lufret-kaer, ramp ha lintrus d'an heol evel
 skorn eo ar mein warno (pp.); p.51 ar re a ven, a
lufra hag a liv ar mein (3 prés.).
 (?) lufrañ a. luisant.
 PELletier.p.557 liv lufrañ, tr."encore luisante".
lufrennaouiñ v. miroiter, faire miroiter.
 VALL.p.470 lufrennaoui, tr."miroiter" (inf.); SKET.III
 p.70 un hirribennad a draezh gwenn, lufrennaouet-
 holl gant tammoligoù maen-skant (pp.).
lufreñ m.-ien polisseur.
 VALL.p.573 lufreñ.
lufreñ a. luisant, brillant, éclatant.
 GReg.p.586 lufreñ, tr."luisant, qui brille, qui éclate".
 PIKG.p.88 perlez lufreñ.
lufra a. (temps) sombre et lourd.
 PELletier.amzer lufra, tr."temps auquel la chaleur est
 excessive et étouffante, et l'air troublé par les
 exhalaisons, en sorte que le soleil paroît et éclaire
 peu".
lufrañ v. (s')obscurcir.
 VALL.p.505 lufrañ (G.) (inf.); SKET.p.97 arvor ar Goularz ...;
 ... izel eo ... ha lufrañ gant ar vorlusenn (pp.).
lufrañ f. brouillard chaud.
 PELletier.lufrañ (Basse-C.), tr."brouillard ou temps
 brouillé".
 VALL.p.84 lufrañ (f.), tr."brouillard chaud".
lufrañ m. (1) éclat de lumière.
 GReg.p.317 lufrañ, tr."éclat, splendeur, lustre, brillant";
 L'Arm-p.122 lufrañ, lufrañ, tr."éclat, lustre".
 MBR.p.80 ul lufrañ a strink dioutañ.
 ---- (2) poli.
 L'Arm-p.293 lufrañ (m.); -eu (pl.).
lufrañ v. (1) briller, luire.
 C.lufrañ "uide in sclae"; C.(DEEM.p.329) lufrañ,
 tr."briller"; C.(Gloss.p.377) lufrañ, tr."luire"
 (inf.); Cnf.p.a/18 ... pe-heny liqueur à lufrañ
 en heulep faezon ma-z-oa imposibl sellet outaff
 (3 imparf.).
 GReg.p.119 lufrañ, tr."briller, éclater, reluire"
 (inf.); PELletier.lufrañ, tr."éclairer, briller,
 étinceller. Il se dit particulièrement des éclairs
 du tonnerre" (inf.); L'Arm-p.38 lufrañ, tr.
 "briller, luire" (inf.); p.324 lufrañ, tr.

"rayonner" (inf.); RP.p.124 ar sklerijenn eus e
 zaoulagad divin a lufrañ warnoc'h (3 imparf.); p.
 194 an acour ... o lufrañ (inf.); TE-p.2 eñ a reas
 c'hoazh ar stered ... evit lufrañ durant an noz
 (inf.).
 LLB-539 ar stered a lufrañ splannoc'h (3 fut.); MGZ.p.V
 ar vertuzioù kaer a lufrañ e kalon Jezuz (3 prés.).
 MMEK.p.4 ... e welas a-bell, o lufrañ gant an heol, acter
 an doueoù faos (inf.).
lufrañ a. brillant.
 C.(Gloss.p.377) lufrañ.
 GReg.p.119 lufrañ; L'Arm-p.57 lufrañ, tr."brillant";
 p.324 lufrañ, tr."rayonnant".
 SST-p.83 korfoù ar re eñrus a vo ... lufrañ; LLB-901 e
 bal lufrañ; MGZ.p.XXIX lufrañ evel an heol.
 SKRS.p.49 biskoazh n'o doa gwelet bizaj ken lufrañ;
 DIHU-1907 p.319 ur gurunenn lufrañ c'hoazh a
 splann ar he fenn (comp.).
lufrañ m. lenteur, stupidité.
 PELletier.lufrañ.
lufrañ pl. travail insignifiant.
 VALL.p.754 lufrañ (L.), tr."travail insignifiant, qui
 fait perdre le temps".
lufrañ v. lambiner.
 VAZA.p.96 ne chomjont ket da lufrañ nemet diouzh ret
 (inf.).
lufrañ m.-ien homme lent, stupide, lourdaut, paresseux.
 Qu.II p.119 lufrañ ian-ioch, tr."niez, lat.stolidus";
 Am.ms.p.1463 (n.610) na veach un dargud ac eur
lufrañ.
 GReg.p.656 lufrañ, tr."niais"; p.594, tr."maladroit"; p.
 585, tr."lourdaut, grossier"; p.647, tr."musard, qui
 s'amuse mal-à-propos de cōte et d'autres"; lufrañ
 (pl.); PELletier.p.557 lufrañ, lufrañ, tr."lent,
 tardif, stupide ... M.Roussel voulait que lufrañ
 fût un fainéant, ou un lâche au travail".
lufrañ m. lenteur, stupidité.
 GReg.p.656 lufrañ, tr."niaiserie"; p.585, tr."lourdise";
 -ou (pl.).
lufrañ v. être lent, stupide.
 GReg.p.656 lufrañ, tr."niaiser" (inf.); PELletier.lufrañ,
 tr."être lent, stupide et engourdi".
lufrañ a. qui lambine.
 PIKG.p.110 hag e oa aet ar goañvezh e-biou dezho, lufrañ
 evel boaz.
lufrañ coll.-enn troènes.
 GReg.p.940 lufrañ, tr."troène"; PELletier.lufrañ, tr.
 "troène, arbuste qui est très-rare en Basse-Bretagne".
 GON.lufrañ, tr."un seul pied de troène" (sgf.).
lufrañ a. lent, paresseux.
 Am.PELletier.p.557 (n.776) quy mut lufrañ.
 GON.lufrañ "s'emploie aussi comme adjectif, et signifie

- lent, paresseux".
1. luiñ v. confondre, tourner en ridicule.
FElletier.p.556 luet, tr."trompé, moqué, confus, tombé en confusion, honteux de ce qu'il passe pour ridicule" (pp.).
2. luiñ v. séduire.
VALL.p.434 lusein (V.) (inf.).
- lukan f.-où lucarne.
GReg.p.585 lucan, lucarn; -ou (pl.); L'Arm-p.222 lucan (f.); -eu (pl.).
- luksur s. luxure.
C. luxur.
luksurius a. luxurieux.
M.212 an re luxurius.
NG-915 ar re luxireux.
- luminer a. (?) clair.
J.p.125 e facc divin a luminer; B.n.40 me caffo neb so din eguit ober hoz mecher anterin, creff a bleuin, poupin ha luminer.
- luminez s. lumière.
Em.n.107 gant aelez ha luminez pur, da mam doe, ebat, pligadur.
- lun m. lundi.
G.849 sul ha lun; Am.FElletier.dict.ms.(n.A.382) pep lun.
GReg.p.587 lun; L'Arm-p.222 lunn; CB.ms.p.15 al lun.
EKG.II p.174 d'al lun vintin.
PIKG.p.51 d'al lun-se; VAZA.p.19 al lun ar beure.
- lunedenn f.-où lunette.
GReg.p.587 lunedenn, tr."lunette à longue vûë, lunette d'approche"; -ou (pl.).
MOA.p.98 lunedenn gwelet pell, tr."lunette à longue vue".
- lunedenn-dostaat f. lunedennoù-tostaat lunette d'approche.
VALL.p.435 lunedenn-dostaat.
- lunedenn-greskiñ f. lunedennoù-kreskiñ microscope.
VALL.p.435 lunedenn-greskiñ.
- lunedenn-hirwel, lunedenn-hirweled f. longue-vue.
ISV.p.353 ar c'habiten a savas ... e lunedenn hir-veled gantañ en e zorn.
VALL.p.432 lunedenn-hirwel.
- luneder m. -ien lunetier, opticien.
GReg.p.587 luneder, tr."lunettier"; lunedérvyen (pl.); L'Arm-p.223 lunettour; lunetterion (pl.).
- lunedoù pl. lunettes.
Qu.II p.105 lunedou, tr."lunette"; Am.ms.p.1461 (n.546) chede collet net va lunedou.
GReg.p.587 lunedou; p.97 blev gwenn ha lunedou ne blijont ket d'ar merc'hedoù; L'Arm-p.223 lunetteu.
SBI.p.20 me 'raio gant e zaoulagad ul lunedo da berson Frad; ISV.p.354 lunedeier (pl.).
DIHU-1906 p.173 luneteu bras àr benn e fri; HERV.p.13 ar vamm-gozh ... he doa lakaet he lunedou war he fri.

- lunedoù-dorn pl. face-à-main.
VALL.p.289 lunedou-dourn.
- lunedoù-fri pl. pince-nez.
VALL.p.560 lunedou-fri.
- lunvezh m.-ioù durée du lundi.
TDE.BF.lunvez (f.); ul lunvez da noz.
VALL.p.434 lunvez (m.).
- lunvezhiad m.-où contenu de la durée du lundi.
VALL.p.434 lunvezhiad (m.); -ou (pl.).
- luc a. (vieillard) décrépité.
MOA.p.204 luc (C.V.).
- lupr a. (chienne) en châlure.
GReg.p.165 Kiez lupr.
- lur m.-ioù (1) livre (poids).
TDE.BF.p.547 daou lur butun; MOA.p.98 gwerzhañ diouzh al lur.
VALL.p.430 liur, lur (m.); MARL.p.58 eizh kant lur bouez a rae ar c'harv-erc'h.
----- (2) franc (monnaie).
SKRS.p.100 kant lur; PIKG.p.106 en amzer-se e oa rouez ar skedoù hag al lurioù (pl.).
- lure m.(1) paresse.
GReg.p.694 lure (Hte-C.), tr."paresse"; FElletier.lure (V.), tr."paresse, négligence"; L'Arm-p.268 luré.
GON.luré (m.).
----- (2) appréhension.
MKRN.p.52 kog Skaer a c'hell cheñch klud hep lure.
- lureek a. paresseux.
GON.luréek, tr."paresseux, négligent".
- lureiñ v. être ou devenir paresseux.
VALL.p.531 lurea, tr."faire le paresseux"; lureein (V.), tr."devenir paresseux" (inf.).
- lurell f.-où bande pour serrer un maillot d'enfant.
FElletier.lurell (L.), tr."la ligature ou bande qui sert à emmailloter les petits enfants".
GON.lurell (f.); -lou (pl.).
VALL.p.439 lurell, lurenn (f.).
- lurellañ v. emmailloter.
VALL.p.249 lurenn (inf.).
- lurell-c'har f. lurellou-gar bande molletière.
VALL.SUP.p.18 lurenn-c'har, lurell-c'har.
- lureüs a. paresseux.
GReg.lureüs (Hte-C.); FElletier.p.558 luréeus, luréus (V.), tr."paresseux, négligent".
- luriad m.-où (1) valeur, contenu d'une livre (poids).
VALL.p.430 liurad, lurad (m.).
----- (2) valeur d'un franc.
VALL.p.318 luriad.
- lus coll.-enn myrtilles, airelles.
C.lusenn, tr."lat.uaccinium" (sgf.).
FElletier.lûs, tr."petit fruit d'un fort petit arbuste qui croit dans les bois. Ce fruit est de la grosseur

et forme de nos castilles, et de couleur noire. On le mange, et on le vend au marché. On le nomme Lusset en Haute-Bretagne, en Anjou et dans le Maine"; lusen (sgf.); CB.ms.p.20 lus.
VALL.p.488 lus ; lusenn, tr."myrtil" (sgf.); p.17, tr."airelle".

lusa v.-et cueillir des myrtilles.

VALL.p.488 lusa (inf.).

lusenn f.-où brume, brouillard.

GReg.p.663 luçzenn, tr."nuage, brouillard, ou brume épaisse qui mouille, et qui vient tout à coup"; -ou (pl.); PELletier.lûs, lûs "singulier Lusen et Lussen, selon M.Roussel est un brouillard épais, qui mouille beaucoup".

SKET.p.60 dre greiz al lusenn yeure.

lusennek a. brumeux.

VALL.p.85 lusennek.

lusennus a. sujet à la brume, qui produit de la brume.

GON.II HV.lusennuz, tr."embrumé, chargé de brouillards".

VALL.p.85 lusennus.

lusk m. élan, impulsion, branle.

(?) Jer.ms.p.1451 (n.134) leusq mat guenet.

GReg.p.114 lusq, tr."branle, branlement"; L'Arm-p.379

lusque, tr."tentative"; p.195 lussque, tr."impulsion".

LLB-1738 int ... a foet o divaskell, a ro lusk d'o divhar.

SKET.II p.59 ar paotr yaouank a ro lusk d'ar rod.

luskad m.-où élancement, aspiration de l'âme.

VALL.p.244 luskad (m.).

luskadur m. bercement.

GReg.p.90 luskadur, tr."l'action de bercer".

luskañ v. (1) ébranler, donner ou prendre de l'élan.

PELletier.lusca, tr."mouvoir, remuer, agiter, branler, ébranler, tourner, rouler; et selon le dialecte Vennetois, commencer sans achever" (inf.).

SKET.p.109 dic'houest da ren ha da luska o lestrig (inf.);

NOTK.p.46 an ijinerezh ... a luskas war-raok (3 prêt.).

----- (2) essayer, tenter, porter (à), commencer, se mettre (à).

L'Arm-p.379 lusquein, tr."tenter"; p.65 lussquein, tr.

"commencer à se mettre en chemin ou à faire

quelqu'ouvrage"; p.334 lusquein, tr."répéter, essayer";

p.124 lussquein ag e nerzh, tr."(s')efforcer" (inf.).

DIHU-1906 p.128 netra mep ne lusk diskoueziñ pegoulz ez

echuo an traoù (3 prés.); SKET.III p.47 p'edo o

kerc'h'hat ur maen da flastrañ dezhañ e benn, e luskas

an euzhadenn da dorc'hwenial (3 prêt.).

----- (3) bercer.

GReg.p.90 luskat (inf.).

IAI.p.267 o'hwi-holl Bretoned hag a zo bet luskat war

varlenn ur vamm gristen (pp.).

MOAO.p.28 ur vamm o luskat he bugel (inf.).

lusk-dilusk a. agité, mouvant.

SKET.III p.70 leurenn dreuzwelus atav lusk-dilusk ar mor.

luskell s. agitation, ébranlement, balancement.

PELletier.p.559 luskell, tr."mouvement, agitation".

VALL.p.55 luskell, tr."balancement".

luskellañ v. bercer.

GReg.p.90 luskellat, huskellat; luskenn, luskenneif, luskennat, luskelleif, luskellat (V.) (inf.); PELletier.p.559 luskella, tr."agiter"; le nouveau Dictionnaire porte Luskella, bercer" (inf.); L'Arm-p.29 lussquenn, lussquennein, luskennat, hussquellat (inf.).

GBI.p.432 pa oan-me ouzh da luskellad (inf.).

DIHU-1907 p.323 ho mamm o luchennat (inf.); SKET.III p.107

a-vec'h ma luskelle ar pradeier ouzh o'hwezh an avel (3 imparf.).

luskeller m.-ien celui qui berce.

GReg.p.90 luskeller; -ven (pl.); luskennour (V.); -von, -van (pl.); L'Arm-p.29 lussquennour; luskennnerion (pl.).

luskellerez f.-ed (1) celle qui berce.

GReg.p.90 luskellerès; luskelleresed (pl.); luskennourès (V.); -ed (pl.); L'Arm-p.29 lussquennourès; luskennourézétt (pl.).

----- (2) berceuse (chanson, air de musique).

VALL.p.64 luskellerez; luskennerez (V.).

luskellerezh m. bercement, balancement.

GReg.p.90 luskellerez, tr."l'action de bercer"; L'Arm-p.29 luskennereah (m.); -eu (pl.).

VALL.p.55 luskellerez (m.), tr."balancement".

luskellus a. branlant.

GON.II.HV.luskelluz, tr."inquiet, remuant, branlant".

luskenn f.-où élancement, aspiration de l'âme.

VALL.p.244 luskenn (f.).

lusker m.-ien celui qui berce.

GReg.p.90 lusker; -ven (pl.).

luskus a. qui donne de l'élan.

VALL.SUP.p.24 luskus, tr."qui met en branle; (esprit) vif, qui remue des idées"; p.68 spered luskus, tr."esprit vif, agissant".

lustrugenn m. étranger.

TDE.BF.lustrugen (Ile de Batz, L.), tr."étranger, qui n'est pas du pays, en mauvaise part, en termes de mépris".

lut m. (1) résine.

VALL.p.652 lut (m.).

----- (2) argent (par plaisanterie).

ERNault.SUP.p.161 lut (T.).

lutek a. résineux.

VALL.p.652 lutek.

lutig m.-où (1) résine.

VALL.p.652 lutig (m.).

- (2) lumignon ; cf. goulou-lutig.
VALL.p.434 lutig (m.); VAZA.p.173 damc'hlas evel ul lutig
darev da vervel.
- (3) argent (par plaisanterie).
ERNault.SUP.p.161 lutik (T.).
- lutigenn f.-où lumignon.
VALL.p.434 lutigenn (f.).
- lutikaer m.-ien fabricant de chandelles de résine.
VALL.SUP.p.30 lutikaer.
- lutun m.-ed lutin.
MMKE.p.X al lutuned o korollat e-kreiz ur valaneg (pl.).
- luz m.-ioù embarras.
Jer.PBilletier.p.559 (n.391) tra en bet ne d-eus ne met
pourentez, luz ha reus ; J.p.129 ... ez guereu digor
an mor ruz d-oz lamet a luz ; M.1928 impossibl ... ve
de (lenn : da) den caffout muz, ouz luz d-e em cuzet ;
N.376 dou men en he luz d-e cuzet.
GReg.p.15 luziou, tr."affaires, dettes, embarras" (pl.).
VALL.p.247 luz (m.), tr."embarras, situation embrouillée".
- luziadeg f.-où embarras, désordre (collectif).
VALL.p.247 luziadeg (f.), tr."embarras dans une troupe";
VALL.SUP.p.25 tr."brouillamini".
- luziadell f.-où énigme, problème.
VALL.p.594 luziadell (da ziskoulmañ), tr."problème";
p.248, tr."embrouillamini".
- luziadenn f.-où brouillamini.
VALL.p.84 luziadenn (f.).
- luziadur m.-ioù embrouillement.
GReg.p.332 luziadur ; L'Arm-p.128 loufiadur (m.); -eu (pl.).
- luziadus a. qui embrouille.
VALL.p.248 luziadus.
- luziañ v. (s')embrouiller, (s')emmêler.
C.luzyaff, tr."meller, lat.miscere" (inf.).
GReg.p.332 luzya, luya, tr."embrouiller"; luyef (V.)(inf.);
PBilletier.luisa, tr."mêler, brouiller, empêtrer,
embarrasser" (inf.); L'Arm-p.128 loufein, tr.
"embrouiller" (inf.).
- MKRN.p.88 unan eus e dreid koasek a luisa e korn ar voger,
tr."un de ses pieds fourchus s'accrocha au pignon"
(3 prêt.); PIKG.p.99 displegit din ... penaos eo
deuet da luziañ da vat kudenn ho tiegezh (inf.);
MARL.p.96 ken strobet oa ar brouskoad a zrez luziet
ma voe gorrekaet kalz tizh ar c'hav (pp.); DIHU-1905
p.91 Job an Taleg ... en deus luziet va eontr-kordenn
(pp.).
- luziasenn f.-où embrouillamini.
VALL.p.248 luziasenn, luziasenn (T.)(f.).
- luziatez s. embrouillamini.
VALL.SUP.p.62 luziatez (T.).

- M -

- m (1) a. mon, ma, mes ; Voir aussi 3.em.
M.1376 e-m ty ; Fm.n.26 an fin a-m buhez ; B.n.498 ma roe
ha-m croer ; M.3346 dra-m le.
RS.p.136 em peultrin ; GReg.p.2 da'm zi-me.
EKG.II p.50 em penn ; p.51 em fennad-goulou ; VNB-em zi.
---- (2) pron. nous (complément direct d'un verbe).
Gk.II p.112 à té a-m car ? ; G.835 Autrou Doe, a-m croeas ;
Fm.n.129 hac ez guelaff spes a-m leset ; M.2295 ma
e-m sentech ; 833 nep amser ne-m quersoch ; Fm.n.28
na-m ancoffet.
RP.p.201 c'hwi hoc'h eus diskouezet din-me em c'harec'h ;
RS.p.225 n'am abandonit ket ; CO.p.153 da'm pardonñ.
EKG.II p.172 c'hwi, hag am selaou ; p.87 ra zeuio Doue
da baeañ ac'hanout da'm bezañ tennet eus ar puñs ;
HTC.p.32 pedit ar roue da'm zennañ ac'hano.
SKET.II p.41 pe vern din em sammfe an Ankou ... ?
1. ma a. ou pron. mon, ma, mes, me ; Voir va.
2. ma adv. où ? en quel endroit ?
G.999 ma ouc'h-uy ? ; 117 ma-z oud-e ? ; M.121 ma-z eo aet
an cloar bras ? ; 127 m'edy alexandre ... ? ; 131 ma-z-
edy Galien ... ? ; N.1548 ma-z-eo Rigoal hac Alan ? ;
Qu.p.29 ma chommit-hu ? ; G.790 ne on ma-z techaf ;
1241 an bech so var ma scoue, ne-onn ma en dougaf.
NG-42 pec'hour, pec'hourez, ma c'h i-de ? ; BD.1797 m'edi
da diez kaer ... ; 2629 ma c'h oc'h-c'hwi, trompilher ?
3. ma conj. si.
J.p.36 ma-z marvhech ; 52-b ma ne golchaf dit ; p.16 me
men bout croguet ma ne-m bez e pris ; M.1514 ma e-m
sentent.
NG-488 ma na cheñchez buhez ; 1226 ma ne reont pinijenn ;
RP.p.84 ma ve ret deoc'h mervel hiziv, ha c'hwi a
garhe... ;
BD.224 ma kavjec'h ; 250 ma ne c'hallan kaout ed.
SKRS.p.56 ma ve ret mervel, ni 'varvo.
4. ma conj. (1) où (relatif, se rapportant à l'espace).
Fm.n.31 e-n eff ... ma-z pat bizhuiquen leuenez ; NL.n.137
d-on lamet a morchet ma-z edoamp.
RP.p.78 da gement lec'h ma'z ae ; p.84 er stad trist ma en
em gevot.
LLB-1963 en davarn mé c'h ae da evet e chopinad ; IAI.p.12
er gambr m'en doa Jezuz debret e bred diwezhañ ; p.16
al lec'hioù ma 'mañ bremañ ar Rusianed.
---- (2) où (relatif, se rapportant au temps).
Fm.n.1 e-n eur hac e-n pret ... ma-z vos doe ... ganet ;
B.n.62 da-n amser ma-z querhet.
BD.286 un amzer ... a ra ... ma vezo ker-ouzh-ker an ed.
LLB-1012 ur verc'h ... en deiz kaer ma tinez.
SKRS.p.90 d'an eur ma varvint.

- (3) afin que.
Em.n.27 pliget guenech ... ez duy ... hoz abestel, ma ho
guyllif ; B.n.5 gruet silancc ha ma commencer.
NG-379 pedomp holl Mab Mari ... ha ma roy dimp pardon ;
BD.410 digorit dimp ar porzh ha ma vehomp lojet ;
457 pelec'h emañ va c'hi, m'hen isin warnezhe ?
- (4) de sorte que, si bien que.
G.196 marou ynt ... ma-z eo goelvann clevet ; B.n.15 hy ...
a yoa iocaus ; ma'z roas dezaff ... ann aluson.
EKG.II p.273 ar vugale ... a zeue da heul en ur ouelañ hag
en ur grial, ma'z oa ur gwir rannalon o c'hlevet.
- (5) que (introduisant une proposition subordonnée).
B.n.64 e-n manier ma-z querhet ; n.69 cleuet entroch ma-z
edouch-uy.
RP.p.15 den fall ma'z oc'h ; p.28 ar pezh ma'z eo ; p.16
en hevelep feson ma en em estone ar roue.
ISV.p.102 an holl a rekete m'en divije ar bugel e c'houlenn.
- (6) que, dont (en combinaison avec une préposition à
suffixe pronominal dans une proposition subordonnée).
Do.p.24 an re ma-z dleomp dezé enor.
IN.p.303 an hini ma troukprezeg anezhañ ; RP.p.73 ar pezh
ma hoc'h eus kement a garantez outañ.
BMN.p.47 ar baourentez ma komzer amañ anezhi.
- (7) que (formant le dernier élément d'une locution
conjonctive).
Gk.p.212 an leur-man euel ma-z edy.
BD.659 abaoe ma'c'h eus klevet.
MBR.p.4 an dra-mañ a vezo gwelet ... gant ma tigorot mat
... ho tivskouarn.
- (8) que (après un équatif, un comparatif, un superlatif).
M.94 ret eo gouzaff taol flem, quen lem digant heman ma-z
renoncer da-n bet ; Nl.n.1 euit hon prenañ ...
quement ma-z omp ganet.
RP.p.28 gwellañ ma c'hellis.
LLB-562 kent mé sav ar brezel.
- mab m. mibien (1) fils.
C.map, tr."filz, lat.filius"; Em.n.153 doe (var.Doe'n) tat,
ha-n mab, ha-n speret glan ; n.284 map e tat.
GReg.p.414 map ; mibyen, mabou (pl.) ; mabo (T.) (pl.) ;
mabed (V.) (pl.) ; p.13 kemeret da vap, tr."adopter";
FElletier.mab ; mibien (pl.) ; L'Arm-p.158 map ; mabétt
(pl.) ; NG-36 Map Doue ; FG.p.24 ar mabou ar gounnar
(pl.) ; BD.3263 mibien da lañs ar groug (pl.).
SVE.RC.2 p.362 mab e dad eo Kadiou ; GANe.5.4 hag en devoe
mipien ha merc'hed (pl.) ; HTC.p.52 an Aotrou Doue a
roas taol ar marv ... da holl vibien henañ an
Ejipsianed (pl.).
- (2) enfant, jeune garçon.
M.601 rebeig vn map youanc rac ober é janglou ; Nl.n.311
an mibien glan neuze ganet (pl.) ; n.283 an Mabye
byhan (dim.) ; Qu.p.23 vn mapic coant eo (dim.).

- NG-352 an holl mabet (pl.).
SKRS.p.45 ar Mabik Jezuz (pl.).
- (3) homme, individu.
Em.n.237 tro drem a breman, map, a-n bet ; G.409 mylyguet
eu map na crap en e apoue ; Nl.n.105 pastoret ...
euel plen mibyen guen (pl.).
BD.2243 biskoazh ne welis ur map a oar kaeroc'h brezelekaat.
mabañ v. devenir enfant.
C.(DEBM.p.332) mabaff (inf.).
mab-arar m. bois qui portait le soc d'une charrue ancienne.
L'Arm-p.54 mab araire (m.), tr."bois qui entre dans le
soc".
GON.mab-arar.
mab-bihan m. mibien-vihan petit-fils.
GReg.p.414 map bihan d'an douaren, tr."petit fils du petit
fils".
SAG.p.135 e vipien-bihan (pl.).
mab-den m. homme, être humain.
Em.p.76 buhez mab den ; Nl.n.315 Map den e soutenas
... e astenn en pren croas.
GReg.p.497 map den, tr."l'homme, en général"; map deen
(V.) ; L'Arm-p.186 map-deinn ; NG-500 ur follez vras
eo ... da vapdin koll an amzer 'zo roet da ober
pinijenn ; BD.134 an dañs ... a raio map den.
SST-p.I ar bed-mañ ne c'hell ket em batiñ a sklaerder an
heol, na mab dein a siañs ar salvidigezh.
SKET.p.38 un doue ... he c'hentelias war gement a dle
mab-den da c'houzout.
mabeg m.-ed genadre, beau-fils.
GReg.p.454 mabecq (V.) ; mabegued (pl.) ; p.414 mabigued
(pl.) ; FElletier.mabec (V.) ; L'Arm-p.28 mabec, tr.
"beau-fils, fils du mari ou de la femme"; mabéguétt
(pl.).
SST-p.43 men e oa-eñ kaset a di Ann ? -Da di Kaif, e
vabég.
KULH.GWAL.18 p.29 e zanvez-mabeg.
mabel a. filial.
VALL.p.304 mabel.
maberezh m. enfance.
C.(DEBM.p.332) maberez.
GReg.p.341 mabérez.
TORN.GWAL.10 p.30 maberez.
mab-kaer m. mibien-gaer beau-fils, gendre.
GReg.p.87 map-caër, tr."beau-fils, fils du mari ou de la
femme ; gendre"; mibyen-gaër (pl.).
GBI.p.28 mab-kaër en ti-mañ me 'vezo.
mab-lagad m. mibien-lagad prunelle, pupille de l'oeil.
C.map an lagat, tr."la prunelle de loill, lat.pupilla";
Qu.II p.139 map an lagat.
GReg.p.763 map an lagad ; FElletier.mab-el-lagat ; L'Arm-p.
312 map lagatt ; mabétt lagatt (pl.) ; NG-926 ken
dolant evel map o lacat pa ve bleset muiañ.

- VALL.p.604 mab-lagad ; mibien-lagad (pl.).
machenn f.-où gerbe.
 VALL.p.334 machenn (T.V.)(f.).
machoufrañ v. chiffonner.
 VALL.SUP.p.33 machoufra (L.)(inf.).
mac'h m. presse, pression, mêlée, foule.
 GReg.p.429 bras e oa ar mah (V.), tr."la foule était grande";
 L'Arm-p.303 mah, tr."presse, foule"; p.235, tr.
 "mêlée".
1. mac'hagn a. mutilé, estropié.
 GON.mac'hañ.
 2. mac'hagn m.-où mutilation.
 GReg.p.647 mahaïgn ; L'Arm-p.249 mahign (m.); -eu (pl.).
 SKET.II p.9 d'innamm ez oa a bep si, a bep mac'hagn.
mac'hagnamant s. mutilation.
 GReg.p.647 mahaïgnamant.
mac'hañ v. mutiler, estropier.
 C.mahaingnaff "et pistigaff, tout ungu", tr."blecier,
 lat.ledere" (inf.); Am.FElletier.p.561 (n.777)
mac'haignet (pp.).
 GReg.p.370 mahaïgna, tr."estropier"; p.647, tr."mutiler";
mahaïgneñ, maheïgneñ (V.)(inf.); L'Arm-p.143
mahaïgneñ, tr."estropier"; p.249, tr."mutiler" (inf.).
 SST-p.83 ar re mahignet (pp.); MGZ.p.108 tud klañv, dall,
 mut, kamm ha mac'hagnet (pp.); ISV.p.316 un den
mac'haniet (pp.).
mac'hagned m. mac'hignidi mutilé.
 VALL.p.488 mac'hagned ; mac'hagnidi (pl.).
mac'hañ v. presser, fouler, opprimer, opprimer.
 C.machaff, tr."oppresser, lat.opprimere" (inf.); G.1200
 me mach ma sachat (3 prés.).
 GReg.p.189 mac'ha, tr."comprimer"; maheif (V.); p.429
mac'ha gant an treid, tr."fouler avec les pieds"
 (inf.); FElletier.mac'ha, tr."fouler, briser, écraser,
 accabler" (inf.); L'Arm-p.162 maheif, tr."fouler,
 presser" (inf.).
 LLE-114 ho leur ...; evit na skaro ket, mahet hi c'hoazh
 d'an hañv (5 impér.); 1642 na laoskit ket ... nag
 ejen, nag annoar da vaheif, gant o zreid, ar geot
 glas (inf.).
 SKET.p.36 o vac'ha ar geot (inf.).
mac'hellañ v. fouler.
 VALL.p.315 mac'hella (inf.).
mac'her m.-ien (1) celui qui foule.
 GReg.p.429 mac'her ; -yen (pl.); L'Arm-p.162 mahér ;
maherion (pl.).
 ----- (2) oppresseur.
 ISV.p.450 mac'herien ... ha krignerien (pl.).
mac'herez m. action de fouler, pression, oppression.
 GReg.p.429 mac'herez, tr."l'action de fouler"; p.675,
 tr."oppression, action de celui qui opprime".
mac'herig m. cauchemar.

- GReg.p.140 ar mac'herig, tr."cauchemar, le foulon";
 FElletier.macheric, tr."peine, douleur ou oppression
 que l'on souffre en dormant, en sorte que l'on
 croit être foulé ou pressé".
mac'her-noz m. cauchemar.
 VALL.p.101 mac'her-noz.
mac'hom a. glouton, vorace.
 TDE.BF.mac'houm ; mac'houm war e arc'hant, tr."avare".
mac'homañ v. (1) envahir, usurper.
 GReg.p.356 mahomi, mahoumi, tr."envahir"; p.972 mahomi,
 tr."usurper, s'emparer injustement du bien d'autrui"
 (inf.); dija en deus mahomet holl dra e amezeg
 (pp.); FElletier.mac'houma, mahouma (G.), tr."changer
 les bornes qui séparent les héritages, pour usurper
 le terrain du voisin" (inf.).
 ----- (2) accabler (de besogne).
 MOA.p.102 mac'homet eo (T.)(pp.).
 ----- (3) opprimer.
 NOTK.p.119 ... e kouezhas pobl Nemed dindan yev ar
 Fomored hag a (lenn : e) voe mac'homet euzhus (pp.).
mac'homer m.-ien usurpateur.
 GReg.p.972 mahomér ; mahomérven (pl.).
 MOA.p.102 mac'homer, tr."accapareur".
 ----- (2) oppresseur.
 VAZA.p.159 ar mac'homer-se, ar bourev.
mac'homerezh m. (1) usurpation.
 GReg.p.972 mahomerezh.
 ----- (2) oppression.
 NOTK.p.43 mac'homerezh an noblañs.
mac'hus a. écrasant, oppressif.
 VALL.p.240 mac'hus, tr."écrasant"; p.514, tr."oppressif".
mad m.-où (1) bien (au sens moral).
 NL.n.23 Roue an oll mat ; M.1002 muy en deuez hoant ...
 da-n grouc eguyt da-n mat ; Gk.p.242 ... ma-z
 dleomp ... goulenn pevar mat.
 GReg.p.93 ar mad ; RF.p.VI lezel an droug hag ober ar
mad ; BD.1354 ur varn ... hor rekompanso deus hor
mat hag hon droug ; BT-RC.7 p.324 penaos emañ
 bihanik ar vad a serrer ag an Teatr ; MG-p.III ober
 ar mad.
 SST-p.114 ha hi a ra ar vat-se d'an holl ? ; p.324 ober
vat ; LLE-863 en ur ober ar mad ; EKG.II p.31 ar
 soudarded o doa graet ... ur vad yras din-me ; p.75
 ur Roue ... a c'hell paeañ ar vad a reer evitañ ;
 MGZ.p.VI kalz vad e c'hell ober en ho tiegezh ; p.188
 ar gwellañ merk a garantez eo ober vad d'an dud ;
 p.164 n'en deus mui nerzh ebet evit ar mad ; BAL.p.5
 ar re eta ne dennont vad ebet eus ar soñj-se n'o
 deus tro ebet da vezañ trist.
 SKRS.p.130 ur vad eston a reas en-dro dezhi.
 ----- (2) bienfait, faveur.

- N.1826 caffout un mat digataff.
 BD.2020 biskoazh ur vat me ne ris.
 SST-p.131 prest d'ober pep vat dezhañ ; EKG.II p.3 mar deus unan bennak ... hag en defe un tamm bara da reiñ deomp da zebriñ, e rafe ur vad vras deomp-holl.
 SKET.III p.72 ur vad a c'houlennin diganez.
 ---- (3) bien, richesse, propriété.
 Fm.n.164 holl mat an bet ; n.184 e madou ... a cresquo (pl.) ; G.182 n-on eus ... na mat na ty ; 222 collet eo hon gloat, hon madou (pl.) ; M.74 hac ez dispris enor ha madaou temporal (pl.).
 NG-912 o tispign o holl vat ; 444 madeu (pl.) ; RP.p.71 pa ho pize kement mad zo er bed-mañ ; p.245 madou an douar (pl.) ; BD.4167 pa'm be mado ur vro (pl.).
 SST-p.131 prest da goll kement mat hon eus ; LLB-628 a ho torn-c'hwi hepken e teu holl ar madeu (pl.) ; MGZ.p. XXVII un teñzor a bep seurt madoù (pl.).
 ---- (4) intérêt (d'un capital).
 VALL.p.397 mad (m.).
 ---- (A) ober e vad tirer son profit.
 BD.1561 ne c'hallan mui ober va mat, gant Mari 'zo ouzh va debat.
mad-divad m. vicissitude.
 VALL.p.781 mad-divad, tr."vicissitude, alternative de gain et de perte, etc".
madegesh f. bonhomme.
 VALL.p.72 madegesh (f.).
madek a. (1) bon, bienfaisant.
 GReg.p.102 madek, tr."celui qui est naturellement bon et bienfaisant".
 ---- (2) trop bon, bonasse.
 VALL.p.72 madek, tr."bonasse".
 ---- (3) riche, fortuné.
 GON.madek, tr."celui qui a de grands biens, riche".
madelezh f. -ioù (1) bonté.
 C.(DEEM.p.333) madelez ; Qu.II p.23 madelez ; N.805 hennez ... a vezo ... a madaelez hac a fez mat ; J.p.150-b madelaezou (pl.) ; Nl.n.171 dre-n madelez ha-n humblez a nezy ; Cnf.p.a/3 Roué an holl madelezou (pl.).
 GReg.p.103 madelez ; madaleaz, madeleaz (Bas-L.) ; madeléh (V.) ; PELletier.madelez ; L'Arm-p.33 madeleah (f.) ; -eu (pl.) ; RP.p.101 ar vadelez a Zoue ; p.14' hoc'h holl madelezou (pl.) ; BD.5519 ar vadelles ; DJ.p.38 esperañs am eus ... en ho madeles.
 VNB-p.155 Doue a vadeleah ! MGZ.p.VII gwelet a rect ivez e vadelez evidomp ; p.174 me 'garfe lavaret ur ger ouah ar briñsez ... ma ve ho madelez ; BAL.p.VIII mar deo ho madelez ; HTC.p.21 m'ho pefe ar vadelez da reiñ din ur banne dour da evañ ? ; GBI.II p.146 houmañ 'zo ur wreg vat, karget a vadeles.
 ---- (2) bienfait, faveur.

- Cnf.p.a/16 an beneficizou ha madelezou pe-ré à receuomp dreizy (pl.).
 GReg.p.94 madelez ; -you (pl.).
 SKBT.p.75 ar re-se eo ar madeleziou a vez degaset d'he heul gant ur vuhez hervez ar Reizh.
madelezh a. plein de bonté, bienfaisant, généreux.
 EKG.II p.148 ra vezo bet Doue madelezh en e geñver.
 NMEK.p.17 an dug-se a voe meurbet madelezh evit an iliz nevez ; DIHU-1906 p.211 madelehus ha karantez e-keñver an holl.
madig m. -où bonbon, friandise.
 GReg.p.102 madic, tr."bon-bon" ; madigou (pl.) ; p.17 gounit gant madigou, tr."affriander, attirer des enfans par des douceurs" (pl.).
 SKRS.p.179 sot gant ar frouezh, ar madigou (pl.).
madober m. -où, -ioù bienfait.
 GReg.p.94 mad-ober ; -you (pl.) ; RS.p.437 e holl mad-oberou (pl.) ; JV.111 e vat obero (pl.).
 BAZ.p.728 an anaoudegezh-vat evit ar mad-oberiou (pl.) ; BAL.p.VIII soñjal e madoberou Doue (pl.).
 SKRS.p.236 Sakramant ar Binienn a zegas d'an ene madoberou e-leizh (pl.).
madobererezh m. bienfaisance.
 MONA.p.14 e vrud a vadobererezh hag a furnez.
madoberour m. -ien bienfaiteur.
 Do.p.24 pidiff à graff ... euit ... ma mat oberourven (pl.).
 GReg.p.94 mad-oberer ; madoberéryen (pl.) ; mad-oberour ; -ven (pl.) ; DO.p.31 mat-oberourien (pl.).
 LBM.p.106 e Grouer hag e Vadoberour.
 MONA.p.21 madoberour o gouenn ; MMFM.p.25 he madoberourez (fém) ; SKRS.p.100 ar vadoberourien (pl.).
madoberus a. bienfaisant.
 GReg.p.94 mad-oberus.
 NOTK.p.110 an doueoù madoberus.
madou-annez pl. biens mobiliers.
 VALL.SUP.p.20 madou-annez.
madou-leve pl. biens immobiliers.
 VALL.p.375 madou-leve.
madre s. seneçon ; cf. bare, baoudre.
 PELletier.madre.
Mae m. (1) mai.
 C.mae, tr."may, lat.maius" ; Qu.II p.108 mis maë ; G.591 May ; Qu.p.185 en quantaff deiz à Maë.
 GReg.p.589 maë ; may, mé (V.) ; PELletier.maë ; L'Arm-p.215 may.
 LLB-403 ar-dro hanter miz mai ; SVE.RC.3 p.70 e miz Mae, ar c'hezeg a daol o sae ; MGZ.p.47 da viz mae ez int deuet da zegas bleunioù ; GBI.II p.210 miz maë.
 DIHU-1906 p.212 ur mintin kaer a viz mé.
 ---- (2) mai (arbre ou plante).

Qu.II p.108 plantaff an maë, tr."planter le may".
 GReg.p.590 ur maë; tr."arbre qu'on plante le premier Mai à quelque porte"; PElletier."en notre Cornwaille, on appelle Mâe les premières feuilles des arbres, surtout du hêtre; et aussi l'arbre que l'on plante à la porte d'un Magistrat le premier Mai".
 VALL.p.439 mae (m.), tr."branche verte que l'on cueille en mai".

maenn f.-où branche verte que l'on cueille en mai.
 VALL.p.439 maenn (f.).

maein v. garnir de maïs.

VALL.p.439 maea; mésein, méiein (V.)(inf.).

maen m. mein (1) pierre.

C.men, tr."pierre, lat.lapis"; C.(Gloss.p.403) mean; Qu.II p.130' vn maen; N.376 dou men; Gk.II p.112 var an maen-man mé à edifio ma llys; M.1425 an meyn creffaff à fraill (pl.); Dnal.p.150 o mont dre er mein ha dre en drein (pl.).

GReg.p.722 maen, mean (L.); maen (C.T.); myr (Hte-C.); mein (pl.); meen (V.); mein, meinyeu, moeign (V.)(pl.); PElletier.maen; mein (pl.); mean (L.); L'Arm-p.284 meinn; -istt (pl.); meinn, tr."des pierres" (pl.); NG-17 ar mein (pl.); 1587 ar maint (pl.); 1354 meinne (pl.); RP.p.334 ar mean-se; p.150 ar vein (pl.); BD.4076 min na roc'hell; p.150 ar vein (pl.); DJ.p.53 ar min bras.

LLB-474 an dour en ur redek a denn ar vein, ar gwez (pl.); MGZ.p.112 lamet e voe ar mean; HTC.p.43 holl int bet flastret ha lazhet gant ar vein (pl.); GBL.p.360 daou vean.

MMEK.p.4 war ar mean-se me 'ray sevel un iliz.

---- (2) noyau.

GReg.p.658 maen; maein (pl.); PElletier.maen-prun, tr."noyau de prune; ce qui se dit de tous les fruits à noyau"; L'Arm-p.253 mein (m.).

maenaat v. pétrifier.

VALL.p.553 maenaat (inf.).

maenad m.-où coup de pierre.

VALL.p.559 ménad (m.).

maenadur m.-où pétrification.

VALL.p.553 maenadur, tr."pétrification et chose pétrifiée".

maen-acter m. pierre d'autel.

GReg.p.71 maen-acter.

maen-arnod m. pierre de touche.

VALL.p.745 maen-arnod.

maen-azez m. meule inférieure de moulin.

GReg.p.643 maen aze.

maen-badez m. fonts baptismaux.

GON.FB.p.351 méan-badez.

maen-badiziant f. fonts baptismaux.

GReg.p.423' ar maen vadizyand.

GON.FB.p.351 méan-badiziant.

maen-bechou m. ardoise de petit format.

VALL.SUP.p.11 mein-bechou (L.)(pl.).

maen-ben m. pierre de taille.

GReg.p.722 meen bin, maen bein, maen ben (V.); L'Arm-p.284 meinn bin.

EKSo.20,25 ma rez din un acoter vaen, na savi ket anezhi gant mein ben (pl.).

maen-benerezh m. pierre de taille.

GReg.p.722 mean béréres.

EKG.II p.116 ur mean benerezh lakaet er voger.

NOTK.p.44 e demploù e maen-benerezh hag e marbr.

maen-bez m. pierre tombale.

GReg.p.927 maen-bez; L'Arm-p.383 mein bé (m.), tr."tombe";

DJ.p.26 piv hor sikouro da c'horren ar min be.

GBL.p.212 roudoù he daoulin er mein-bez (pl.).

FKG.p.21 azezet oa bremañ war ar maen-bez; NOTK.p.22 mein-bez an heveler mare a zo warno anvioù keltiek (pl.).

maen-bili m. galet.

TDB.BF.mean-bili.

maen-bolz m. clef de voûte.

TDB.BF.mean-bolz.

maen-bonn m. (1) borne (pierre).

GReg.p.722 maen-bonn, tr."pierre bornale".

NOTK.p.17 mein-bonnou (pl.).

---- (2) (?) clef de voûte.

PElletier.maen-bonn, tr."pierre placée la dernière d'une voûte, et qui en est dite la clef."

maen-boued m. moellon.

GReg.p.630 mein boëd (pl.).

maen-boueta m. moellon.

VALL.p.472 maen-boueta.

maen-breton m. ardoise de petit format.

VALL.SUP.p.11 mein breton (pl.).

maen-bunt m. pierre d'achoppement.

VALL.p.7 maen-bunt.

maen-Champagn m. pierre meulière.

VALL.p.466 maen-Champagn.

maendarzh m. saxifrage.

GReg.p.848 maen-tarz.

VALL.p.678 maendarz.

maen-delin m. pierre à briquet.

L'Arm-p.285 meinn delin, tr."pierre à feu".

maen-diazez m. (1) pierre de base.

SKRS.p.16 ar Sent o deus bet un istim vras evit an humilite. Dre ma welent sklaer ez eo evel mean-diazez an holl vertuzioù all.

---- (2) pierre inférieure de moulin.

GReg.p.643 maen diazez.

NOTK.p.314 un doare-breo all ... a c'hoarveze eus ur

maen-diazez kelc'hiek hag eus ur maen-milin.

maendresadur m.-ioù lithographie.
VALL.p.429 maendresadur.
maendresañ v. lithographier.
VALL.p.429 maendresa (inf.).
maendreser m.-ien lithographe.
VALL.p.429 maendreser.
maenek a. pierreux.
C.menec, tr."plain de pierres, lat.lapidus".
GReg.p.722 magneq.
maenekaas v. (se) pétrifier.
VALL.p.553 maenekaas, tr."pétrifier" (inf.).
maenekadur m.-ioù pétrification.
VALL.p.553 maenekadur.
maen-falc'h m. pierre à aiguiser la faux.
GReg.p.401 maen-falc'h, tr."la dalle pour éguiser la faux".
maen-font m. fonts baptismaux.
Nom.p.198 (Gloss.p.241) an maen font.
GReg.p.425' ar maen font, ar maen font.
MOA.p.137 ar mean font; BMN.p.4 mean-font ar vadeziant.
maen-forn m. pierre qui ferme l'entrée d'un four.
GReg.p.429 ar maen fôrn, tr."le bouchoir, la pierre qui ferme le four".
maen-fornigell m. pierre plate posée derrière le feu sur le foyer.
PElletier.maen-fornigell "dans le Nouveau Dictionnaire, est l'arrière-feu, pierre posée derrière le feu sur le foyer".
maen-fuzuilh m. pierre à fusil.
GReg.p.443 maen fuzuilh.
maen-gad m. pierre servant à boucher le petit évent d'un four.
GReg.p.429 ar maen gad, tr."les deux pierres qui font la gueule du four" (pl.).
maengizelladur m.-ioù sculpture sur pierre.
VALL.p.680 maengizelladur.
maengizellerezh m. sculpture sur pierre.
NOTK.p.179 ar maengizellerezh ... a vleunias ... e-mesk Kelted Bro-C'hall.
maen-glas m. ardoise.
GReg.p.50 maen-glas; PElletier.maen-glâs, tr."ardoise; et aussi une certaine pierre dure comme le marbre, de laquelle on fait des tombeaux, et autres monuments"; I'Arm-p.16 meinglass; meinglasenn (sgf.).
VNB-p.51 toer meinglas; EKG.II p.222 boteler ar soudarded o toupal war mein-glas al leur-zi (pl.); GBI.p.478 ar Gerdadraon a vo savet, hag e mein-glas kudon toet (pl.).
maen-goulazh m. pierre à aiguiser.
VALL.p.559 maen-gloac'h (C.V.).
maen-greun m. granit.
VALL.p.342 maen-greun.
maen-greunek m. granit.

VALL.p.342 maen greunek.
maen-grevell m. calcul (concrétion pierreuse).
GReg.p.722 ar maen grevell, ar mean gravell.
maen-grouan m. granit.
GReg.p.722 maen grouan, tr."pierre de grain".
VALL.p.342 maen-grouan.
maen-gwer m. obsidienne.
VALL.p.506 maen-gwer.
maen-harz m. borne (pierre).
GReg.p.722 maen-harz, tr."pierre bornale"; PElletier.
maen-garz "que l'on prononce plus communément Maen-c'harz ou Maen-harz, pierre bornale, qui sert de limites, et sépare les héritages. M.Roussel écrivait plus court Maen-ars".
maenharzañ v. borner, mettre des bornes.
VALL.p.73 maenharza (inf.).
maen-hed-hent m. borne kilométrique.
VALL.p.73 maen-hed-hent.
maen-higolenn m. pierre à aiguiser.
GReg.p.722 maen higolenn.
maen-hir m. menhir.
GReg.p.723 maen-hirr, tr."pilier ou pierre longue et haute, élevée dans les Landes et sur les grands chemins par les Païens, nos ancêtres".
ISV.p.309 e-kichen ar mein hir (pl.).
MKRN.p.96 ha setu eñ dindan ar Menhir; ENVB.GWAL.13 p.26 un daol-vaen hag ur maen-hir.
maen-jad m. jade.
VALL.p.403 maen-jad.
maen-jed m. jais.
GReg.p.506 maen jedd.
maen-kañv m. monument funéraire.
NOTK.p.271 un den ... a sav ur maen-kañv d'e vugale.
maen-katelet m. ardoise de grand format.
VALL.SUP.p.11 mein-katelet (L.) (pl.).
maen-kigoc'h m. quartz.
VALL.p.608 men-kig-hoc'h (V.).
maen-kilometroù m. borne kilométrique.
VALL.p.73 maen-kilometroù.
maen-Koadi m. staurolite, pierre de croix.
VALL.p.709 maen-Koadi.
maen-kogn, maen-korn m. pierre angulaire.
VALL.p.26 maen-kogn, maen-korn.
maen-koun m. monument commémoratif.
NOTK.p.271 da sevel ur maen-koun d'he breur.
maen-krag m. grès (pierre).
GReg.p.472 maen-cragg.
SKRT.III p.88 daou vaen-krag da valañ ed.
maen-kroaz m. staurolite, pierre de croix.
VALL.p.709 maen-kroaz.
maen-krog m. pierre d'attente.

GON.méan-krôg.
maen-kurun m. météorite.
 Qu.II p.130' maen curun, tr."pierre de tonnerre, lat. broncia"; Nom.p.252 (Gloss.p.137) men curun, men cudurun, tr."pierre de tonnerre".
 GReg.p.137 maen-gurun, tr."carreau de foudre".
 VALL.p.465 maen-kurun, tr."météorite".
maen-lemmer m. pierre à aiguiser.
 GReg.p.722 maen lemmér (V.).
maen-luc'hedenn m. bolide.
 VALL.p.71 maen-luc'hedenn ; mein-luc'hed (pl.).
maen-maler m. molette (à broyer).
 GReg.p.633 maen-maler, tr."molette, petite pierre ronde pour broyer les couleurs sur le marbre".
maen-marbr m. marbre.
 SKET.p.13 un templ bras e maen-bezerezh ha maen-marbr.
maen-materi m. moellon.
 GReg.p.630 maen matery (pl.).
maen-meur m. mégalithe, monolithe.
 VALL.p.457 maen-meur, tr."mégalithe"; p.476 tr."monolithe".
maen-milin m. meule de moulin.
 Qu.II p.110 vn maen milin.
 GReg.p.622 maen milin ; L'Arm-p.239 mein melin.
maen-neñvek m. bolide.
 VALL.p.71 maen-néñvek.
maenour m.-ien minéralogiste.
 VALL.p.470 maenour.
maenouriezh f. minéralogie.
 VALL.p.470 maenouriezh.
maen-pal m. palet.
 GReg.p.688 maen-pal, tr."palet, pierre à jouer".
maen-parizian m. ardoise de petit format.
 VALL.SUP.p.11 mein parizian (pl.).
maen-pastur m. moellon.
 GReg.p.630 mein pastur (pl.).
maen-pers m. lapis-lazuli.
 VALL.p.418 maen-pers.
maen-pignouer m. montoir, pierre servant à monter à cheval.
 KULH.GWAL.19 p.48 daoust da bep unan da ziskenn e toull an nor war ar maen-pignouer, ne ziskennas ket.
maen-plastr m. gypse, pierre à plâtre.
 VALL.p.349 maen-plastr.
maen-poeñs m. pierre ponce.
 Qu.II p.130' maen punço.
 GReg.p.722 maen punçz, maen poëncz ; L'Arm-p.284 mein ponce.
maen-raz m. pierre à chaux.
 GReg.p.722 maen raz ; maen ra (V.).
maen-sav m. pierre levée, menhir.
 GReg.p.723 maen-sac, tr."pilier, ou pierre longue et haute, élevée dans les Landes et sur les grands chemins par les Faïens, nos ancêtres".

maensavadur m.-ioù édifice de pierre.
 NOTK.p.361 an impalaer Augustus ... en doa kaeraet Rom gant maensavadurioù bras (pl.).
maen-skant m. mica.
 SKET.III p.70 un hirriblennad a draezh gwenn, lufrennaouet-holl gant tammouigoù maen-skant.
maen-sked m. pierre précieuse.
 VALL.p.559 maen-sked.
maen-sklent m. ardoise.
 GReg.p.50 maen-sgleand ; maein-sqléñd (pl.).
 SKET.III p.78 stankañ a eure genou ar pod gant ur maen-sklent bras.
maen-sonn m. pierre levée.
 NOTK.p.240 Arvorigiz ... hag o deus savet war glann ar Mor-Bihan ar mein-sounn hag an taolioù-maen (pl.).
maen-spoue m. pierre ponce.
 VALL.p.574 maen-spoue.
maenstal s. partie en saillie d'une maison.
 Nom.p.142 (Gloss.p.403) maenstal, tr."accoudoir, perron, saillie ou proiet de la maison, lat.podium".
maen-strink m. cristal.
 SKET.II p.62 ur menez maen-strink.
maen-sukr m. pain de sucre.
 GReg.p.686 maen sucr ; L'Arm-p.264 maein-sucre, mein-sucre.
maen-tan m. pierre à feu.
 GReg.p.722 maen-tan.
maen-teuz m. lave.
 VALL.p.420 maen-teuz.
maen-to m. ardoise.
 GReg.p.50 maen-to.
maen-touch m. (1) pierre de touche.
 GReg.p.722 maen-touich ; L'Arm-p.284 mein-touche.
 ---- (2) aimant.
 GReg.p.22 maentouich ; maintoüich (pl.); ar maentouich a denn an houarn davitañ ; L'Arm-p.10 mein-touche.
maentouchadur m. aimantation.
 VALL.p.16 mëntouchadur (m.).
maentouchañ v. aimanter.
 VALL.p.16 mëntoucha (inf.).
maentouchek a. magnétique.
 VALL.p.439 maentouchek.
maentouchel a. magnétique.
 VALL.p.439 maentouchel.
maentoucherezh m. magnétisme.
 VALL.p.439 maentoucherezh (m.).
maentouchidigezh f. aimantation.
 VALL.p.16 mëntouchidigezh.
maen-tuf m. tuf.
 GReg.p.722 maen tuff.
maenwisk m. lithosphère.
 VALL.p.429 maenwisk (an douar) (m.).

maen-valp m. jaspe.
GON.FB.HV.p.456 méan-ialp.
maen-zink m. blende.
VALL.p.69 maen-zink.
maer m.-ed maire.
GReg.p.591 mear, maer, tr."maire, officier de police";
-ed (pl.); PELletier.mêr, mâer "selon M.Roussel, est
un ancien terme Breton qui signifie Maître"; mear
(L.).
EKG.II p.18 me eo mear Gwitevede.
maerded f. charge de maire.
VALL.p.440 maerded (f.).
maerdi m.-où mairie.
VALL.p.440 maerdi (m.); -ou (pl.).
maerelezh f. charge de maire.
VALL.p.440 maerelezh (f.).
maeron f.-ed marraine.
C.mazron, tr."marraine, lat.matrina".
PElletier.maézron, mazron; -et (pl.).
maeronez f.-ed (1) marraine.
Dnal.p.145 nac ar Paëron, nac ar Maëzronnez.
GReg.p.605 maërounès; maërounesed (pl.); PELletier.
maëzronés, mazronés; -et (pl.); CO.p.11 hor paeron
hag hor maërones.
MBR.p.44 va maeronez; GBI.p.144 ar paeron hag ar vaeronez.
---- (2) (sainte) patronne.
GReg.p.605 Santez Katell, va maërounès.
GBI.p.510 Radegonda, va maerones, bezit evidon alvokadez !
1.maez adv. moins; Voir mui.
2.maez adv. au dehors.
M.3235 cleiz ha dehou, knech ha tnou ... a-barz ha maes.
3.maez m.-ioù,-où,-eier (1) champ, campagne.
C.maes, tr."champ, lat.campus, aruum, rus"; Qu.II p.29
maes, tr."champ"; mesyou (pl.); N.249 deomp buan
voar an maes; 1307 duet omp ... digoar an maes;
B.n.383 dre-n maesou (pl.); Jer.ms.p.1452 (n.164) deuet
oar an maesou Barbacu hec (pl.).
GReg.p.149 maes, tr."grand champ, étendue de terre close,
où il y a plusieurs portions marquées par des pierres
bornales"; -you, -eyer (pl.); p.132 meas, maes, tr.
"campagne, ce qui est dehors des Villes"; -you
(pl.); maes (V.); -éü (pl.); PELletier.maës tr.
"champ, les champs, la campagne, les dehors d'une
ville, d'un bourg, d'une maison"; maësou, mæsiou
(pl.); meas (L.); -iou (pl.); L'Arm-p.43 mæzeu, tr.
"campagne" (pl.); RP.p.138 ar priñs-mañ ... en devoa
graet batisañ ur palez war ar meas; p.193 ur mesyou
bras pehini a oa leun a vokedoù (pl.); p.3' ar
beizanted diwar ar meas; MG-p.I an dud diâr ar
mæzeu (pl.).
VNB-p.97 plijadur eo bout àr ar mæzeu (pl.); LLB-1

Bretoned a-ziâr ar mæzeu (pl.); HTC.p.75 ken er
c'hêrioù, ken war ar mæz; MGZ.p.XIII an dud
diwar ar mæz; p.XLI e meur a lec'h ar c'hêrioù
ha diwar ar mæz.
---- (2) extérieur.
Fm.n.166 e-n ty ha-n maes en orason.
EKG.II p.83 edont ivez 'ta o tiviz ... pa deuas unan
anezho eus ar mæz en ti.
---- (A) kas (loened) da væz mener (de bêtes) au pâturage.
NOTK.p.388 ganto e vez kaset al loened da væz.
mæz-ar-stourm m. champ de bataille.
SKET.p.19 hor roue hon eus beziet war væz-ar-stourm.
1.mæziad m.-où contenu d'un grand champ.
VALL.p.108 mæziad (M.); -ou (pl.); NOTK.p.301 ar
mæziadou tro-war-dro (pl.).
2.mæziad m.-ed, mæzidi campagnard.
GON.FB.p.103 mésiad; -ed (pl.); ANN.p.15 o vousec'hoarzhin
er marc'had, ar mæziad a rae serr-lagad.
NOTK.p.32 den diwar ar mæz, mæziad; ibid. gwirion e
chome ar væzidi da hengredennoù ar vro (pl.).
mæziadoù pl. grands champs.
GReg.p.149 maesvoudou; mæzvadéü (V.).
mæzouad m.-où contenu d'un grand champ formé de parcelles.
GBI.p.54 ur mæzouad segal.
VALL.p.109 mæzouad (m.).
magadell f.-où (1) nourrisson.
L'Arm-p.255 magadell (f.); -eu (pl.).
---- (2) fainéant, vaurien.
GReg.p.949 magadell (V.), tr."vaurien" -éü (pl.);
PElletier.magadel (V.), tr."un homme indolent, qui
a l'esprit lent et pesant, offusqué par la graisse,
qui ne pense qu'à se bien nourrir, sans s'inquiéter
des autres affaires".
magadenn f.-où nourrisson.
Qu.II p.121 maguaden.
GReg.p.662 magadenn; -ou (pl.); RP.p.18' evel ma teu ...
ur vagerez da garet he magaden.
magadur m.(1) nourriture.
Qu.II p.121 magadur.
GReg.p.662 magadur; PELletier.p.565 magadur; L'Arm-p.
255 magadurr; -eu (pl.); RP.p.V ur boued ... pe ur
vagadur.
LLB-46 frouezh koudask, ar vagadur o'hwervañ.
---- (2) éducation.
Qu.II p.53 magadur, tr."éducation et nourriture".
magadurezh f. (1) nourriture.
C.magadurez, tr."nourrissement, lat.fotus, alimentum";
M.2483 o pez magadurez.
GReg.p.662 magadurez; PELletier.p.565 magadurez;
CO.p.69 ur gwir vagadurez d'hon ens.
MGZ.p.248 ur vagadurez kreñv.

- SKRS.p.177 n'hellomp ket ... chom gwall bell hep reiñ d'ar c'horf ar vagadurez a c'houleñn.
- (2) éducation.
- GReg.p.322 magadurez.
- magañ v. (1) nourrir ; Voir aussi mezhur.
C.(DEBM.p.331) maguaff (inf.); Ca.n.22 gant ma saluer ... ez ouff bezet maguet (pp.); M.952 an corff re goac maguet (pp.); 943 penaux en boetesot nac en macqot (2 prêt.).
- GReg.p.662 maga ; magueif (V.)(inf.); PELletier.maga (inf.); L'Arm-p.255 maguein (inf.).
- SST.p.148 hag oblijet eo ar vugale da vaguein o zud ? (inf.); HTC.p.56 gant ar bara-se ... eo e kendalc'has Doue d'o maga (inf.); MOA.p.98 maga ul loen war voued sec'h (inf.).
- (2) élever, éduquer.
- GReg.p.662 maga, tr."nourrir, élever, former, instruire" (inf.); NG-1809 an Antikrist ... nemet seizh vloaz ne vo maguet (pp.); BD.1652 va zad ha va mamm, p'o devez va maguet (pp.).
- HTC.p.47 kemerit ar bugel-mañ da vaga (inf.).
- MKRN.p.81 eno oa ganet ha maget Job Kerbos (pp.).
- (3) allaiter.
- GReg.p.25 maga (inf.); eürus ... ar poull-kalon pehini en deus e vaguet (pp.); DJ.687 dre ma'm eus an enor da vezañ ho maguet gant al laezh a'm peultrin (pp.).
- (4) produire, provoquer, entretenir, ressentir.
- MGZ.p.123 evit maga peoc'h (inf.).
- MMEK.p.13 maga er galon ur gwir garantez evit ar Werc'hez a zo ar gwellañ merk a silvidigezh (inf.); SKET.p.65 maga tan war an oaled a raed dibaouez (inf.); MARL.p.25 estreget an dud a oar magañ kasoni (inf.).
- magañ-chatal m. élevage du bétail.
- ENVB.GWAL.16 p.37 ar maga-chatal.
- magañ-loened m. élevage.
- SKET.III p.55 ar maga-loened hag ar gounit-douar.
- magazenn f.-où magasin.
- MOA.p.327 magazenn (f.) "prononcez maga,jenn".
- magazennañ v. emmagasiner.
- MOA.p.327 magazenna "prononcez maga,jenna" (inf.).
- magdi m.-où maison d'éducation.
- NOTK.p.286 Iwerzhoniz a gase d'ar magdi o bugale-vloaz.
- magdiañ v. élever dans une maison d'éducation.
- NOTK.p.286 ar magdia a heñvel bezañ bet ar boaz anezhañ e-touez Kelted an douar-bras (inf.).
- mager m.-ien (1) celui qui nourrit.
- GReg.p.662 magueur, tr."nourricier"; -yen (pl.); maguer ; magueryen (pl.); maguer (V.); -yon, -yan (pl.); L'Arm-p.255 maguerr, tr."nourricier"; maguerion (pl.).
- (2) père nourricier, mari de la nourrice.

- GBI.p.542 me 'ya ... da di va mager, va magerez.
- mager-chatal m. élevage de bétail.
- NOTK.p.208 magerien ha magerien-chatal (pl.).
- mager-evned m. aviculteur.
- VALL.p.54 mager-evned.
- magerez f.-ed nourrice.
- C.magueres, tr."nourrice, lat.nutrix"; Qu.II p.120 magueres M.2623 vn magueres par fell dez'y ... dizon he croeadur; Dnal.p.100 ar mammou, nac ar magueresou (pl.); p.110 ar magueresou (pl.); p.112 ar magueresou (pl.).
- GReg.p.662 magueres, magueres; magueresed, magueresed (pl.); lakaat ur bugel gant magueres; PELletier.p.565 magheres; L'Arm-p.255 magueres; maguerézett (pl.); RP.p.18' ur vagueres.
- VNB-p.44 magueres; HTC.p.47 me zo c'vent da glask deoc'h ur vagerez evit ar 6'hroutadur bihan-se ; GBI.p.330 pelec'h emañ ar bugel badezet ? - Gant e vagerez ez eo set'is o eñlañ.
- KULH.GWAL.19 p.42 lakaet e voe gant magerez.
1. magerezh f.-ioù pépinière.
- GReg.p.714 magueres, ur vagueres; magueresou (pl.).
2. magerezh m. élevage.
- NOTK.p.113 ar Gelted a vage ... chas, kezeg, ejened, deñved ha mod'h, hag, er magerez-se, e tiskouezent ... skiant hag ampartiz.
- magerezh-evned m. aviculture.
- VALL.p.51 magerezh-evned (m.).
- magerezh-pesked m. pisciculture.
- VALL.p.562 magerezh-pesked.
- mager-loened m. éleveur.
- VALL.p.246 mager-loened.
- mager-pesked m. pisciculteur.
- VALL.p.562 mager-pesked.
- magl m.-où macle, macre, châtaigne d'eau.
- GReg.p.588 magl ; -ou (pl.); L'Arm-p.224 magle (m.); magleu (pl.).
- magn a. simple d'esprit.
- MOA.p.473 sot-magn, tr."très sot".
- VALL.p.693 magn.
- magnez s. vermine.
- MOA.p.515 magnez.
- magnouner m.-ien chaudronnier ; cf. mignan.
- GReg.p.158 magnouner ; -yen (pl.); PELletier.magnouner.
- magus a. nourissant.
- C.(DEBM.p.331) magus, tr."nourrissable".
- GReg.p.662 magus; L'Arm-p.255 magues.
- maidac'h s. (?) angeoise.
- M.3505 yoa an bet-man ... nen d-eu quet parfet ...; rac quemesquet eo pepret ... da maydach, hep nach, ha da glachar.
1. mailh m.-ed homme capable, habile.

- GReg.p.386 ur mailh, tr."expert, qui est habile en son art"; -ed (pl.); ar marichal-hont a zo ur mailh; p.593 mailh, tr."maître, habile, intelligent en son espece, ou en son art ou en ses habitudes".
- MOA.p.124 ur mailh a zen, tr."artiste".
- SKET.III p.82 pactred ... mailh war embreger armoù; SKET.p.123 nemet ez oa deuet mibien ha douarened Momoros da vailhed war ar sevel-bigi (pl.); p.95 mailhed-vicherourien (pl.); TORN.GWAL.12 p.57 sede penaos on deuet da vezañ mailh da labourat gant brikennoù; MARL.p.43 ur paotr-marchosi, anezhañ ur mailh war e vicher.
- 2.mailh m.-où (1) mail, maillet.
C.mail, tr."idem, lat.martus".
GReg.p.590 mailh, tr."maillet, marteau de bois de menuisier"; -ou (pl.); PElletier.mail; mailh-houarn.
- (2) mail, promenade publique.
GReg.p.590 mailh, tr."mail, allée d'arbres battuë et bordée"; -ou (pl.).
- 3.mailh m. boue, fumier.
VALL.p.75 mailh (T.), tr."boue"; p.323 mailh (T.)(m.), tr."fumier"; VAZA.p.104 traezh ha mailh ar straedoù.
- 4.mailh m.-où (1) maille.
GReg.p.590 mailh, tr."maille, trait de rets"; -ou (pl.); L'Arm-p.215 mailh (m.); -eu (pl.).
NOTK.p.57 mailhou-houarn (pl.).
- (2) anneau.
L'Arm-p.13 mailh (m.), tr."anneau, boucle"; -eu (pl.).
MOA.p.116 mailh, tr."anneau ordinaire, cercle de métal";
- (3) phalange (du doigt).
VALL.p.555 mailh (m.).
- 1.mailhañ v. fumer (la terre).
VALL.p.323 mailhañ (T.)(inf.).
- 2.mailhañ v. garnir de mailles.
NOTK.p.187 saeoù mailhet (pp.).
- mailhard m. -ed (1) canard mâle.
Qu.II p.26 mailhard, tr."canard".
GReg.p.132 mailhard, tr."canard, mâle de la canne"; -ed (pl.).
MBR.p.342 a bep tu d'e fri evel daou lost mailhard.
VAZA.p.138 en desped d'e abrantoù stank ha d'an daou lost mailard dindan e fri.
- (2) fanfaron.
GReg.p.593 mailhard, tr."petit maître, qui est assez habile en son espece, ou en son art, ou qui veut qu'on le croie tel"; -ed (pl.).
- mailhded f. talent, maîtrise, habilité.
NOTK.p.175 o mailhded evel telennerien ha kanerien.
- mailhdraezh m. mélange de fumier et de sable.
VALL.p.672 mailh-drêz.
- mailhemous a. sale.
VALL.p.672 mailhmous (T.).

- mailhemouzenn f. saleté.
VALL.p.672 mailhemouzenn (T.)(f.).
- mailhernek a. boueux.
VALL.SUP.p.23 mailhernek (T.).
- mailhet s. maille.
C.maillet, tr."eillet".
- mailhoni f. talent, maîtrise, habilité.
GReg.p.593 mailhouny, tr."maîtrise".
- mailhotiñ v. entortiller, chiffonner.
BD.5369 karkanioù houarn war da c'houzoug mailhotet (pp.).
VALL.SUP.p.33 mailhoti, tr."chiffonner" (inf.).
- mailhur m.-où maillot (d'enfant).
NL.n.9 ne d-oa danvez treziacou, allas ! na netra pur da ober mailluraou (pl.).
GReg.p.590 mailhur; -ou (pl.); PElletier.mailhur.
mailhurenn f.-où maillot (d'enfant).
PElletier.p.566 mailluren; -nou (pl.); L'Arm-p.215 maillurênn (f.); -eu (pl.).
GBI.p.538 maillurenn.
mailhurenniñ v. emmailoter.
L'Arm-p.128 mailluresennein, maillureennatt (inf.).
mailhuriñ v. (1) emmailoter.
C.mailluraff, tr."enueloper, lat.inuoluerer" (inf.); NL.n.140 nep dillat ... ne cafset ... d-e mailluraff (inf.); n.133 an Guerches fur en mailluras (3 prêt.).
GReg.p.332 mailhura, mailhuri; mailhureiñ (V.)(inf.); PElletier.p.566 mailhuri (inf.); L'Arm-p.128 maillurein, mailluratt (inf.); NG-1042 neuze en her maillerezzant (6 prêt.).
MGZ.p.71 gant pebezh aked hen mailluraz (3 prêt.).
- (2) lier, attacher.
M.976 en gloutony ... na Luxur mailluret (pp.); J.p.128 cant mil estreun ha mal eur so dif ... mailluret (pp.).
- maj m.-ed mage.
VALL.p.438 maj; -ed (pl.).
- majestad s. magesté.
M.1913 gant fest ha majestat; N.1058 guir leanes courtes a maiestat; J.p.103 dirac hoz maiestat.
- majeste, majestez f. magesté; cf. meste.
C.maieste, tr."idem ou honneur, lat.maiestas"; M.3327 pez majeste real; Gk.p.237 an magestez eternal.
BD.2214 goulennomp ar Werc'hez ... ma c'hellhomp mont ganti dirak ar Vageste.
- majisian m. magicien.
N.761 me so ... magician.
- major m.-ed major (officier).
GReg.p.591 majol; -ed (pl.); L'Arm-p.225 majorr; -étt (pl.).
- makabeenn f. danse macabre.
BD.133 an dañs-se pehini zo anvet macabeen.

- makarons m.-où macaron (pâtisserie).
GReg.p.588 macaroungz.
VALL.p.437 makarons (m.); -ou (pl.).
1. mal f.-ioù malle, coffre, caisse.
C.mal, tr."male, lat.mala, mantica"; Qu.II p.106 mal,
tr."malette"; M.3482 leun à metal hon sal ha hon
malou (pl.).
GReg.p.596 mal, tr."malle, valise"; -you (pl.); PElletier.
mall, tr."malle, paquet, caisse, valise, boutique
portative de mercier, bagage de voyageur"; L'Arm-p.
226 male (f.); malveu (pl.).
VNB-p.25 ur mal, tr."une valise".
2. mal f.-où béquille.
GReg.p.90 maleu (V.) (pl.); PElletier.mâl (V.), tr."anille,
bâton de vieillard ou d'infirme"; maleu (pl.);
L'Arm-p.29 mâle (f.); mâleu (pl.).
3. mal s. mouture.
N.1558 ne dleaff mal na segal glan, na tra da Alan.
PElletier.mâl; ar vâl.
4. mal m.-ed homme, être mâle.
C.mal, tr."masle, lat.masculus".
GReg.p.594 mal; -ed; L'Arm-p.226 mâle; mâlett (pl.);
BD.586 na merc'h na mal; 651 pevar mal; DJ.937
roue an holl Judeaned, a voe okazion da varv ar
mallet (pl.).
VNB-p.40 ur mâl, tr."un homme"; SST-p.194 mâlet, merc'hed
ha bugale (pl.); GBI.p.34 ar mal yaouank.
- maladeg f. droit payé sur la mouture du grain.
GReg.p.644 maladecg, ar valadecg, tr."moute, droit de
moute communément réglé au sezième".
- maladenn f.-où (une) mouture.
GReg.p.645 maladenn, tr."mounée, la provision ordinaire
qu'on porte au moulin"; -ou (pl.).
- malad-lizhiri f. maladoù-lizhiri courrier (lettres).
VALL.p.164 malad-liziri (f.).
- maladur m.-ioù mouture.
GReg.p.644 maladur.
- malamant m. mont e malamant empirer.
TDB.BF.p.799 unan o tastum gant ar rastell, un all o
vannañ gant ar forc'h, ez a an traoù e malamant.
- malan m.-où gerbe; cf. manal.
C.malazn, tr."gerbe de ble, lat.gelima".
GReg.p.457 malan; -ou (pl.); PElletier.malan; -ou (pl.),
"selon le F.Maunoir, Malanet" (pl.).
GANe.37,7 ... e savas va malan hag e chomas en e sav;
ha penaos ho malanou-c'hwi ... a azeule va malan-
me (sg. et pl.).
- malañ v. (1) moudre.
C.malaff, tr."moudre, lat.molere" (inf.); Qu.II p.115
malaff (inf.); Jer.ms.p.1448 (n.92) malet vy
(5 impér.); ibid. pan vzynt malet (pp.).

- GReg.p.642 mala; maleif (V.) (inf.); PElletier.p.567
mala (inf.); L'Arm-p.246 mâlein (inf.).
GBI.II p.262 miliner, malet va sac'had (5 impér.).
PKG.p.84 ar butun malet da lakaat er podoù (pp.).
---- (2) broyer, accabler (de coups, de douleur, etc.).
MG-p.303 malein o c'horf a daolioù (inf.).
LLB-237 minor ar Gili 'zo mâlet d'an derzhienn (pp.);
BAZ.p.76 hag e tlean bezañ drailhet ha malet gant
dent al loened (pp.).
---- (3) entretenir, ressentir (de la douleur).
FIKG.p.22 en ur valañ enkrez ha kañv (inf.).
malanañ v. engerber.
GReg.p.345 malana (inf.).
malañjer Voir gwalañjer.
malapa m.-où perte, malheur, ruine, désastre.
GBRIadurig Ernault.malapa (m.); -ou (pl.).
malbar m.-ed bar (poisson).
ERNAult.Dict.Vannes.malbar (m.), tr."espèce de bar,
moins estimé"; -ed (pl.).
maler m.-ien (1) celui qui moud.
---- (2) garçon meunier.
GON.maler, tr."garçon meunier chargé spécialement de
faire moudre le grain"; -ien (pl.).
malerezh m. mouture, action de moudre.
GReg.p.644 malérez.
maletenn f.-où (1) malle, mallette.
GReg.p.594 maletenn, tr."malle, valise"; -ou (pl.).
---- (2) bissac.
GReg.p.96 maletenn.
maleur m.-ioù malheur.
M.2077 a-n d-eu se mal eur?; Do.p.31 na pe seurt maleur
a couez...?; Mc.p.18 maleurou (pl.);
Dnal.p.124 maleurieu (pl.).
L'Arm-p.227 maleure (m.); maleurieu (pl.); RP.p.138 ar
maleur ... ma'z omp presipitet ennañ; BD.1461 pep
sort maleur; 3014 nombr bras a valeurio (pl.).
GBI.p.126 maleurieu bras 'zo c'hoarvezet (pl.).
maleurus a. malheureux.
C.maleurus, tr."malheureux, lat.infaustus"; Qu.III p.31
deiz maleurus.
L'Arm-p.227 maleuruss; NG-1112 an ifern zo un ti
maleurus birviken; RP.p.VI ken maleurus omp; BD.
1781 o korf malerus.
VNB-p.150 na maleurusset on-me! (exclam.); SST-p.III
en amser malhurus-mañ; GBI.II p.28 ar pec'her
paour ken malhurus.
SKRS.p.37 petra 'ra deoc'h bezañ ken malheuruz?
malflær s. scrofulaire.
GReg.p.851 malflær, tr."la grande scrofulaire".
malgudenn f.-où cil.
L'Arm-p.59 malgudeenn (f.); -eu (pl.).

malgudennerezh m. action de ciller.
L'Arm-p.59 malgudeennereah (m.); -eu (pl.).
malgudenniñ v. ciller.
L'Arm-p.59 malgudeennein (pl.).
malgudenour m. -ien celui qui cille.
L'Arm-p.59 malgudeennour, tr."cilleur, cillart";
malgudeennerion (pl.).
maligorn m. escargot.
VALL.p.271 maligorn (V.)(m.).
malis m. ou f. méchanceté.
C.malice, tr."idem"; C.(DBEM.p.331) malicc; Qu.II p.106
malicc, tr."malice"; Fm.n.93 an yuzeyen ... leun a
malicc; M.3329 pezh ty rial, pebez sal hep malic ! ;
G.525 ho malyce.
NG-865 ur pec'hed a vallice; 153 kas ha maliceu (pl.);
BD.1213 me 'foeltro an holl ... gant va malis, evel
ludu.
malisañ, malisiañ v. (1) (s')irriter.
M.752 ... ez ray Doe guir loustic, hep viç ha malicaff
(lenn : malicaff) (inf.); J.p.30 Iusticc a voe
malicet pan voe graet an pechet quentaff (pp.); Nl.
n.406 ma-z voa Iusticc dre hon vicc maliciet (pp.).
MOA.p.116 maliset eo ouzhin, tr."il est animé contre moi"
(pp.).
----- (A) hep malisañ (?) sans mentir.
B.n.193 ha cazr ha creff e edifficz, coant ha propiczc hep
malicaff.
malisus a. méchant, mauvais.
B.n.2 den malicius; M.2306 goa eff a-ielo dy, da-n ti
malicius.
DJ.p.59 me 'gred ne deo ket nep pred malisus.
malitouch m. cancer, chancre.
GReg.p.132 male-toùich, ar maletouich, tr."cancer";
L'Arm-p.51 malitouche (m.), tr."chancre".
malizenn f. -où valise; cf. valizenn.
GReg.p.947 balisenn, malisenn; -ou (pl.).
malkenn f. -où nuage épais.
TDE.BF.malkenn (f.); -ou (pl.); MGK.p.19 hag ur valkenn
du-pod rag-enep o sevel.
VALL.p.496 malkenn (L.)(f.), tr."nimbus".
mall m. hâte, temps opportun.
G.139 mall eou guenef ... e guset; B.n.368 petra so a
mall ... ? ; Nl.n.455 pan eu deuet ... gant mall
hon Saluer; n.252 mall voa da den bezaff prenet; n.
512 gant mal; Fm.n.272 mall creff ho deuez ... ez
duy ... an dez; n.193 mall eu; n.42 cleuet hoz heus
ma mall ha-m leff; (?) n.52 ho niueriff mall ne
gallet.
GReg.p.487 mall eo din, tr."j'ai hâte"; PELletier.mall,
tr."hâte, empression, précipitation, vitesse";
mall am eus, tr."j'ai hâte"; JV.87 achap a ray prezant
en dismantr ha gant mal; 228 oc'h erruout em eus

mal d'he gwelet hep dale; BD.4287 kuitaat dit a
vo mal; DJ.721 dezir ha mal am boa e vije redimet
ha salvet ar bed-holl.
VNB-p.84 mal eo merenniñ; p.58 ne deo ket mal; LLB-
865 mal eo dimp lavaret kenavo d'ar c'hoadoù;
MBR.p.22 Kaloneg en doa mall da zistreiñ da welet
e bried; p.18 mall oa stourm outo; p.70 mall
eo din; MGZ.p.193 ... ma vezo mall ganeomp mont
da welet ... Doue; TDE.BF.p.431 an holl ... a
lavare d'e vamm e oa mall bras dezhi lakaat anezhañ
da ober un dra pe dra; EKG.II p.76 da lavaret
da Baol oa mall mont en hent; p.318 ... oa leun ar
c'hoc'hu a dud, mall ganto klevet ar Bertou oc'h
ober e gomz; GBI.II p.324 ober dezhi mont gant
mall da zigeriñ an nor.
malc'heot coll.-enn jusqu'ame.
PElletier.mall-heot, tr."hannebane".
GON.mall-c'heot, tr."jusqu'ame ou hannebane".
mallozh f. -ioù (1) malédiction, imprécation.
M.1508 daffnet ... gant malloez Doe; J.p.74 ma malloez
a roaf da-n bilen; p.85 malloz Doe ... a padaf da
nep ... hoz forgias.
GReg.p.584 mallos; -you, -ou (pl.); maloh, malhuñ (V.);
-eu (pl.); PELletier.mallos; ar vallos a ro un
tañ d'e vugale; L'Arm-p.226 malloh, malloeh (m.);
-eu (pl.); NG-799 va maloueh a roan holl d'ar bed;
RF.p.323 o reiñ e valloz da gement a oa; BD.5082
va mallos d'an diñsoù, mallos Doue d'ar c'hartoù;
4246 bemdez ec'h errue war ho lein malloso (pl.).
SST-p.142 malheuh Doue, malheuh ruz, malheuh dit;
LLB-306 polpegan a valoh; EKG.II p.182 barnet
d'ar malloz; MGZ.p.224 mallozou (pl.); p.218 ar
bobl ... ne ehan da leuskel bep seurt malloziou
warnezhañ (pl.); LEM.p.61 an holl a laosk malloziou
gantañ (pl.); GBI.p.400 va malloz a roan dezhañ.
SKRS.p.90 al leod-douet, ar malloziou (pl.).
mallozher m. -ien celui qui maudit.
VALL.p.455 mallozer.
mallozhiñ v. (1) maudire; cf. milligañ, millizhiñ.
VALL.p.455 mallozi (inf.).
----- (2) jurer, blasphémer.
MKRN.p.43 Yann ne dlefe ket mallozi (inf.); VAZA.p.19
mallozhiñ a rae ivez ken na sponte ar brini (inf.).
mallus a. urgent.
VALL.p.767 mallus.
malord m. -ed (1) lépreux.
GReg.p.557 malord, tr."ladre"; -ed (pl.); PELletier.
malort, tr."ladre, vilain, coquin, malotru".
----- (2) cordier (terme injurieux).
GReg.p.212 malord.
malotrou a. malingre, misérable, en mauvais état.

- RF.p.67' ar mab prodik ... hag e zistro davedoc'h malotru ha kastizet ; RS.p.297 ... ez oa kement negligjet imaj ar Werc'hez hag he mabig, ma'z oant estrañch malotrou.
- malouer m.-où égrugeoir.
C.malouer ann espicc ; malocer, tr."mortier despices, ou cest molinet, lat.fritillum".
GReg.p.316 malouér, tr."égrugeoir, ustencile pour égruger du sel, du poivre, etc."; -ou (pl.).
- maltouter m.-ien (1) maltôtier.
GReg.p.595 maltouter, tr."maletotier, celui qui leve des droits non dûs et sans autorité légitime"; maltoutéryen (pl.); L'Arm-p.226 maltoutérr ; maltouterion (pl.).
- (2) douanier.
EKG.II p.193 en ur zegouezhout e Breizh-Izel oa matoutier er Porzh-Gwenn ; GBI.II p.146 daou valtoutier ; p.148 maltouterrienn (pl.).
TORN.GWAL.11 p.77 ur maltouter.
- 1.maltouterezh f.-ioù douane (local).
VALL.p.229 maltouterez (f.).
- 2.maltouterezh m. (1) maltôte.
GReg.p.595 maltoutérez ; -ou ; maltoutereh (V.) ; L'Arm-p.226 maltoutereah (m.).
- (2) douane (droits, administration).
VALL.p.229 maltouterez (m.).
- malv coll.-enn mauve (plante).
C.malv, tr."mauve, une herbe, lat.malva"; Qu.II p.108 malò, malu, tr."maulue, herbe".
GReg.p.609 malv, malu, malo ; maul (V.) ; malv gallek, malo gall, tr."mauve cultivée"; FElletier.p.568 malw ; malven (sgf.) ; L'Arm-p.234 maule (f.).
- malvenn f.-où, malvinier (1) paupière.
C.maluenn, tr."paupière dueil, lat.palpebra"; FElletier. malven ; -nou (pl.) ; L'Arm-p.273 malhuënn, maluënn (f.) ; -eu (pl.).
- MARL.p.82 hanter gloz ar malvennoù war an daoulagad.
- (2) cil.
GReg.p.168 malvenn, malfenn ; -ou (pl.) ; FElletier.malven, "selon M.Roussel c'est aussi le cil des yeux".
- SIM.p.181 Simon ... gant e benn moal, e lagad lemm hag e valvennou gwenn (pl.) ; ISV.p.366 daoulagad du ha bras, malvennou du (pl.).
- (3) sourcil.
GReg.p.883 maluënn (V.) ; divaluënn (d.) ; L'Arm-p.364 malhuënn ; -eu (pl.) ; divalhuënn (d.) ; -eu (d.pl.).
- (4) flocon.
L'Arm-p.159 malhuenn (f.) ; -eu (pl.).
- (5) tranchant (de lame).
VALL.p.751 malvenn (f.).
- (6) bord d'un toit.
VALL.p.742 malvenn.

- malvennad f.-où mal à la paupière.
VALL.p.541 malvennad (f.).
- malvennek a. aux grandes paupières.
C.maluennec, tr."lat.palpebrosus".
- malvenniñ v. sourciller.
L'Arm-p.364 malhuennein (inf.).
- malzenn f.-où (1) flocon.
GReg.p.419 malzenn erc'h ; malzennou erc'h (pl.) ; FElletier.malzen gloan.
BREN.GWAL.19 p.69 erc'h a gouezhe a valzennou stank (pl.).
- (2) pépite.
NOTK.p.182 an saour a gaved ... e pailhetzennou pe valzennou (pl.).
- malzennek a. floconneux.
VALL.p.309 malzennek.
- malzenniñ v. floconner.
VALL.SUP.p.79 malzenni (inf.).
- mamad m. bonbon.
VALL.SUP.p.22 mamad (V.).
- mamezell f. mademoiselle.
GReg.p.589 vamèsell, manèsell ; mamesell (V.) ; BD.4266 sa, decomp. mamesel.
- VNB-p.44 mamezel.
- mamm f.-où (1) mère.
C.mam, tr."mere, lat.mater"; Qu.II p.109 mam ; Fm.n.7 mary glan, mam a truez ; Qu.p.21 chetu aman bara, ma mam ; B.n.661 mammou (pl.) ; Nl.n.441 mammaou (pl.).
- GReg.p.617 mamm ; -ou (pl.) ; momn (T.) ; -o (pl.) ; mamm (V.) ; -ëu (pl.) ; FElletier.mam ; -mou (pl.) ; L'Arm-p.237 mam ; -eu (pl.) ; NG-1804 ar vam pehini hen gano ; 176 o bugale ... e kof o mameu (pl.) ; RP.p.299 enorit ho tad hag ho Mam ; p.298 an Tadoù ha Mamou (pl.) ; BD.459 mam ; 4123 mamo (pl.) ; 427 va mamic (dim.).
- LLB-20 Ev hor c'hentañ mam ; 1130 mameu (pl.) ; GBI.p.36 me 'zo bev va mamm ha va zad ; EKG.II p.63 mammou hon tud yaouank-ni (pl.).
- (2) femelle (d'animal).
L'Arm-p.284 mam clomm, tr."pigeonne"; mameu clom (pl.).
LLB-1361 ar mameu.
MARL.p.95 ur vamm-louarn gant he re vihan.
- (3) matrice.
GReg.p.608 ar vamm ; FElletier.p.571 mammou ; L'Arm-p.233 ar vam, ar mameu.
- (4) mère goutte ; Voir mamm-flour.
GReg.p.465 ar vamm wir ; ar vamm sistr ; ar vamm eoul.
- mamm-baeron f. marraine.
GBI.p.236 va mamm-baeron.
- mammeg f.-ed belle-mère.
GReg.p.86 mammeg, mammecq (V.), tr."belle-mère"; mammegued, mammeguëu (pl.) ; p.601 mammecq, tr."marâtre"; mammigued (pl.) ; FElletier.mamec "au pays de Vannes et ailleurs, est en Latin Noverca, marâtre"; L'Arm-

p.29 mamëcq ; mamëguëtt (pl.).
 SST-p.147 un tadeg ha mammec.
mammelezh f. maternité.
 GON.mammelez (f.).
mammenn f.-où (1) source.
 GReg.p.882 mammenn ; -ou (pl.) ; PELletier.mamen, mammen,
momen, ommen ; L'Arm-p.364 mameenn (f.) ; -eu
 (pl.) ; DJ.150 ur vamen a bitie, ha na zisec'ho ket.
 SST-p.160 ar poanioù ag ar bed-mañ a zo ur vammen a
 voneur evit ar bed arall ; p.III' ar mammenneu
 (pl.) ; MGZ.p.XII ur vamen atav leun, kaer a zo
 tennañ diouti ; LBM.p.196 evel ma red ar c'harv
 d'ar vammen ; KRL.p.8 ar omenno (pl.).
 BREN.GWAL.21 p.58 mammenn ar stêr.
 ----- (2) mère (du vinaigre).
 PELletier.mamen, tr."lamere du vinaigre".
mammenniñ v. sourdre.
 VALL.p.705 mammennein (V.) (inf.).
mammenn-lagad f. prunelle de l'oeil.
 PELletier.p.571 "selon M.Rousseau Mamen-al-lagat est la
 prunelle de l'oeil".
mamm-flour f. mère goutte, premier suc extrait des fruits
 foulés.
 GReg.p.465 ar vamm-flour, tr."mere-goute, ce qui coule
 des choses qu'on foule, ou qu'on bat, pour en tirer
 le suc, avant le pressurage".
mamm-gaer f. mammoù-kaer belle-mère.
 GReg.p.88 mamm-gaër ; mammou-gaër (pl.).
 MGZ.p.119 Jermen he devoa kalz da c'houzañv a-berzh he
mam-gaer.
 VAZA.p.48 ne oa ket ... va zad evit gouzañv e vamm-gaer.
mamm-gazeg f. mammoù-kezeg poulinière.
 VALL.p.580 mamm-gazeg ; mammou-kezeg (pl.).
mammgêr f.-ioù métropole.
 VALL.p.465 mamm-gêr ; -ioù (pl.).
mamm-gozh f. mammoù-kozh grand-mère.
 C.mamcoz, tr."ayeule, lat.auia" ; Qu.II p.109 mam coz,
 tr."mere-grand".
 GReg.p.617 mam-goz ; mamm-goh (V.) ; PELletier.mam-cos.
 LLB-167 gant ur vazh en he dorn, ar vam gouh daougrommet ;
 SAG.p.200 ar mamou koz (pl.) ; EKG.II p.75 ho
mammou koz (pl.).
mamm-guñv f. mammoù-kuñv bisafeule.
 GReg.p.617 mamm-guñ, tr."la mere de la grand'mere,
 bisafeule" ; PELletier.p.571 mam gun ; mamhiunet
 (V.) (pl.).
 PIKG.p.57 e-giz-se e vi mamm-gozh ... ha zoken mamm-guñv.
mammiliz f.-où église principale (d'une paroisse).
 GReg.p.325 mamm-ilis, tr."église paroissiale qui a des
 filles, ou des succursales".
mammlouzhou coll. camomille.

VALL.p.93 mamlezeu (V.) ; -enn (sgf.).
mammstamperez f. -ed poinçon, matrice, coin à estamer.
 NOTK.p.198 gennoù da stampliñ pe vammstamperez en arem
 (pl.).
mamm-vaeron f. mammoù-maeron marraine.
 GReg.p.605 mamm-maëron ; mammou-maëron (pl.) ; PELletier.
mam maëron (L.).
mamm-vegerez f. mammoù-vegerez nourrice.
 BREN.GWAL.18 p.90 Santez Ita a dalvezas dezhañ da vamm-
vegerez.
mammveneg m.-où. mammvinvioù outil à estamer.
 NOTK.p.198 mammvinvioù da gaeraat dre ar c'hoagenniñ
 traoù e feilhenoù arem (pl.).
mammvoull m.-où matrice (moule).
 NOTK.p.187 mammvoulou da sevel mouloù pri (pl.).
mammvro f.-ioù patrie.
 GON.FB.p.585 mamm-brô ; TDE.BF.mamm-vrp.
 ARHU.p.19 daou hon eus kimiadet diouzh hor mamm-vro ;
 SKET.p.101 ar mammvroioù (pl.).
mammyezñ f.-où langue primitive (dont dérivent d'autres langues).
 NOTK.p.133 ar vammyez indezeuropek.
mamm-you f. (1) trisaieule.
 GReg.p.940 mamm you.
 VAZA.p.12 va mamm-you-gozh.
 ----- (2) grand-mère.
 L'Arm-p.23 mamfeu ; -et (pl.).
 MG-p.133 a pa oa bev va mamfeu.
man s. semblant, attention, estime.
 GReg.p.856 man, tr."semblant, feinte, apparence" ; ober
man ; ober van da studiañ ; PELletier.man, mann, tr.
 "semblant, mine, signe, démonstration feinte et
 affectée" ; RP.p.289 Sapriss ne eure man evit e glevet
 p.133 ... hep em eus graet man na seblant eus an holl
 avertisamantou-se ; CC.1442 evit kement-se, ne
 reont man erbet.
 BAZ.p.707 hep ober man ebet ; MGZ.p.175 nag a boan a
 gemer an dud evit traoù ar bed-mañ ... hep lakaat
van ebet gant madoù an neñv ! ; EKG.II p.28 kaer a
 voe hen goapaat, en ne reas van ebet ; p.134
 bloñset ha bronduet e veze va c'horf ; ne raen
 ket a van ; HTC.p.9 ne raent van ouzh e glevet ;
 p.55 al laboused-se ne raent van evit kregiñ enno.
 SKRS.p.111 en avat ne rae ket kalz a van evit klevet ;
 VAZA.p.20 tanfoeltr van ne rae Yann.
 2. man m. mousse (plante).
 GReg.p.644 man (Hte-C., V.), tr."mousse terrestre, mousse
 rampante" ; L'Arm-p.247 man (m.) ; tr."mousse d'arbre".
 LLB-996 en ho pradoù glas na blantit ket a wez, ma na
 vennit emberr o gwelet o paouraat, ar man ouzh o
 goleiñ.
 -mañ (particule démonstrative) (1) -ci (après un nom ou pronom).

Fm.n.104 an den man ; n.44 an ioseph man ; n.51 an re-man.
 NG-76 an traoù-man ; 1848 an tan-men ; RP.p.138 an daou
 seurt tud-mā ; BD.2137 en hent-man dañjerus ; MG-p.III
 el levr-men.

VNB-p.90 ar bed-men ; BAZ.p.631 ar servijer bras-ma da
 Zoue ; MBR.p.196 ar re all-ma ; MOA.p.158 ar re-maou
 gozh, tr."ces vieillards-ci" (pl.).

SKRS.p.102 ar re-ma ; FRMG.p.261 se a ray plijadur d'ar
 re-mañ yaouank.

---- (2) que cela (après un équatif).

G.49 quen tenn man.

SBI.p.172 keit-man a-raok an deiz.

---- (3) (placé entre deux noms) tel ... ou tel autre.

Mc.p.5 diuezaff ma gris confession, voue en amser man han
 amser.

GReg.p.368 barret eo ar gwenan ouzh ar wezenn-ma-gwezenn ;
 bolzet eo an hed-gwenan el lec'h-ma-lec'h.

MBR.p.316 Gradlon ... a laka embann da dud kêr ... en
 em gavout war leur-gêr Iz an deiz-man-deiz.

PIKG.p.30 hemañ-hen a guzhe el lec'h-mañ-lec'h an dra-
mañ-dra.

manac'h m. menec'h moine.

C.manach, tr."moine, lat.monachus"; Qu.II p.113 manach ;
 G.762 menec'h (pl.).

GReg.p.631 mañnac'h ; menec'h, meneac'h, menac'h (pl.) ;
 FElletier-manac'h ; menec'h (pl.) ; monac'h (V.) ;
 L'Arm-p.242 menah ; menéh (pl.) ; RP.p.7' menec'h
 (pl.).

SST-p.127 ur menah ; llB-p.101 meneh (pl.) ; BAZ.p.622
 tri bloaz goude ma'z oa bet resevet da vanac'h, e
 voa choazet gant ar venac'h e vreudeur, evit bezañ
 Tad Abad (sg. et pl.) ; p.690 pedennoù ar venac'h
 (pl.) ; GBI.p.272 ur gouent nevez, 'zo enni menec'h
 o chom (pl.).

MMEK.p.16 manac'h e kouent Landevenneg ; p.29 ar veleien
 hag ar venac'h (pl.) ; DIHU-1906 p.209 meneh ha
 leanezi (pl.).

manac'h-digenvez m. ermite.

VALL.p.270 manac'h digenvez.

manac'hegezh f. esprit monastique.

VALL.p.475 manac'hegez (f.).

manac'hek a. monastique, monacal.

VALL.p.475 manac'hel.

manac'helezh f. état monastique.

VALL.p.475 manac'helez (f.).

manac'herezh m. état monastique.

VALL.p.475 manac'herez (m.).

manac'hez f. -ed nonne, religieuse.

C.manaches, tr."moynesse, lat.monacha".

GReg.p.632 manac'hêe, tr."terme de mépris pour dire
 Religieuse"; mannac'hesez (pl.).

manac'h-kenvez m. cénobite.

VALL.p.104 manac'h-kenvez.

manac'h-pik m. templier.

VALL.p.731 manac'h pik.

manac'h-rous m. capucin.

VALL.p.96 manac'h rous "familier".

manac'h-ruz m. templier.

VALL.p.731 manac'h ruz.

manal m. -où gerbier ; cf. malan.

GReg.p.457 manal (V.) ; -éu (pl.) ; FElletier-manal (V.),

tr."gerbe"; L'Arm-p.172 menale (m.), tr."gerbier,

petit tas dans le champ de 6 à 11 gerbes";

menaleu (pl.).

manaliñ v. mettre les gerbes en tas.

GReg.p.345 menaleñ (V.) (inf.).

manañs f. durée.

M.1986 ho poan so en manañ ; 2047 an tan man hep

manañ nac excellañ lancet.

manant a. qui reste en retard, négligent.

M.1813 voar ar bet man, breman, hep bout manant, menn

pardou.

manati m. -où monastère.

C.manachty, tr."monastere, lat.cenobium, monasterium";

C.(DEEM.p.332) manachti.

GReg.p.631 mañnah-ty, mafna-ty, manac'h-ty, manaty, tr.

"moinerie, maison de moines"; -ou (pl.) ; L'Arm-p.

244 menati.

DIHU-1906 p.210 emberr e oa bet savet ar menati ; ibid.

menatiou (pl.) ; BREN.GWAL.22 p.42 er manati, ne

veze klevet na trouz na komz.

mañch m. -où, -eier manche (de vêtement).

C.(DEEM.p.382) mang ; Qu.III p.11 maing ; p.8 vn saø ep

manchou, tr."saye sans manches" (pl.).

GReg.p.597 mañch ; -ou (pl.) ; manch (V.) ; -éu (pl.) ;

L'Arm-p.228 manche (m.) ; mancheu (pl.).

llB-1797 o mancheu trônset (pl.) ; GBI.p.332 an dantelezh

war ar manchou (pl.).

VALL.p.444 mañch (m.) ; -ou, -eier (pl.) ; VAZA.p.97 kalz

hiroc'h e oa e vrec'h eget e vañch.

1. mañchek a. (vêtement) à manches.

Nom.p.113 (Gloss.p.389) saø maingecq.

L'Arm-p.372 mantell-manchec, tr."surtout".

2. mañchek a. (homme) très gauche.

VALL.SUP.p.85 mañchek (T.).

mañchetez f. -où manchette.

GReg.p.597 manchetès ; manchetesou (pl.).

mandat m. -où mandat.

GReg.p.598 mandad, tr."mandat, ou mandement"; -ou (pl.).

mandemant a. -où mandement.

C.mandement, tr."mandement ; lat.mandacola"; N.247

bezout ... obedient ... da-n mandamantou (pl.).

mandarin m.-ed mandarin.
SKRS.p.63 ur gêr ... a voe lakaet an tan enni dre urzh
ar vandarinet (pl.).

mandog m.-ed gardon.
C.mandoc, tr."gargueton, cest un poisson, lat.gurgulio".
GReg.p.450 mandocq ; mandogued (pl.).

mandolinenn f.-où mandoline.
VALL.p.445 mandolinenn (f.).

mandore f. grosse caisse.
VALL.p.90 mandore (f.).

mandos coll.-enn gerbes.
MOA.p.282 mandosenn (sgf.).
VALL.p.334 mandos (L.); -enn (sgf.).

mandosiñ v. mettre en gerbes.
VALL.p.334 mandosi (inf.).

mandoz f.-ioù ventouse.
GReg.p.953 mandoz, véntoz ; -you (pl.).

mandosiñ v. mettre des ventouses (à).
GReg.p.952 mandosi, véntosi (inf.).

mandragon f. mandragore.
GReg.p.598 mandragon, ar vandragon, tr."mandragore,
plante sans tige qui porte de petites pommes".

mandrogenn f.-ed femme grasse.
GReg.p.301 vandrogenn (V.), tr."dondon, gaguy"; -ed (pl.).
GON.mandrogen (V.), tr."jeune fille grosse et grasse";
-ed (pl.).
ENVB.GWAL.17 p.34 ur vandrogen a Saozez.

mandrouilhat v. ruminer, mâchonner.
VALL.p.438 mandrouilhat (T.) (inf.); VAZA.p.52 en ur
vandrouilhat gwestell (inf.).

maneg f.-où, -ier gant.
C.manec, tr."gant, lat.ciroteca"; C.(Gloss.p.389)
manegou (pl.); Qu.III p.11 manec ; J.p.18-b tregont
diner ...; chede y glan en un manec.
GReg.p.447 manecq ; manegou (pl.); ur vânnecq ; p.448
gwiskañ e vânnecq (pl.); PElletier.manec ; manegou
(pl.); L'Arm-p.169 mannég (f.); -ueu (pl.).
LLB-1430 ma ne vennit ket desav holl ar mennoù, c'hwi a
werzh o c'hroc'hen evit ober manegou (pl.); GBI.II
p.160 war va daouzorn ur maneco (pl.); MOA.p.171
reñ moul ar vanek da lipat, tr."donner des claques
à quelqu'un (trivial)".

----- (A) manegou (pl.) gratification.
VALL.p.342 manegou.

manegad f.-où (1) contenu d'un gant.
----- (2) gratification.
VALL.SUP.p.88 manegad (T.) (f.).

manegañ v. ganter.
C.(Gloss.p.389) maneguaff, tr."vâtir les doigts" (inf.).
GReg.p.448 manegad (inf.); PElletier.p.573 manega (inf.);
kash maneghet ne dal netra da logota (pp.); L'Arm-p.

169 mannéguein (inf.).

manegenn f. gantelée.
GReg.p.448 maneguenn, ar vaneguenn.

maneger m.-ien gantier.
C.maneguier, tr."gantier, lat.cirotecarius"; C.(DEEM.p.
332) maneguier.
GReg.p.448 maneguier ; maneguériyen (pl.); manegour
(V.); -yon (pl.); L'Arm-p.169 mannégourr ; maneguierion
(pl.).

1. manegerezh f.-ioù ganterie (local).
VALL.p.329 manegerez (f.); -ou (pl.).

2. manegerezh m. ganterie (commerce, métier).
GReg.p.448 maneguéréz ; L'Arm-p.169 mannégureah (f.);
-ou (pl.).

maneger-noz m. lutin qui brouille les crins des chevaux la
nuit.
VALL.p.435 maneger-noz.

maneg-houarn f. gantelet.
GReg.p.448 manegecq houarn ; L'Arm-p.169 mannég hoarnn.

maneg-veudek f. manegou-meudek mitaine.
GReg.p.626 manegou meudecq (pl.).

manek a. moussu.
VALL.p.484 manek.

maner m.-ioù manoir.
C.maner, tr."manoir, lat.manerium"; B.n.425 an manerou
(pl.); NL.n.67 en un ty so dister, ha hep tan e-n
maner.
GReg.p.599 maner ; -you (pl.); manér, menér (V.); -yâu
(pl.); PElletier.maner ; -iou (pl.); L'Arm-p.229
manegrr (m.); -ieu (pl.).
LLB-855 an amzer eürus am eus bet tremenet en o maner ;
GBI.p.458 demat e-barzh ar maner-mañ ; II.p.152
deuit-c'hwi ganimp d'hor manerio (pl.).

manet participe passé de menel.

maniañ v. manier, pétrir, remuer.
Qu.II p.106 manéaff, tr."manier" (inf.).
NG-898 an eneoù, ... maniet vint evel dir hep bezout
koñsomet (pp.); RS.p.302 ... d'he c'harotñ ...
gant kerdin pere a dorre gant ar fuioz ma en em
vanie (3 imparf.).

manier f.-où (1) manière, façon.
C.manier, tr."manière, lat.modus"; M.2021 homan eu é
manier ; Cnf.p.a/14 an peder manyer-man à oregon ;
G.404 en divers manyerou (pl.).

----- (2) trouble, embarras.
Dag.154 en divez ez vezo cry gant manier.
NG-348 pa welas Herodez ne retornzont d'e di, e kreskas
e anken hag e vanier mui.

manifiñ v. exalter.
Em.n.42 manifiñ (var.manifiñ) plen ma eneff a ra
map doe (inf.).

manifik adv. très bien, parfaitement.
 CO.p.115 eñ a zesek manific hoc'h egzempl din-me, va Salver, penaos eo e tleer en em ziatachiñ diouzh an dud ; BD.1658 me zo un arc'heskob ...; ma am eus graet er bed-mañ manific an ofis.
 BAZ.p.1 gouzout a reomp manivic ne vezo ket kavet hol labour direbech ; SAG.p.22 gwelet e ran manific n'intentit netra war-benn an dud hag an traoù kozh.
manikin m. ou f. -ou mannequin, panier.
 GReg.p.598 manugein, mannougein, mannequin ; mannequinou (pl.); L'Arm-p.187 manquin (f.), tr."hotte"; -ieu (pl.); EN.445 seier, maniquinou (pl.).
 ISV.p.313 ur pezh malikin.
 VALL.p.447 manekin (m. ou f.); VAZA.p.51 leun-kouch e veze he mannekin.
maniknad m. ou f. -ou plein un mannequin.
 GReg.p.598 mannequinad ; -ou (pl.); L'Arm-p.187 manquiniatt (f.), tr."hottée"; manquiniadeu (pl.).
manikl m. -ou menottes.
 L'Arm-p.228 manikle (m.), tr."manicles"; manikleu (pl.).
 TDE.BF.manikl (V.)(m.), tr."fers ou menottes pour les criminels"; -eu (pl.).
manikliñ v. menotter.
 TDE.BF.maniklein (V.)(inf.).
 1. manc a. (1) manchot, estropié.
 C.manc, tr."deffaict de main, lat.mancus"; Jer.Pelletier. p.573 (n.394) na lofr na manc na maru ; Fm.n.178 an map se manc quet na vihe ; Am.Pelletier.p.573 (n.778) deja ouf scuys stanc a manc ; dict.ms. (n.A.87) manc ha fall ha dygalloet.
 GReg.p.57 manca, tr."manchot"; -ed (pl.); Pelletier. manc, tr."manchot, estropié"; L'Arm-p.228 manca, tr."manchot".
 ----- (2) qui manque, qui fait défaut, défectueux, fautif. Am.Pelletier.p.573 (n.778) livirit a na vezit manca. Pelletier.manc, tr."défectueux, manquant, qui manque"; RP.p.317 ar binjenn hag ar goñfesion ... a zo factus ...; factus ha manc eo.
 2. manck m. -ou (1) manque.
 RP.p.124 ha lavaret a reot-hu hoc'h eus bet manck a c'hrasoù ... ?
 ----- (2) faute, omission.
 DJ.16 ni a c'hell, hep ket manck, lavaret ...
 MOA.p.263 hep manck ebet.
 ----- (3) faute, erreur, imperfection, manquement.
 GReg.p.599 manca, tr."manquement"; -ou (pl.).
 BAL.p.VIII evit goulenn pardon eus ho manco (pl.);
 MOA.p.99 ar manquigou a zistera un den (dim.pl.).
mancard m. -ed manchot.
 L'Arm-p.228 mancartt (m.).

mankenn f. -ou complément, supplément.
 MOA.p.177 mankenn (f.), tr."complément"; p.481, tr."supplément".
mankout v. (1) manquer.
 GReg.p.599 manca, manco (inf.); p.6 manco d'en em gavout, tr."s'absenter" (inf.); L'Arm-p.229 manquein (inf.); RP.p.216 ar pezh a c'hallze manco d'an ene-se (inf.); BD.937 biskoazh ne don manco ... da rentiñ va respont (pp.).
 SST.p.13 ar vugale ... ne zleont james manquein da gement-se (inf.); MBR.p.170 laka evezh avat da vankout war da daol (inf.); MGZ.p.X en hent-se n'oc'h ket evit manco da erruout (inf.); IAL.p.257 n'omp ket manket alies da seveniñ hon dever (pp.).
 ----- (2) faire erreur (par oubli, inattention, etc.).
 GBI.p.116 me 'oar ez on manket (pp.).
 ----- (3) faillir, faiblir.
 GBI.II F.314 e alan d'an archer zo manket (pp.); EKG.II p.285 bremañ, pa rank kuitaat he zi, ... he c'halon a venn mankout dezhi (inf.).
 PIKG.p.127 mankout a reas he divesker dindani (inf.).
 ----- (4) s'évanouir, défaillir.
 MGZ.p.106 ne fell ket din o lezel da vont kuit war yun, en aon e teufent da vankout en hent (inf.).
 ATST.p.53 termal a rae ; ado o vont da vankout (inf.).
 ----- (5) fauter (en parlant d'une fille).
 SBI.II p.106 pegen abred ez oc'h manket (pp.).
 ----- (6) devoir (de l'argent).
 BAL.p.53 pa vanc unan bennak arc'hant deomp, e vez mall ganeomp goulenn anaoudegezh dre skrid (3 prés.).
 1. mann (pronom indéfini) rien.
 (?) J.p.14 eno ne d-eux na meuz na mann.
 BD.342 n'em eus man da reiñ dit.
 GON.mann, tr."rien, néant, nulle chose"; EKG.II p.179 an dra-se ne rae man ; ISV.p.448 kement-se ne rae mann ebet ; GBI.p.402 se ne ra mann da zen ebet ; II.p.144 mann a feson n'em eus gwelet.
 BAHE.6 p.6 n'em eus graet mann drouk ebet.
 2. mann m. ou f. -ou manne, panier, corbeille.
 GReg.p.689 mann, tr."panier"; -ou (pl.); Pelletier.man, mann, tr."panier, corbeille sans anses, petit mannequin, duquel on se sert beaucoup dans les navires pour y mettre ou en ôter le lest de gravier ou de gros sable"; L'Arm-p.229 mann (m.), tr."manne, panier"; -eu (pl.).
 NOTK.p.188 mannou ha panerou (pl.).
 3. mann m. manne.
 C.mann, tr."cest viande du ciel, lat.manna"; Fm.n.47 an mann.
 GReg.p.599 ar mann eus an dezerzh ; L'Arm-p.229 mane.
 SST.p.202 ar mane a gouezhas en dezerzh ; HTC.p.56 gant

ar bara-se, a c'halvjont Mann, eo e kendalc'has Doue d'o magañ.

4. mann m. menu fumier ; Voir mannoù.

GRég.p.604 man, tr."marne, engrais"; -ou (pl.); man gwenn.

VALL.p.323 mann (L.)(m.).

mannad m. ou f.-où contenu d'une manne, d'un panier.

SBl.p.8 ur vanniad bara.

mannañ v. fumer (la terre).

VALL.p.323 manna (inf.).

mandraezh coll. mélange de fumier et de sable.

VALL.p.323 mandraezh.

mannoù pl. fumier ramassé sur les chemins.

FElletier.p.573 mannou, tr."fumier qui est sur les chemins, feuilles et bouës mêlées ensemble".

mannous a. nasillard.

L'Arm-p.250 mannouss.

VALL.p.490 mañnous (T.V.).

mannouz m.-ed nasilleur.

GRég.p.650 mannous (V.); -ed (pl.); L'Arm-p.250 mannouss ; mannouzétt (pl.).

VALL.p.490 mañnouz (T.V.).

mannouzat, mannouziñ v. nasiller.

GRég.p.649 mannouseif (V.)(inf.); L'Arm-p.250 mannouzein (inf.).

VALL.p.490 mañnousat (T.); mañnousein (V.)(inf.).

mannouzezh m. nasillement.

GRég.p.649 mannouseiezh (V.); L'Arm-p.250 mannouzeiezh (m.); -eu (pl.).

mañson m.-ed maçon.

C.maczon, tr."idem, lat.lathomus"; C.(Gloss.p.382)

mazonn.

GRég.p.588 mazonn (V.); -ed (pl.); L'Arm-p.224 maçon ; -étt (pl.).

mañsonad m.-où maçonage.

L'Arm-p.224 maçonnatt (m.); maçonnadeu (pl.).

mañsonat v. maçonner.

B.n.74 mazonet diouz an reulen ha linennet (5 impér.).

GRég.p.589 mazounat, mazounat ; mazonnat, mazonneif (V.)(inf.); L'Arm-p.224 maçonnein, maçonnatt (inf.).

NOTK.p.188 er vro-se ... e veze graet gant pri, e-lec'h raz, da vañsoni tier maen (inf.); ARHU.p.19 ken digempenn eo mañsonet, ma tenn ... d'ur bern mein disac'het (pp.).

mañsoner m.-ien maçon.

Qu.II p.107 massouner, tr."masson".

GRég.p.588 mañzouner ; mañzounerien (pl.); mazouner ; -ven (pl.); L'Arm-p.224 maçonnerr ; maçonnerion (pl.).

EKG.II p.116 ur maen-benerezh lakaet er vogez gant ar mansouner.

PIKG.p.42 mañsoner eus e vicher ; MKRN.p.60 ar vasounerien (pl.).

mañsonerezh m. maçonnerie.

L'Arm-p.224 maçonnerezh (f.); -su (pl.).

HTC.p.12 ret-mat e voe ... dezho lezel eno o mansouner hag o darbarezh.

NOTK.p.198 pezhioù bihan a vansouner a oa er forniou-se.

mañsoniezh f. maçonnerie.

C.maczonyez, tr."maçonnerie, lat.lathomia".

GRég.p.583 mazouneyez.

mantell f.-où, mentell, mantilli (1) manteau (vêtement).

C.mantell, tr."manteau, lat.clamis, mantellus"; C.(DEEM.p.332) mantel ; Qu.II p.106 mantell ; J.p.208 lam da mantell ; G.643 mentell (pl.).

GRég.p.600 mantell ; mentell, mentellou, mentilly (pl.); FElletier.mantell ; L'Arm-p.229 mantell ; mentell (pl.); RP.p.98 ur vantel reun.

SST-p.44 golc'et gant ur vantel ; MGZ.p.VII evel ur vantel en deus taolet war e gened evit kuzhañ e c'hloar ; HTC.p.85 ar briñsed a Israel gant o mantilli mouk (pl.); LEM.p.153 ar wreg santel-mañ en em blije oc'h ober mantellou ... evit ar Werc'hez (pl.).

MMEK.p.18 he div vantell eured ; NOTK.p.329 mantilli hañvek (pl.); SKET.II p.113 an daou baotr, taolet ganto o mentell (pl.).

---- (2) manteau (de cheminée).

GRég.p.600 mantell siminal ; manteel siminal (V.).

ISV.p.436 mantel ar siminal.

mantellad f.-où contenu d'un manteau.

BREN.GWAL.22 p.67 ar menez, distrobellel diouzh e vantellad koabrennod.

mantellañ v. vêtir d'un manteau.

C.(DEEM.p.332) mantellet (pp.).

VALL.p.448 mantella, tr."couvrir d'un manteau" (inf.); VALL.SUP.p.52 mantellet, tr."(femme) portant le manteau de deuil" (pp.); SKET.III p.37 ar bed-holl en em vantellas a gañv (3 prêt.).

mantell-disglav f. manteau de pluie.

GRég.p.600 mantell disc'hlav, mantell disc'hlaoc, tr."manteau contre la pluie"; p.127, tr."caban, manteau de pluie qu'on porte à cheval."

mantr m. ou f. abattement, accablement, consternation.

GRég.p.206 mantr a galon, tr."contrition"; FElletier. mantr, tr."défaillant et défaillance, lâche, paresseux"; RP.p.63 koñsev en e galon ur vantr hag un dristidigezh ken estrañch".

GON.mantr (m.); tr."accablement, l'état où l'on tombe par maladie, ou par excès de douleur et d'affliction ; oppression, étouffement"; MOA.p.183 mantr (m.); tr."consternation (peu, ou pas usité)".

mantraded f.-où consternation collective.

SKET.III p.36 ... e voe, kerkent ha marvet Belos, ur wall vantradedeg dre ar bed.

mantradur m. abattement, accablement, consternation.
GReg.p.206 mantradur a galon, tr."contrition".

mantrañ v. navrer, abattre, accabler, consterner.
GReg.p.653 mantra, tr."navrer le coeur" (inf.); p.7 mantret eo he c'halon gant glac'har, tr."elle est accablée de douleur" (pp.); RF.p.118 ar pezh a laka o c'halon da vantri en o c'hreiz gant an dristidigezh (inf.); p.137 neuze e vezo mantret o c'halon (pp.).

MBR.p.22 mantret e galon gant ar c'hloc'har (pp.).
mantridigezh f. abattement, accablement, consternation".

MOA.p.183 mantridigez (f.), tr."consternation".

mantrus a. navrant, accablant.
GON.mantruz, tr."accablant, qui accable, qui oppresse, qui navre".

maoliet pp. empêtré.
VALL.SUP.p.62 maoliet (Ile de Batz, L.).

maotvelen m. tumeur à la tête des bêtes à cornes.
TDE.BF.maotvelen (m.); MOA.p.507 maotvelen (f.).

maouez f.-ed (1) femme.
B.n.79 mar d-a moues da-n marchat; Am.ms.p.1462 (n.569) maouez (lenn : maoues); Dnal.p.145 ur Sacramant eo, pe dre hiny, ar goas hac ar maoues à deu d'en em unia.

GReg.p.403 maoués; -ed; moués (V.); -ed (pl.); maoués; L'Arm-p.155 moués dimezet, tr."femme mariée"; RF.p.87 hep espern na gwaz na maoues.

SST-p.26 ar gentañ moès; TDE.BF.p.808 penn ur vaouez a dro pa gar, hag aliesoc'h evit al loar; EKG.II p.174 Per a gavas ur vaouez eus e zoare.

SKET.p.22 ar maouezed hag ar vugale (pl.).
---- (2) épouse.

VNB-p.166 da'm moès ha da'm bugale; LLB-30 rak m'hoc'h eus ... torret va gourc'hemenn evit selaou ouzh ho moez, setu ho pinienn.

maouez-eured f. nouvelle mariée.
L'Arm-p.139 moëss éraed.

Maour m.-ien Maure.
C.maour, tr."ethiopien, lat.ethiops".
GReg.p.638 maour, tr."More"; -yen (pl.).

maout m.-ed, meot (1) mouton.
C.mout, tr."mouton, lat.muto"; C.(DEEM.p.339) maout; Qu.II p.115 maout; Qu.p.60 dispennit diff an sccoz maout se.

GReg.p.644 maud, maoud; méaud (pl.); méud (V.); -ed (pl.); FElletier.maüt, maüt; meot, meaut (pl.); L'Arm-p.248 meutt (m.); meudétt (pl.).

LLB-1529 ar meud; GBI.p.266 ur c'hartier a gig-maout; ISV.p.355 lezomp ar maoutet-se da vont da dourtañ e-lec'h ma karint (pl.); p.452 ar meot (pl.).

MKRN.p.17 daou vaout; MOAO.p.108 maouted (pl.).
---- (2) homme habile, supérieur aux autres.

GReg.p.210 ar maoud, tr."coq de paroisse, habitant notable d'une paroisse, qui gouverne les autres".

ATC.p.17 ur maoud out evit dineizhañ ar gedon.
---- (3) gratification donnée aux ouvriers lors de l'achèvement d'un édifice.

GReg.p.8 ar maoud, tr."mouton, le vin d'accomplissement, vin que l'on donne aux Maçons, Charpentiers, Couvresseurs quand ils ont fini un ouvrage".

SVE.RC.3 p.196 an heskenner hag ar c'halvez a blij dezho fest ar maout Mae.
---- (4) poutre à laquelle on suspend une cloche.

GReg.p.644 maoud ar c'hloc'h, tr."le mouton d'une cloche".
---- (A) ar maout a zo aet gantañ il a remporté la victoire, le record.

SKRS.p.41 plijadur ... o wellet aet ar maout gant an hini bihan.

maouta v.-et être en chaleur (en parlant d'une brebis).
VALL.p.108 maouta (inf.).

maoutañ v. (1) donner des coups de tête, se battre à coups de tête.
GReg.p.708 méuteif (V.), tr."se pelauder" (inf.).
GON.p.323 maouta, tr."battre et se battre à coups de tête, comme les béliers" (inf.).
---- (2) abrutir.

VALL.SUP.p.2 maouta (inf.); p.13 maotet, tr."assoupi fortement, abrutit par le sommeil" (pp.).

maout-brezel m. bélier (machine de siège).
VALL.p.63 maout-brezel.

maoutejen m.-ed boeuf musqué.
VALL.p.488 maoutejen (m.); -ed (pl.).

maoutenn f.-où (1) peau de mouton.
GReg.p.644 maoutenn; -où (pl.).
---- (2) perruque, bonnet de peau de mouton.

GReg.p.714 mautenn, tr."sorte de perruque du petit peuple, faite de peau de mouton avec sa laine; -où (pl.); ur vaoutenn.

TDE.BF.maoutenn (f.), tr."couvre-tête fait en peau de mouton garnie de sa laine, à l'usage des marins principalement".

NOTK.p.318 itronezed ... a wiske ... maoutennou graet gant blev alaouret (pl.).

maouter m.-ien berger.
GON.FB.HV.p.74 maouter (C.); -ien (pl.).

maoutken m. peau de mouton.
C.(Gloss.p.392) mautguenn.
GReg.p.644 "alias" maud-genn.
PIKG.p.198 e vaoutken, en-dro dezhañ.

maoutour m. droit de moute.
GReg.p.644 maoutour, tr."moute, droit de moute communément réglé au seizième".

maout-tary m. bélier.

FELletier.p.575 "le nouveau Dictionnaire porte Maot Taro, bélier".

maout-tourc'h m. bélier.

GReg.p.88 maoud tourc'h; méaud tourc'h (pl.).

GANe.15,9 ur maout-tourc'h tri bloaz.

SKET.p.42 ur c'hreñad maout-tourc'h; III p.58 da veot-tourc'h (pl.).

1. mar adv. tellement, tant, aussi, quelque ... (que soit).

M.1139 tra ne mano ... mar goloet na duy da vezaff ... manifest; 125 'n doctor, na vez mar enoret; 3346 e explicaff dezaff ..., mar cloarec ve ... ne galhe den; B.n.640 ny hoz groaz breman buanec, nac eu mar huec ez prezeguet; N.1919 ha huy, Devy, pan studiaff, na den mar santel hoz guelaff, ret eu gouzaff.

L'Arm-p.203 behini n'haller ket andur, mar drouk eo; VO-p.95 (Gloss.p.393) mar gozh oa.

2. mar coll.-enn cormiers.

GReg.p.212 mar; marenn (sgf.); marenned (pl.).

3. mar conj. si.

G.155 mar car Doe; 233 mar d-eou eval-se; N.97 gour nac argant mar d-eux gantaff; M.1049 é deffet; gant ar bleiz ... mar bezont rauisset; 1561 mar vsez á truez, truez te dellezo; J.p.5 mar e-m queret; Cnf.p.36 mar d-eo bellec ... Ipso facto, eo escumunuguet; Qu.p.127 mar en em quiffit claff, it da repos; p.191 mar ho pez affer á hanoff-me na-m espernit quet; p.87 mez ve diff, mar graen an dra-se; Pm.n. 101 mar galsent e ober.

NG-398 mar karit; 741 mar da; 815 mar dout; 231 mar hoc'h eus fortunig er bed; 1571 da glaskiñ ... mar gallzent e gavout; CO.p.47 mar deo a-walc'h ar sell pe ar gwel simpl-mañ evit rentañ kalm ho spered ... e c'hellit en em aretiñ eno; p.92 mar demaac'h en afflikcion, ho pet rekours da bediñ Doue; p.104 mar dan da gomuniañ; RP.p.86 mar en deveus hadet er c'hig ... e vedo hag e tastumo eus ar c'hig; p. 76 mar gu'imitit an egzempl-mañ; p.72 mar tle ar marv lamet diganeoc'h ... kement mad ... a oufec'h da gaout er bed-mañ; p.238 mar hor bez an eur da gaout hol lod anezho; p.97 mar bezit eürus a-walc'h da vezañ e stad a c'hreas, ho silvidigezh a vezo en assurans; JV.46 mar en deus kourach; 104 mar bezan re bell; 117 mar bezit aflijet; BD.238 mar gallan; 2664 mar g-erru ganimp.

VNB-p.85 ne oulan ket mar gouzoc'h koroll; MGZ.p.19 mar en deus bet poan hag anken ... ez eo dre garantez evit an dud; EKG.II p.16 deomp ivez 'ta en hent á'en em gannañ gant hon tud, da vervel ganto, mar deo ret; MGK.p.93 mar deo ur c'holl din-me, dezhañ e vo ivez; MGZ.p.IX estlamm et vefemp, mar lezfe

Jezuz da barañ warnomp un tammig eus e c'hloar. SKRS.p.43 n'eo ket souezh mar en em blijent o pediñ eno; p.53 petra zo kaoz mar hoc'h eus kasoni ouzh ar groaz?

4. mar m. (1) doute.

G.5 hep mar na gaou; Fm.n.104 hep hep mar; n.249 bezout oar mar na goar den certain an termen ordrenet; M. 659 ne-raff mar euit é lavaret; 1083 ha-n princet, na ret mar, ho deuzo carez; J.p.147-b na lequet mar; Jer.ms.p.1451 (n.138) hep quet mar.

GReg.p.305 mar; NG-290 hep mar; 321 hep ket mar; BD. 370 sur hep mar; 1788 hep ket mar; 2459 hep ket a var; 1858 hep lakaat mar; DJ.p.39 ne domp ket war var.

EKG.II p.112 ha war var a se e c'hellit bezañ ... ?; p.119 hep mar ebet; GBI.p.138 hep lakaat mar; KBB. p.3 n'eus na mar na marteze.

----- (2) danger, incertitude.

N.31 monet voar mar e bro arall.

IAI.p.256 teñval eo an amzer, ha war var emañ ar bed; ISV.p.355 emañ zo beajourien ... ha ne c'hellan ket o lakaat war var; EKG.II p.73 war var da goll o buhez edont; GBI.II p.180 lavarit dezhi, mar kemer par, kemer ul labourer-douar; ... gant den a vor eo sur war var.

MARL.p.32 war var edon da vezañ lazhet; BREN.GWAL.19 p.66 unan eus menec'h sant Brendan en em laka war var e vuhez diwar sentiñ.

marblev coll.-enn duvet.

Qu.III p.3 mar bleu, tr."poil folet".

GReg.p.734 marbléau, tr."poil folet"; marbléu (V.); FELletier.marblew, tr."poil folet, qui vient avant la barbe".

SKET.p.34 marbleo evned ar c'hoad.

marblevek a. duveteux.

VALL.p.233 marblevek.

marblunv coll.-enn duvet.

SKET.II p.75 pluñv ha marblunv elerc'h.

marblunvek a. duveteux.

VALL.p.233 marblunvek.

marboan f. douleur sourde.

VALL.SUP.p.57 marboan (f.).

1. marbr m.-où essieu (de moulin), arbre (de machine).

GReg.p.643 ar marbr, tr."l'aissieu des deux rouës (du moulin)".

VALL.p.34 marb (V.T.)(m.), tr."arbre de machine (populaire)".

2. marbr m.-où marbre.

C.marbr, tr."marbre, lat.marmor"; B.n.382 ann drouc berger so conuertisset en un men mabr.

GReg.p.601 marpr, mapr; L'Arm-p.229 marbre.

BAZ.p.722 mein marbr.

NOIK.p.44 e demplod e maen-benerezh hag e marpr;

ENVB.GWAL.9 p.29 marbr lufr.
marbredur m.-ioù marbrure.
 VALL.p.449 marpradur.
marbrañ v. marbrer.
 GReg.p.601 marpra (inf.); koad marpret (pp.).
marbrenn f.-où morceau de marbre, objet en marbre.
 VALL.p.448 marprenn (f.).
marbrer m.-ien marbrier.
 GReg.p.601 marprer; marprérvén (pl.); marprou (V.);
marprérvon (pl.).
marbrezezh m. marbrure.
 GReg.p.601 marprérez, tr."marbrure, l'imitation du marbre".
marbr-kouevr m. malachite.
 VALL.p.442 marbr-kouevr (m.).
marchañ v. marcher.
 Nl.n.250 tryzec deiz an Rouanez bras a marchas (3 prêt.).
 BD.2479 ni 'varcho (3 fut.).
 GBI.p.274 mar marchont war ar pavez (6 prés.).
marchenn f.-où, marchoù pédale (de métier à tisser).
 Nom.p.172 (Gloss.p.394) an marchou, tr."les bois sous
 les pieds des tisserands, qui se lèvent et baissent
 l'un après l'autre" (pl.).
 GReg.p.925 ar marchou, tr."les marches" (pl.).
 BRNault.Dict.Vannes marchen (f.); -neu (pl.).
marchenn-dibr f. étrier.
 VALL.p.279 marchenn-dibr (V.)(f.).
marchenn-rod f. pédale de rouet.
 VALL.p.543 marchenn-rod (V.)(f.).
marchepi m.-où (1) marche pied.
 VALL.p.449 marchepi (m.).
 ----- (2) marches (d'autel).
 GBI.p.574 henhont, 'zo war ar marchepi.
marchodenn f. pommette.
 VALL.p.574 marchodenn (T.C.)(f.).
marchosi m.-où (1) écurie.
 C.marchaucy, tr."estable a cheuault, lat.equistracium,
 stabulum"; Qu.p.112 ha huy oz eus merchaucy mat ... ?
 GReg.p.322 merchaucy, marchaucy; -ou (pl.); PELletier.
marchaussi; -ou (pl.); L'Arm-p.124 marchaussi (m.);
marchaussieu (pl.).
 MBR.p.80 ar paotr mechosi; GBI.p.14 gwellañ marc'h 'oa
 er marchosi; p.194 marchosioy evit lakaat ho
 roñseed (pl.).
 ----- (2) établie.
 Nl.m.34 an Guerches ... a ganas ... Roue'n belly ... en
 un marchaucy; n.60 merchaucy; n.301 marchaucy;
 n.329 merchauci; n.286 marchaucy (lenn: marchaucy).
 NG-217 ur c'hozh marchaussi.
marchosiad m.-où plein une écurie.
 VALL.p.241 marchosiad.
marchosiañ v. mettre à l'écurie.

MOA.p.167 marchosia, tr."mettre un cheval dans une écurie,
 les jours de foire" (inf.).
marc'h m.-où, mirc'hed, mirc'hien, mirc'hier, merc'h, mirc'hi,
kezeg (1) cheval.
 C.march, tr."cheval, lat.equus"; QuIII p.37 lost an
march; G.777 ma march, aprestet ez edy; B.n.700
march ha casec; Qu.p.110 ma march á cam.
 GReg.p.161 marc'h; gesecg (pl.); PELletier.marc'h;
ronceet (pl.); kesec (L.)(pl.); L'Arm-p.56 marh;
roncett (pl.); marhett "si on les distingue des
 jumens" (pl.).
 LLB-1025 ar marh bras; 576 tud àr droad, tud àr varh;
 EKG.II p.176 person Flouenan a zeuas war varc'h;
 IAI.p.14 en un taol e voe diskaret d'an traoñ diwar
 e varc'h; GBI.II p.190 Kervegan diwar varc'h 'zo
 diskennet; MOA.p.167 "en parlant de plusieurs
 chevaux mâles, on dit parfois marc'hou" (L)(pl.);
 BBR.p.222 ar c'hezec spouronet gant an trouz (pl.).
 VALL.p.118 mirc'hien, mirc'hier (L.)(pl.); merc'h (C.)
 (pl.); merc'hi(V.)(pl.); NOTK.p.67 mirc'hed (pl.);
 p.218 ar merc'h-se (pl.); SKET.III p.70 o mirc'hien
 (pl.).
 ----- (2) (pl.-où) chevalet, soutien, support, tourillon.
 EKG.II p.231 peder gwerzhid goloet a neud a oa war marc'h
 ar c'harr.
 VALL.p.746 marc'h, tr."tourillon d'une porte cochère";
marc'hou (pl.).
marc'ha v.-et être en chaleur (en parlant d'une jument).
 TDB.BF.marc'ha (inf.).
marc'had m.-où marché.
 C.marchat, tr."marchie, lat.mercatum"; Qu.II p.107 marchat;
 III p.32 marchadou (pl.); B.n.79 mar d-a moues da-n
marchat; Qu.p.15 donet à raff ... a ves an marchat;
 Dnal.p.95 marchadiou (pl.).
 GReg.p.601 marc'had; marc'hadjou (pl.); marhad (V.); -eu
 (pl.); ober marchad; derc'hel e varc'had; terriñ
 e varc'had; PELletier.marc'hat; L'Arm-p.230
marhatt (m.); marhadeu (pl.); BD.399 tri marchat;
 561 da holl varchago (pl.).
 LLB-1964 pan dae d'ar marhad; SST-p.159 ar re a dromp en
 aferioù, er marhadeu (pl.); SVE.RC.2 p.242 e-lec'h
 ma'z eus div vaouez e vez marc'had, e-lec'h ma'z
 eus tri (sic) e vez foar; EKG.II p.152 ar marc'had
 ne voe ket pell evit bezañ graet; p.304 un trafiker
 amanenn a Vontroulez a veze bep Meurah e marc'had
 Kastell; p.257 c'hwil a ra ar marc'hadjou (pl.);
 GBI.II p.36 viou da gas d'ar marc'had.
 MMEK.p.19 e plas ar marc'had.
marc'hadad m.-où ce que l'on a vendu ou acheté au marché.
 VALL.p.449 marc'hadad (m.).
marc'had-mat a. bon marché.
 Mc.p.51 reiff à gra marchat mat an rachat quen précieux

gret é ves é eneuff gand hon saluer ; Qu.p.52
marchat mat e ; p.82 me á ell e reiff dech a quen
coulz marchat hac vn all (équatif) ; ibid. it da guellet
 é lech all ha huy á caffo á guell marchat (comp.).
 GReg.p.2 a varc'had mad, tr."à bon marché" ; p.10 prenañ a
varc'had mat.
 VNB-p.100 marhad mat 'vo ar gwin ; EKG.II p.21 louzou
marc'had mad ; p.122 ne di ket kuit ac'halen
kenkoulz marc'had ha ma'z out deuet (équatif) ;
 p.151 mar gellje her c'haout evit netra, e vije
guelloc'h marc'had dezhañ (comp.).
 VALL.p.449 marc'hadmatoc'h (T.)(comp.).
marc'hadmataat v. rendre ou devenir meilleur marché.
 VALL.p.449 marc'hadmataat (T.)(comp.).
marc'hadour m. -ien marchand.
 C.marchadour, tr."marchant, lat.mercator" ; M.2096 ne
 taluezo pompat é gloat da-n Marchadour ; Qu.p.103
marchadourven int (pl.) ; Dnal.p.107 marc'hadourien
 (pl.).
 GReg.p.601 marc'hadour ; -yen (pl.) ; marhadour (V.) ; -van,
marhadizyon (pl.) ; L'Arm-p.230 marhadour ;
marhadision (pl.) ; RP.p.81 ur marc'hadour.
 LLB-1622 ul labourer ...a werzhas e dachenn evit bout
marhadour ; VNB-p.155 ar varhadision (pl.) ; MGZ.p.
 175 ur marc'hadour ; HTC.p.28 marc'hadourien (pl.) ;
 GBL.p.354 marc'hadourienn (pl.).
 MKRN.p.90 marc'hadourien (pl.).
marc'hadourezh f. -ioù (1) commerce.
 C.marchadourez, tr."marchandise, lat.commercium" ;
 Cnf.p.a/6 a hané eo diffénet ouz an bellegyen pep
marchadourez.
 RP.p.296 en em emell eus a ur varc'hadourez pe un trafik
 bennak.
 ----- (2) marchandise.
 Qu.p.136 ar marchadourven n-o deueus quet digoret hoaz
 6 bouticlou, na dyspleguet 6 marchadourez.
 GReg.p.601 marc'hadourez ; -ou (pl.) ; marhadoureañ,
marhadoureh (V.) ; reked a zo war ar varc'hadourez ;
 L'Arm-p.230 marhadoureañ (f.) ; -ou (pl.).
 BAZ.p.693 tremen a reas e yaouankiz o werzhañ marc'hadoures
 e stal e dad ; HTC.p.29 sammou marc'hadourez ganto
 war o c'hein.
 SKET.p.77 marc'hadourezioù estren (pl.).
marc'hadour-kezeg m. marc'hadourien-gezeg maquignon.
 GReg.p.600 marc'hadour gesecq.
 EKG.II p.35 ur marc'hadour kezek.
marc'hadour-red m. colporteur, marchand ambulat.
 MOA.p.173 marc'hadour-red, tr."colporteur".
 NOTK.p.61 e-leizh a varc'hadourien-red (pl.).
marc'hallac'h m. -ioù marché (lieu).
 C.marchatlech, tr."marchies, lat.emporium" ; C.(DEEM.p.332)

marcharchlech ; Nom.p.242 (Gloss.p.394) marchat-laçh.
 GReg.p.602 marc'hallac'h, marhalla, marhallé ; marhalé
 (V.) ; PElletier.marc'hallec'h ; L'Arm-p.230 marhallé
 (m.) ; marhalleleu (pl.).
 GANe.10,11 Niniv, ha marc'halléc'hiou ar gêr-se (pl.).
 NOTK.p.413 marc'hallac'h ; p.48 marc'hallec'hiou (pl.).
marc'h-ambilh m. cheval de tête d'un attelage.
 GReg.p.162 marc'h ambilh (T.).
marc'hañ v. (1) saillir (une jument).
 Nom.p.321 (Gloss.p.393) marchaff (inf.).
 GReg.p.848 lakaat marc'ha ur gazeg (inf.).
 ----- (2) mettre (une porte) sur ses gonds.
 GReg.p.462 marc'ha un nor, tr."mettre des gonds à une
 porte" (inf.).
 SKET.p.128 marc'het en o mudurunou an dorjoù (pp.).
 ----- (3) monter (un mécanisme).
 VALL.p.478 marc'ha, tr."monter (une pièce)" (inf.).
 ----- (4) se chevaucher (comme les tuiles d'un toit).
 VALL.SUP.p.32 marc'hañ (T.)(inf.).
 ----- (5) monter (en parlant des légumes).
 VALL.p.478 marc'ha (inf.).
marc'h-arar m. chevalet pour supporter une charrue.
 GReg.p.155 marc'h-alazg, tr."le chevalet pour supporter la
 charruë par les chemins".
marc'harid-an-aod, marc'harid-ar-c'harzh f. héron.
PElletier.marc'harit-an-aot, marc'harit-ar-garz (Basse-C).
marc'harid-gouzoug-hir f. héron.
PElletier.p.580 margarit-ar-goùg hir (T.).
 VAZA.p.115 ur varc'harid-gouzoug-hir o pakañ kranked el
 lec'hid.
marc'hata v. -et (1) marchander.
 C.(DEEM.p.332) marchata, marchataff (inf.) ; Qu.II p.107
marchataff (inf.) ; M.646 ... ez vezo diuezat hep an
 gloat marchata (inf.).
 GReg.p.601 marc'hadta (inf.) ; marc'hadtet (pp.) ;
marhateah, marhateañ (V.)(inf.) ; L'Arm-p.230
marhatein, marhateh (inf.).
 KEDO.p.36 kement-se n'ho pezo ket hep marc'hata (inf.).
 ----- (2) hésiter.
 GReg.p.601 marc'hadta, tr."être irrésolu" (inf.).
 EKG.II p.137 n'oa ket da varc'hata (inf.) ; p.168 ar
 sitoianed ne varc'hateant ket kement-se evit lakaat
 an tan e tiez ar goueriaded (6 imparf.).
 SKRS.p.62 ne vijec'h ket chomet da varc'hata (inf.).
marc'hataenn f. -où (un) marchandage.
 VALL.p.449 marc'hataenn.
marc'hataerezh m. marchandage.
 VALL.p.449 marc'hataerez.
marc'h-blein, marc'h-bleiner m. cheval de tête d'un attelage.
 GReg.p.162 marc'h bleyñ, marc'h bleyner.
marc'hbonal m. entremetteur pour les mariages.
 VALL.p.263 marc'hbonal (V.).

marc'h-dibr m. cheval de selle.
VALL.p.118 marc'h-dibr.

marc'h-dibunañ m. instrument pour dévider.
ERNault.SUP.p.161 marc'h-dubunein (V.); marc'h dibunañ (T.).

marc'h-dimeziñ m. entremetteur pour les mariages.
VALL.p.263 marc'h-dimein (V.).

marc'h-dor m. gond.
GReg.p.462 marc'h-dor.

marc'heg m. marc'heien (1) chevalier.
C.marhec, tr."chevalier, lat.miles"; J.p.106 an marec ;
p.123 entre-n marehyen (var.marchyen) (pl.);
M.547 lenn a-rer ... á vn marhec hegas ; Jer.ms.p.
1451 (n.138) da-m Marcheyon ha-m Baronou (pl.);
Jer.PEilletier.p.623 (n.409) marcheven tut a enor
(pl.).
GReg.p.162 marhecq ; marhéyen (pl.); L'Arm-p.56 marhéc
"n'est plus en usage"; marhéguétt (pl.).
ISV.p.386 ur marc'hek kreñv ha kalonek.
---- (2) cavalier.
PEilletier.p.579 marhek (lenn : marc'hek), tr."qui est
de cheval, cavalier".
GON.marc'hek, marek ; GANe.50,9 kirri ha marc'héien (pl.).

marc'heg-baleer m. marc'heien-valeer chevalier errant.
VALL.p.118 marc'heg-baleer.

marc'heger, marc'hegour m.-ien cavalier.
C.marhegour, tr."chevaucheur, lat.eques".
GReg.p.139 marheguer, mareguer, tr."cavalier, ou maître
soldat qui sert et qui combat á cheval"; -yen (pl.).
GBI.p.170 ur marc'heger yaouank, o tont eus an arme.
MARL.p.43 bez' ez oa anezhañ ur marc'heger ampart.

marc'hegerezh m. équitation.
NOTK.p.126 en tu-hont da embregerezh an armoù, d'ar
marc'hegerez ...

marc'hegezh v. marc'heget aller á cheval, chevaucher.
C.marheguez, tr."chevaucher, lat.equitare" (inf.);
Qu.II p.32 mareguez (inf.); Jer.PEilletier.p.579
(n.395) neuze ma-z mareguas (3 prêt.); Qu.p.102
mareguez á grit vn neubeut buanoch euidoff (inf.).
GReg.p.162 marheguez, tr."chevaucher" (inf.); marheguet
(pp.) "l'h ne s'aspire point".
GBI.II p.84 diskennit, Aotrou Keranglaz, m'in da vareges
en ho plas (inf.).
SKET.III p.100 merc'hed ... o varc'hegez (inf.).

marc'hegiezh f. (1) chevalerie.
C.marheguiez, tr."chevalerie, lat.milicia"; C.(DEBM.p.332)
marheovez.
---- (2) cavalerie.
Jer.ms.p.1452 (N.144) gant mareguez.
NOTK.p.69 troadegiezh, marc'hegiez ha mil karr-emgann.
marc'hegour Voir marc'heger.

marc'hegouriezh f. chevalerie.
VALL.p.118 marc'hegouriezh.

marc'hekaat v. chevaucher.
G.796 marhequet pront ha ne spontet (5 imper.).
GReg.p.162 marhecqâ (inf.); marhecqâst (pp.).
MOA.p.167 marc'hekaat, marekaat, tr."manier bien un cheval"
(inf.).
SKET.p.14 ... em eus marc'hekaet war an hent bras-se (pp.).
marc'hekadeg f.-où (1) chevauchée (collective).
SKET.III p.62 marc'hekadeg milgoafiek ar re-mañ.
---- (2) cavalcade.
VALL.p.102 marc'hekadeg (f.).
marc'hekadenn f.-où (1) chevauchée.
GReg.p.162 marrecgadenn ; -ou (pl.).
SKET.III p.33 ar varc'hekadenn edo o paouez kas da benn ;
NOTK.p.323 marc'hekadennou sebezus ar Gelted a-dreuz
Europa (pl.).
---- (2) cavalcade.
VALL.p.102 marc'hekadenn (f.).

marc'hekaour m.-ien cavalier.
GReg.p.139 marecaour, tr."cavalier, homme qui manie bien
un cheval"; -yen (pl.); marecqour (V.); -yon, -van
(pl.).

marc'h-Hamon m. jalousie.
GReg.p.506 marc'h ha mon.
TDE.FB.p.515 kaout marc'h hamon, tr."être jaloux en amour
ou en mariage parlant d'un homme"; GBI.p.236 me am
eus aon bras ... na vec'h aet war ar marc'h-Hamon ;
p.528 abalamour d'ar marc'hamon a oa antreet em
c'halon.
(?) marc'h-hesked m. apostume crevée et ulcérée.
PEilletier.marc'h-hesket.

marc'h-houarn m. marc'hoù-houarn, kezeg-houarn bicyclette.
HERV.p.20 Hervalina a gasas he marc'h houarn a-bouez he
dorn; PIKG.p.84 e-biou da gezek-houarn (pl.);
BAHE.6 p.6 unan war varc'h-houarn hag egile war
droad ; p.7 marc'hoù-houarn (pl.).

marc'hig ; c'hoari marc'hig m. jouer au cheval de bois.
NBR.p.308 Kristof eo a zo o tremen war ur wezenn ; o
c'hoari marc'hik emañ.

marc'h-kaneller m. (1) chevalet de tisserand.
MOA.p.167 marc'h-kaneller, tr."chevalet des tisserands,
pour ourdir".
---- (2) blagueur.
VALL.SUP.p.21 marc'h-kanellour (T.).

marc'h-karr m. (1) cheval de trait.
TDE.BF.p.429 marc'h-karr.
---- (2) chevalet pour une charrette.
VALL.p.118 marc'h-karr.

marc'hken m. peau de cheval.
TDE.BF.marc'h-kenn (m.), tr."peau ou cuir de cheval".

- VALL.p.542 marc'hken.
marc'h-kleur m. (1) limonier (cheval).
 VALL.p.427 marc'h-kleur.
 ----- (2) travailleur acharné.
 VALL.p.754 marc'h-kleur (L.).
marc'h-koad m. chevalet de bois.
 GReg.p.162 marc'h-coad, tr."chevalet, chantier de charpentiers, de scieurs de long, de bucherons".
 ISV.p.208 astennit anezhañ war ar marc'h-coat.
marc'h-kreiz m. cheval du milieu de l'attelage.
 GReg.p.162 marc'h kreiz.
marc'h-laou m. pouilleux.
 MOA.p.399 ur marc'h-laou, tr."un pouilleux (trivial)".
marc'h-levr m. pupitre.
 GON.FB.p.651 marc'h-léor.
marc'h-loaiou m. ancien meuble pour mettre les ouillers.
 ERNault.SUP.p.161 marc'h loaio, marc'h loaio (T.).
marc'h-menez m. bidet breton.
 VALL.SUP.p.20 marc'h-menez.
marc'h-nerzh m. cheval vapeur.
 VALL.p.118 marc'h-nerz.
marc'h-poster m. cheval de poste.
 GReg.p.162 marc'h poster.
marc'h-raden m. criquet.
 VALL.p.171 marc'h-radenn ; marc'hed-radenn (pl.).
marc'h-red m. cheval de course.
 GReg.p.224 marc'h-red, tr."coursier, cheval propre pour la course, pour la chasse".
marc'h-rous m. jalousie.
 TDE.FB.p.515 kaout marc'h rous, tr."être jaloux en amour ou en mariage, parlant d'un homme".
marc'h-sailler m. étalon.
 GReg.p.371 marc'h sailher.
marc'h-samm m. cheval de somme.
 GReg.p.162 marc'h samm.
 NOTK.p.218 ur ouenn gezeg-samm (pl.).
marc'h-servij m. étalon.
 VALL.p.275 marc'h-servij.
marc'h-sugell m. cheval de trait.
 VALL.p.118 marc'h-sugell.
marc'h-tenn m. cheval de trait.
 VALL.p.118 marc'h-tenn ; NOTK.p.218 ur ouenn gezeg-tenn (pl.).
marc'h-tirleur m. cheval qui précède le limonier.
 VALL.p.118 marc'h-tirleur.
marc'h-tret-karr m. cheval du milieu de l'attelage.
 GReg.p.162 marc'h an tret garr.
marc'h-trot, marc'h-troter m. trotteur (cheval).
 Qu.III p.39 march trotter, tr."cheval qui va le trot".
 GReg.p.162 marc'h troat, tr."cheval qui va le trot".
marc'h-yod m. grand trépiéd pour mettre la poêle.

- ERNault.SUP.p.161 marc'h iôt, marc'h iout (T.).
mardoz m. (1) voirie, dépôt d'immondices.
 GReg.p.968 ur mardos, tr."voirie, lieu d'immondices, de bêtes mortes de maladie".
 ----- (2) saleté (accumulée sur un mur ou une cheminée par la pluie).
 GReg.p.617 mardos, tr."saleté d'argile qui au tems de pluie coule le long d'un parois blanchi".
 ----- (3) pluie qui tombe par la cheminée.
 ERNault.SUP.p.162 mardos (C.).
mardoziñ v. souiller d'excréments.
 GReg.p.617 mardotsi (inf.).
mardozus a. souillé d'excréments.
 GReg.p.617 mardosus.
mare m.-où (1) marée.
 GReg.p.603 ar mare ; -ou (pl.) ; FElletier.mare ; L'Arm-p.230 maré ; -eu (pl.).
 EKG.II p.190 pevar droadat dour a zo war va higennoù, ha kollet eo va mare.
 ----- (2) temps, époque.
 FElletier.mare, tr."tems, saison".
 EKG.II p.162 edod, er mare-se, e-kreiz miz Meurzh ; p.194 d'ar mareou-se, n'oa na tamm pin, na gwezenn all ebet en enezenn Sieg (pl.) ; MGZ.p.VI pep hini a c'hell sellet outañ bep mare ; MBR.p.38 an houarn-goaf ... a gouezhas ivez er mare ma kouezhe e vestr.
 SKRS.p.86 bezañ war evezh e pep mare.
maread m.-où (1) temps, époque, période.
 RP.p.126 ur maread amzer 'zo ; p.13 ur maread dirak ma teuas hor Salver war an douar ; RS.p.261 tri rozera da lavaret bemdez ur maread amzer ; CO.p.30 ur maread mat a amzer.
 BAZ.p.687 chom a rejont war dav ur maread amzer ; MOA.p.134 pa vezo graet e maread gant ar c'hleñved, tr."quand la maladie aura parcouru sa période".
 PIKG.p.44 d'ar mareadou-se (pl.).
 ----- (2) grand nombre, grande quantité.
 BAZ.p.20 ur maread tud a zeredas ; ATC.p.30 kalz traoù ... ur maread traoù.
 ----- (3) accès, crise.
 MOA.p.195 maread (m.), tr."crise, accès ou attaque de maladie".
mareadus a. qui vient par accès.
 MOA.p.102 mareadus.
mareaj m.-où marée (de poissons, etc.).
 VALL.p.450 mareaj, mareach (Quessant, L.), tr."provenance de la marée (poissons, varec)".
marell m. ou f.-où (1) marelle (jeu).
 GReg.p.617 marell, c'hoari ar varell ; FElletier.marell ; L'Arm-p.231 marèll, morèll (f.) ; -eu (pl.).
 ----- (2) quinquonce, échiquier.

L'Arm-p.318 marëll, tr."quinconque"; p.121 marell, tr.
"échiquier".
----- (3) bigarrure.
L'Arm-p.31 marell (m.).
marelladur m.-ioù bigarrure, marqueterie.
GReg.p.589 marelladur, tr."madrure, marques sur la peau;
veines ou ondes sur du bois"; p.601, tr."marbrure";
p.605, tr."marqueterie"; p.95, tr."bigarrure";
-you (pl.); L'Arm-p.214 marelladurr (m.), tr.
"madrure"; p.232, tr."marquetterie"; -eu (pl.).
ARHU.p.21 marelladur ar stered.
marelladurezh f. bigarrure, marqueterie.
GReg.p.605 marelladurezh, tr."marqueterie".
marellañ v. bigarrer, marquer.
GReg.p.95 marella un abid, tr."bigarrer, mettre ensemble
plusieurs couleurs sur un habit, etc."; p.601
marella, tr."marbrer"; p.901, tr."tacheter";
marelleïñ (V.)(inf.); PElletier.marella, tr."bigarrer,
peindre de diverses couleurs, marbrer" (inf.);
L'Arm-p.31 marellatt, tr."bigarrer"; p.232 marëllein,
tr."marqueter" (inf.).
MGZ.p.163 ar gwez frouezh ... gant o bleuñv marellet a
bep seurt liv (pp.).
HERV.p.9 bannoù an hecl a varelle gant takadoù sour
mogerioù gwenn ar gambr (3 imparf.).
marellek a. bigarré.
VALL.p.67 marellek.
mareller m.-ien marqueteur.
L'Arm-p.374 marellourr, tr."tablettier"; marellerion (pl.).
marellerezh m. bigarrure, marqueterie.
L'Arm-p.374 marellereah (m.), tr."tablettier"; -eu (pl.).
VALL.p.451 marellerez, tr."marqueterie".
marellet; glas-marellet (cheval) pommelé.
GReg.p.161 marc'h glas marellet.
KULH.GWAL.19 p.45 ur jav glas marellet.
marevezh m.-ioù époque, période, cycle.
NOTK.p.31 er marevez kelt-ha-roman; SKET.II p.100 er
mareveziou rekis (pl.).
marevezhiad m.-où contenu d'une époque.
NOTK.p.117 ur mareveziad torfedoù hag euzh.
marez m.-où (1) plaine, grand champ.
L'Arm-p.288 maragess, tr."plaine"; p.51, tr."grand champ";
maragzeu (pl.).
----- (2) marais.
L'Arm-p.229 maragess; maragzeu (pl.).
marezad m.-où contenu d'une plaine, d'un grand champ.
L'Arm-p.288 maragzatt kaer a ed (m.).
marezag f.-i, -où marais.
HS-p.69 an dour ... er rivieroù, er marézequie, bet mep
en tier, a droas da wad (pl.).
marg m. marne.
GReg.p.604 marg, tr."marne, engrais".

TDE.BF.marg (m.), tr."marne; substance calcaire".
margalon f. chagrin.
TDE.BF.margeloun (C.)(m.), tr."affliction, chagrin".
VALL.p.107 margalon (C.)(f.).
margañ v. marner.
GReg.p.604 marga ar parkoù (inf.).
margeg f.-i, -où marnière.
VALL.p.451 margeg (f.).
marichal m.-ed (1) maréchal-ferrant.
Qu.p.118 a-barz douraff ma march, caçcit é da-n marichall.
GReg.p.604 marichal; -ed (pl.); L'Arm-p.230 marchal;
-étt (pl.).
VNB-p.50 ur marchal; LLB-1901 an trouz a sav a forj ar
varchaled (T.); ISV.p.461 ur marichal kezeg.
FIKG.p.14 re a aon en doa ar marichal n'en dije mac'hagnet
karn ur marc'h.
----- (2) maréchal (officier).
GReg.p.602 marichall a Frañs; ar varichaled a Frañs (pl.);
marichal al lojeiz; L'Arm-p.230 marichal; -étt
(pl.).
LBM.p.34 ur marichal kozh eus an impalaer Napoleon.
mari-flao f. femme dans ordre.
VALL.p.298 Mari-flao.
mari-forc'h f. souillon, femme malpropre.
TDE.BF.mari-forc'h.
mari-froterez f. rebouteuse (familier).
MOA.p.150 ur Vari-froterez.
marigelladur m.-ioù bigarrure, marbrure.
VALL.p.449 marigelladur, tr."marbrure".
marigellañ v. bigarrer, marbrer.
VALL.p.449 marigella, tr."marbrer" (inf.).
marigellek v. bigarré, marbré.
VALL.p.449 marigellek.
mariklezañ v. enjoliver (un sabot).
VALL.SUP.p.64 mariklezet (pp.).
marilh m.-où registre.
GReg.p.794 marilh, tr."registre, livre non imprimé, où
sont enregistrés les actes publics"; -où (pl.).
marilhadur m.-ioù enregistrement, immatriculation.
VALL.p.374 marilhadur, tr."immatriculation".
marilhañ v. enregistrer, immatriculer.
VALL.p.637 marilha, tr."inscrire au registre"; p.374,
tr."immatriculer" (inf.).
marined m.-où culotte.
GReg.p.240 marinedeu (V.), tr."culotte, haut de chausse
serré" (pl.); L'Arm-p.87 marinette (m.); marinèdeu
(pl.).
Mari-Robin; paotred Mari-Robin gendarmes (familier).
VAZA.p.21 da bacted Mari-Robin, an archerien (pl.).
maritell s.-où pleine d'esprit.
GReg.p.707 maritell (Bas-L.); -ou (pl.).

- maritellañ v. avoir des peines d'esprit.
GReg.p.707 maritella (inf.).
- maritellus a. qui a des peines d'esprit.
GReg.p.707 maritellus.
- mari-vastrouilh f. souillon, femme malpropre.
MOA.p.455 mari-vastrouilh, tr."femme ordinairement sale".
- mari-vorgan f. sirène (être mythologique).
GReg.p.869 mari-vorgan, tr."sirène, monstre marin".
- marjin s. marge.
C.margin, tr."margine de libure, lat.margo"; Gk.p.212 en quement ma quefet vn steren raportet van margin.
- marjol m. marjolaine.
Qu.III p.26 marjol, tr."mariolaine".
GReg.p.604 marjol.
VALL.p.451 marjol (m.).
- marjolenn f. coquette.
TDE.BF.marjolenn, tr."coquette en mauvaise part".
- marjol-ki m. marjolaine sauvage.
VALL.p.451 marjol-ki.
- 1.mark m.-où marc (mesure de masse de monnaie).
C.marc, tr."cest marc, comme dor ou dargent".
GReg.p.601 marcq, tr."marc, poids de huit onces"; ur marcq aour; L'Arm-p.230 marcq; marqueu (pl.).
- 2.mark coll.-enn marc (résidu); cf.markoù.
C.marc an resin, tr."le marc du resin, lat.accinarium".
L'Arm-p.230 marq (m.), tr."marc, le restant d'une chose"; -ueu (pl.).
VALL.p.449 margin, tr."une masse de marc" (sgf.).
- markaj coll.-enn marc (résidu).
GReg.p.601 margin (V.).
VALL.p.449 margin (V.); -enn, tr."une masse de marc" (sgf.).
- markinou pl. marc (résidu).
TDE.BF.markinou, tr."le marc des fruits foulés pour faire de la boisson, le marc de la graisse fondue et decantée".
- markiz m.-ien,-ed marquis.
Qu.II p.107 marquis.
GReg.p.605 marqis; -ed (pl.); L'Arm-p.232 marquiss; marquisétt (pl.); BD.1695 dug, marquis na baron.
GBI.p.344 ar markiz; p.458 ar markizes (fém).
VAZA.p.35 markizien (pl.).
- markizelezh f. marquisat.
VALL.p.452 markizelez.
- markiziezh f. marquisat.
VALL.p.452 markiziez.
- markol m. homme très grand.
VALL.p.342 "très grand se rend souvent dans le style familier par ... markol" (L.).
- markoù pl. marc (résidu); cf.2.mark.
TDE.BF.p.430 markou.
- markoumelloù pl. marc (résidu).
TDE.BF.p.430 markoumelloù.

- marlank m.-ed merlan.
GReg.p.618 marlancq; -ed (pl.).
- marlonk a. vorace.
MOA.p.522 marlounk; ISV.p.471 ar bleiz en em glemme o lavaret e oa e vugale marlonk, ne oa netra evit o c'hargañ.
SKET.p.69 ... ez varlonk ha lous evel moc'h.
- marlonkted f. voracité.
VALL.p.791 marlonkted (f.).
- marmiton s. marmite.
Qu.III p.15 marmiton, tr."marmite".
- marmouz m.-ien,-ed singe.
Qu.II p.156 vn marmous, tr."vn singe".
GReg.p.869 marmous; -ed (pl.); FElletier.marmous; -et (pl.); L'Arm-p.359 marmouss; marmouzétt (pl.); GB.ms.p.19 ar marmous.
EKG.II p.158 penaos, marmouz, ... ne lavari ket din-me ...; ISV.p.358 heñveloc'h oant ouzh marmousien eget ouzh bugale (inf.).
MKRN.p.86 penn-marmouz Paolig; p.96 ar strobad marmouzed-se (pl.); SKET.p.18 leun a varmouzien hag a olifanted (pl.).
- marmouzañ v. singer.
VALL.p.694 marmouza, marmouzañ (inf.).
- marmouzat v. nasiller.
TDE.BF.marmouzat (inf.).
- marmouzek a. simiesque.
VALL.p.695 marmouzek.
- marmouzezh m.-ioù singerie.
GReg.p.869 marmouzezh; -ou (pl.).
- marnaon m. grande faim.
VALL.p.291 marnaon.
- marnaonañ, marnaoniañ v. affamer.
SKET.p.116 nav-ugent bleiz kriz marnaoniet (pp.).
- marnaonegezh f. boulimie.
VALL.p.76 marnaonegez.
- marnaonek a. affamé.
VALL.p.12 marnaonek.
- marnec'h pp. très affligé.
Dnal.p.169 dious pep canton ð donet varzu é Chapel d'é guelet ho guelac'h hac v marnec'h.
- maron s. matricaire.
GReg.p.608 maron.
- 1.marr s. (?) caillou, pierre.
Jer.ms.p.1443 (n.5) enhy ne manas barr na ty na marr na ru.
- 2.marr f.-où, mirri houe.
C.marr, tr."foussouer, de quoi on houe les uingnes, lat.ligo"; Jer.FElletier.dict.ms.(n.A.254) gant pallou, marrou ... d'a (lenn : da) toullaff an palcos (lenn : placz) (pl.).

- GReg.p.605 marr, tr."marre, grande houé"; mirry (pl.); marréu (V.)(pl.); PELletier.marre, tr."marre, instrument de laboureur, lat.marra"; mirri (pl.); L'Arm-p.239 marre, tr."marre"; marreu (pl.).
- GON.p.325 marr (f.), tr."espèce de grande houe, servant particulièrement à écroûter la terre pour en brûler les mottes. En quelques endroits on s'en sert aussi pour recouvrir le blé semé"; mirri (pl.); LLB-692 n'hoc'h eus dober met a savel motad gant ho marreu (pl.).
- marradeg f.-où (1) écobuage.
GReg.p.605 marradecg, tr."marrerie, l'action de marrer"; marradegueu (pl.).
- (2) lieu défriché à la houe.
PElletier.p.582 marradec.
- (3) fête après l'écobuage.
GReg.p.605 marradecg.
GBI.p.308 n'am c'hasit ket d'ar varadec.
- marrat v. houer, écobuer.
C.marrat, tr."houer, fossier, fouir la terre, lat. ligonizare" (inf.).
- GReg.p.605 marra, marrat, tr."marrer, écobuer, peler la terre"; marrein (V.)(inf.); PELletier.p.582 marra, tr."marrer, travailler de la marre" (inf.); L'Arm-p.232 marrein, marratt (inf.); BD.4270 me 'ya da varat va zachen (inf.).
- EKG.II p.134 an dour a zirede diouzh va zal evel pa vijen bet o varrat (inf.).
- marrbigell f.-où étrape.
GReg.p.376 marbiguell, tr."étrape, instrument pour couper le chaume, de la brûlière, etc"; -où (pl.); PELletier. marbikell, tr."c'est un hoyau, qui tient de la pioche".
- marbigellat v. étraper.
VALL.p.278 marbigella (inf.).
- marrer m.-ien celui qui travaille avec la houe.
C.marrer, tr."houeur de terre, lat.ligonista".
GReg.p.605 marre, tr."marreur"; marréryen (pl.); L'Arm-p.232 marrour; marrerion (pl.).
- marse adv. peut-être.
GReg.p.719 marze (V.); L'Arm-p.283 marcé.
VNB.p.56 marcé ne vourrit ket ag an eskern ? ; LLB-330 c'hwi ho po plouz marse, mes n'ho po ket greun mat ; 771 hag ez oc'h oc'h ober kañvoù ... pe marsen o oueliñ.
- marsoñj m.-où réminiscence, rêverie.
VALL.p.641 marsoñj (m.), tr."réminiscence"; p.658, tr."rêverie"; VAZA.p.115 lusk ha marsoñj ur galon vreizhat.
- mart m.-ed martre.
Qu.III p.40 mart, martr, tr."martre".

- GReg.p.605 mart, martr; -ed (pl.); maltr (V.); -ed (pl.); L'Arm-p.232 maltre (m.); maltrétt (pl.).
- martered m.-où place du marché.
GReg.p.604 martret; L'Arm-p.230 marteraett (m.), tr."lieu du marché"; marterede (pl.).
- marteze adv. (1) adv. peut-être.
C.martese, tr."a laventure, lat.forte, forsan"; Mc.p.48 martese vn re bennac a lauaro diff ...
- GReg.p.719 marteze; martreze, marteze (V.); PELletier. martese; L'Arm-p.283 martezé; CO.p.81 n'em eus graet c'hoazh kazi netra martese; CT.177 klevet hoc'h eus ... marteze kalz a draoù; BD.2831 martese; MG-p.III martezé.
- (2) m.-où supposition.
RP.p.337 ne deo ket eus a gennebeut a goñsekañs an afer-se ma c'hallhemp he neglijañ ... war ur martese.
VAZA.p.163 hep mar na marteze; NOTK.p.85 un teskad martezeou (pl.); PIKG.p.31 gant martezeou ne vager ket al leueoù (pl.).
- martezead m. -où supposition, hypothèse, conjecture.
NOTK.p.209 ur martezead n'eo ken.
- martezeadenn f.-où supposition, hypothèse, conjecture.
VAZA.p.96 gaou eo ar martezeadenn-se.
- martezean v. supposer.
VALL.p.716 martezea (inf.).
- martezeis a. hypothétique.
VALL.p.370 martezeis.
1. martir m. martyre.
N.444 me so e martir ha hiruout.
NG-934 an Inosanted ... a goñsantas martir.
2. martir m.-ed martyr.
C.martir pe martires, tr."martir ou martire" (masc. et fém.); J.p.40 martires ... ha maestres an martirisou (lenn : martiresou) (fém. et fém.pl.).
BD.2317 martiret (pl.).
- martiran v. martyriser.
B.n.573 ret eu diguir he martiraff (inf.).
NG-1511 e vartirou (inf.).
- martirizañ f. martyre.
Dag.170 ... ez punisser dre martirizancz (lenn : martirizancz).
- martolod m.-ed matelot.
GReg.p.607 martolod; -ed (pl.); PELletier.martolot; martolodet (pl.); L'Arm-p.233 martelott; martelodétt (pl.).
- GBI.II p.184 seizh martolod; EKG.II p.190 martoloded Porspoder (pl.); LLB-1618 marteloded (pl.).
PIKG.p.14 mont a ran da vartolod.
1. marv a. (1) mort.
Fm.n.228 pan vezo da quic maru myc yen ; G.873 en marou hac en beu ; Gk.II p.144 (H.p.34) heuryou an veru

- (pl.).
 GReg.p.639 maro, marv; PELletier.maro, marv; L'Arm-p.245 marhué; RS.p.314 goude ma oa maro e dud digantañ; BD.1004 lazhet an dud, maro-mic; 2121 maro-kloz eo va buhez; DJ17 lavaret ez omp bev goude bezañ marou.
- LLB-1544 ... hag e kouezh marw-mik; HIC.p.45 ... e savin adarre a varo da vev; GBI.II p.234 pa vije marw va fried; MGZ.p.XLI daou-ugent mil den a voe maro gant ar c'hleñved-se.
- (2) engourdi (de fatigue, de froid, etc.).
 EKG.II p.135 skuizhañ a raen, maro oa dija va daouarn.
- (3) éteint.
 VNB-p.95 marv eo an tan, hag ar goulou a vo ivez marv emberr.
- (4) (adv.) très, grandement.
 MGZ.p.176 souezhet-maro; MOA.p.70 skuizh-maro.
2. marv m.-où (1) mort.
 C.maru, tr."la mort, lat.mors"; Qu.II p.114 an maru; G.877 aet eu garou da-n marou myc; Ca.n.5 ... en defoy ordrenet ez visent lequeat da-n marou.
- GReg.p.639 ar marv, ar maro; marv, marü (V.); PELletier.maro, marw; L'Arm-p.245 marhué; NG-665 jujet eo da c'houzañv ar marf; 1506 lakaat Doue d'ar marue; RS.p.250 ... e rekomandas d'e vab henañ war e varo andurñ ...; BD.378 soufr maro.
- SST-p.VII' lakaat ... e vab ... d'ar marue; p.210 marueu (pl.); LLB-613 marw hor Roue; MGZ.p.XXVIII va c'hemerit war va maro dindan gward ho Kalon-Sakr; TDE.BF.p.5 emañ ar maro gantañ, tr."il est près de mourir".
- SKRS.p.132 war he maro e roas ur skouer a garantez; SKBT.p.69 ar marvou trumm (pl.).
- (2) éclipse.
 VALL.p.238 marw (loar, heol) (V.)(m.).
marvadenn f. personne sans énergie; cf.marvasenn.
 VALL.p.258 marvadenn (C.).
1. marvailh adv. merveilleusement.
 M.1658 an diaoul ... maruail apparaillet; N.207 maruail vaillant; B.n.28 me a ray maruail debraillet Fez Iesu-Christ he ministret.
2. marvailh m.-où (1) merveille, miracle.
 C.maruail, tr."merueille, lat.admiratio, miraculum"; N.1793 un maruail meurbet da-n bedis; M.630 ho calon gant maruail ha debaill á fraillo; J.p.148 ha-n mean dre marvail so fraillet; Nlou.n.550 Sant Stephan ... a gra ... burzudou ha maruaillo scler (pl.).
- RP.p.240 ar c'haerañ marvaillo (pl.).
- (2) merveille, sujet d'étonnement.
 Cnf.p.2 nen d-eo quet maruail ... ma coez an eil hac

- egulle à nezo en dampnation; J.p.167-b marvail a graf nac ouf clavet; Qu.p.196 an archant à so quen dibaot breman ma-z eo maruail.
- JV.374 ... a ve marvail bras.
- (3) conte, légende.
 GReg.p.202 marvailh, tr."conte, récit plaisant, récit fabuleux"; -ou (pl.); L'Arm-p.72 marveill; -su (pl.). RP.p.181 ne deo ket ur gont nag ur marvail eo; RS.p.214 da zisprizout ar burzudou-mañ evel o c'hement a varvaillo forjet evit abuziñ ar speredou sempl (pl.); BD.4163 da gontañ merueillo ne dint ket diegus (pl.).
- ISV.p.341 evit lakaat anezhañ da zistagañ ur marvail bennak; EKG.II p.282 lezit anezhañ da gontañ marvaillo (pl.).
- (4) bavardage.
 MBR.p.142 marvaillo a savas gant an daou-mañ o kontañ o c'hoarioù kaer an eil d'egile (pl.).
- marvailhadenn f.-où causerie.
 SAG.p.128 me hen diskouezo deoc'h en c'hentañ marvailhadenn.
marvailhañ v. (s')émerveiller.
- C.maruailhaff, tr."merueiller, lat.mirari" (inf.); J.p.217 em maruailhaff a graf (inf.); p.233-b an hyder ... ez maruailhaff dreiz af na clavaf me (1 prés.); N.750 me so maruaillet (pp.); Ca.n.5 da hem maruailhaff a grez en bras oar an edefiq hac an artifiq e-n templ man (inf.).
- marvailhat v. conter des histoires, bavarder.
 GReg.p.483 marvailha, tr."hâbler"; marvailhein (V.)(inf.).
 MBR.p.170 keit ha m'edo Yann o varvaillet gant ar wrac'hig kozh (inf.); GBI.p.266 hag eñ da'm c'has gantañ da dal ur bod-haleg, ha va dero'hel eno un toullad da varvaillet (inf.).
- marvailher m.-ien conteur, beau parleur.
 GReg.p.484 marvailher, tr."hableur"; p.203, tr."conteur, qui conte des plaisanteries"; -yen (pl.); marvailhour (V.); marvailheryon (pl.).
 VAZA.p.16 bez' oa anezhañ ur marvailher fentus.
- marvailherezh m. contes, bavardages.
 GReg.p.484 marvailherez, tr."hâblerie, paroles pleines de vanité et de mensonges".
- marvailhus a. merveilleux.
 C.maruailhus, tr."merueillable, lat.mirabilis"; N1.n.226 an nativite a Jesus so maruailhus dreyst musur.
- marv-amzer m. automne.
 VALL.p.48 maro-amzer (T.).
- marvasenn f. personne sans énergie; cf.marvadenn.
 VALL.p.258 marvasenn (T.).
- marv-bihan; ober e varv-bihan faire le mort.
 BAHE.9 p.6 ober a ra he marv bihan.
- marvedigezh f. mise à mort.

- SKET.p.107 marvedigez an nav-ugent divroad.
marvel a. (1) mortel, meurtrier.
 C.maruel, tr.mortel, lat.mortalis"; Qu.II p.114 maruèl ;
 M.1696 euyt é bezaff garu, ne-d-eu da bout maruel ;
 J.p.149 croas garv, marvel ; Do.p.42 an seiz pechet
Maruell.
 GReg.p.639 marvell ; L'Arm-p.245 marhuéle ; NG-978 ar
 pec'hed maruel ; RP.p.97 pa vezimp en hor c'hleñved
marvel.
 LLB-1666 gwaskedenn ar gwez-se ... evit ar gwenan yaouank,
 zo bec'hus ha marvel.
 ----- (2) mortel, sujet à la mort.
 Dnal.p.124 da finuez, nep guis a-isel, da den marvel na
 d-eo revelet.
 SKET.p.29 Tad an Ankou, e tle kement en deus buhez
 distreiñ davetañ ... o tiwiskañ e zibourc'h marvel ;
 BREN.GWAL.22 p.80 gwelet hoc'h eus ar Baradoz gant
 ho taoulagad tud varvel.
marvelamant adv. mortellement.
 Mc.p.50 an heny à pech maruellamant.
marvelen a. d'un jaune sale.
 SKET.II p.67 marvelen-disked o blev.
marvenn-gig f. gangrène.
 L'Arm-p.43 méruenn-quick tro-ha-tro d'ur c'hozh c'hoului.
marvet participe passé de mervel.
marvleueañ a. avorter (en parlant d'une vache).
 VALL.p.52 marleuea, marleui (C.)(inf.).
marvnad m.-où élégie.
 GON.FB.HV.p.265 marçnad (f.); -ou (pl.).
 VALL.p.245 maronad (m.); -ou (pl.); VAZA.p.188 n'emaon ket
 e sell da ganañ ur maronad da gañv dezho.
marvor m. morte-eau.
 GReg.p.616 marvor, tr."morte mer, quand les marées sont
 petites".
marvoret pp. échoué jusqu'à la prochaine marée.
 VALL.p.237 marvoret (v.).
marvoriñ v. être en morte-eau.
 VALL.p.450 marvoriñ a ra (T.)(inf.).
marvran m. marvrini corbeau mâle.
 GReg.p.211 malfran, malvran, marbran ; malfriny, malvriny,
marbriny (pl.); PBlletier.malvran, malbran "et, selon
 le F.Maunoir, Marbran, pluriel Marbrini. M.Roussel
 écrivait Malvran et Malfran, pl.Milvrini et Milfrini";
 L'Arm-p.76 marh-vran (f.), tr."corbeau, plus grand";
marh-brainni (pl.).
 GBI.p.52 ur mal-bran.
 SKET.III p.114 ar malvran.
marvus a. (1) mortel, sujet à la mort.
 GReg.p.639 marvus.
 ----- (2) mortel, meurtrier.
 NOTK.p.395 gouzout a reomp ivez pegen hir, marvus ha diaes

- e voe ar brezelioù a rankas ar Romaned embreger.
marz m.-où,-ioù (1) marche, frontière.
 GReg.p.602 marz, tr."marche, frontière, limites"; -you
 (pl.); p.576 marzaou (pl.).
 GON.marz (m.); marsou, marsiou (pl.).
 ----- (2) marge.
 GReg.p.603 marz ar bajenn.
marzañ v. marger.
 VALL.p.450 marza (inf.).
marzek a. marginal.
 VALL.p.450 marzek.
marzenn f.-où durillon.
 VALL.SUP.p.58 marzenn (L.)(f.); -ou (pl.).
marzennet pp. qui a des durillons.
 VALL.SUP.p.58 marzennet (L.).
marzh m.-ioù merveille, prodige.
 C.marz "et maruaill, tout ung"; Fm.n.98 ha nenn-d-oe
marz ; Jer.ms.p.1447 (n.70) ma calon iach a hoarz
 hep argoarz gant marz glan.
 GReg.p.618 marz, tr."merveille".
 MBR.p.156 n'eo ket marz ; MOA.p.106 ober mars war, tr.
 "admirer".
 NOTK.p.46 an ijinerezh a luskas war-rack, ur marz ;
 SKET.p.17 marziou all am eus gwelet c'hoazh (pl.);
 VAZA.p.173 manet e oan da sellout pizh ouzh ar
marzh-se.
marzhdanevell f.-où récit merveilleux.
 NOTK.p.246 marzhdanevellou ar C'hresianed (pl.).
marzhel a. merveilleux.
 SKET.p.14 an ti ... a zo uhel, ledan, ec'hon, marzel.
marzhenn f.-où merveille, prodige.
 SKET.p.14 unan eus seizh marzenn ar bed.
marzhistor m. histoire légendaire.
 NOTK.p.251 marzistor Iwerzhon.
marzhoniezh f. mythologie.
 VALL.p.488 marzoniez (f.).
marzhoniour m.-ien mythologue.
 VALL.p.488 marzoniour.
marzhus a. merveilleux.
 N.1476 dre aruoarz marzus.
 SKET.p.76 an nerzh marzus a oa enno ; III p.70 armoù
 bras-marzus.
 1. mas adv. plus.
 N.816 na grit mas.
 2. mas s. masse.
 N.1470 dre vas.
 3. mas m. piédestal.
 MOA.mas (m.).
masad m.-où masse (de fruits écrasés, etc.).
 LLB-1028 me 'ghev ... evit stradiñ ar masad ar waskell
 o krial.

maseron s. livèche.

GReg.p.579 maceroun.

masikod m.-ed enfant de choeur.

GReg.p.166 maçzicod ; -ed (pl.).

maskaradenn f.-où (1) mascarade.

Cnf.p.a/12 banquedou, maskaradennou, hoariou (pl.).

GReg.p.606 maskaradenn ; -ou; L'Arm-p.232 masscaradenn

(f.); -eu (pl.).

---- (2) personne déguisée, personne vêtue de façon excentrique.

SBI.II p.190 o welet maskaradenn o tont en o frezañs

(pl.).

maekl m.-où masque.

Qu.II p.107 vn masq, tr."vn masque".

GReg.p.606 mascl ; -ou (pl.); L'Arm-p.232 masscle (m.);

masscleu (pl.).

maskladez f.-où mascarade.

VALL.p.452 maskladez (f.); -ou (pl.).

maskladur m. action de masquer.

GReg.p.606 mascladur, tr."l'action de se masquer".

masklañ v. masquer.

GReg.p.606 mascla (inf.).

BAHE.6 p.5 tri pe bevar den masklet (pp.).

maskler m.-ien fabricant de masques.

GReg.p.606 mascler ; -yen (pl.).

masklidigezh f. action de masquer.

GReg.p.606 masclidiguez, tr."l'action de se masquer".

maskloù pl. marc (résidu).

GReg.p.601 mascl (sg.); masclou avaloù ; masclou rezin ;

PElletier.masclou.

mastar m. souillure, tache.

MOA.p.485 ober mastar war, tr."faire une tache sur".

mastarach m. saleté, souillure.

GReg.p.841 mastaraich, tr."salissure".

mastaradur m. saleté, souillure.

GReg.p.841 mastaradur, tr."souillure".

mastarañ v. salir, souiller.

Am.ms.p.1463 (n.604) brea Breton ... a so mastaret ouz

va lunedou (pp.).

GReg.p.841 mastari, mastara, tr."salir, gâter, souiller"

(inf.); PElletier.mastara, tr."salir, souiller,

croter" (inf.).

GBI.II p.74 roit din ho pod ha m'hen dougo, gant aon

mastari ho koefoù (inf.).

VAZA.p.55 ur sae vastaret en-dro dezho (pp.).

mastarenn f.-où tache.

VALL.p.724 mastarenn (f.), tr."tache"; p.703, tr.

"souillure".

mastarenañ v. tacher, souiller.

VALL.p.703 mastarena, tr."souiller" (inf.).

mastarus a. salissant.

GON.mastarus, tr."qui souille, qui salit, qui crotte".

mastin m.-ed (1) mâtin.

C.mastin, tr."matin, lat.molosus"; Qu.III p.39 mastin ;

B.n.736 un mastin ; J.p.98 mastinet (pl.).

GReg.p.608 mastin ; -ed (pl.); PElletier.mastin, tr.

"chien de village"; L'Arm-p.233 masstin ; -étt (pl.);

RS.p.264 div eus ho kompagnunezed a vezo c'hoazh

masakret hiziv gant o mastinet memes (pp.).

---- (2) homme brutal.

B.n.515 mastin diuat dinatur ; Jer.ms.p.1455 (n.203)

Baspasian, mastin qui payen ; p.1447 (n.59) ma-z

lazyff fyn an mastyn hec.

PElletier.mastin, tr."homme grossier, rustique et brutal";

NG-275 ar mastin divat ; BD.3265 kae, mastin, kae,

mab da Satan.

mastinañ v. mâtiner.

GReg.p.608 mastina (inf.); L'Arm-p.233 masstinein (inf.).

mastokin m.-ed coquin.

GReg.p.210 mastogin, tr."coquin, faineant, lâche, libertin,

gueux"; -ed (pl.); PElletier.mastokin, tr."coquin,

belitre, faquin. Le F.Maunoir l'a mis ainsi : et

M.Roussel l'a reconnu bon. Je ne l'ai pourtant

jamais entendu dire".

mat a. (1) bon, bien.

C.mat, tr."bon, lat.bonus"; Qu.II p.22 mat ; Fm.n.43

Joseph ..., den mat ha car da maria ; n.4 homan so

mat aduocades.

GReg.p.102 mad ; PElletier.mât, mâd ; L'Arm-p.33 mat ;

NG-138 Jezuz a zo ... ker mat ; RP.p.V lenn al

levrioù mad ; BD.1005 me 'gavfe e ve mat dimp ober

orezon.

---- (2) bon, grand, important.

EKG.II p.219 un troc'had mad a vara.

SKET.III p.59 un darn vat eus an Europ.

---- (3) très, assez.

G.83 abret mat ; Fm.n.95 ma-z ezont ... en menez syon

dison mat.

NG-664 kerzhit buan-mat.

LLB-481 kent yoc'hin ho segal, ret eo ma vo sec'h-mat.

---- (4) à peine.

RS.p.285 n'o devoa ket graet mad ar veu hag ar bromessa-

mañ, na welzont o mab o sevel war e dreid.

---- (5) bon ! bien !

SKRS.p.136 mad ! deomp larkoc'h.

---- (A) da vat pour de bon, exactement.

JV.II 1445 mes piv ... a oar da vat doare ar gombat-se ... ?

---- (B) mat ha drouk bon gré mal gré.

J.p.104-b lequet sae am Foll oar e chouc, hac aet da Fylat

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

mat ha drouk, it d-e hambrouc hep amouc muy.

- matadenn, matadenn f.-où amélioration.
VALL.p.22 matadenn, matadenn (T.).
- mataras m.-où matelas.
GReg.p.607 matelaçz ; -ou (pl.); L'Arm-p.239 matelasse (m.); matelasseu (pl.).
- matarasenn f.-où matelas.
GReg.p.607 matelaçzenn ; -ou (pl.).
- matarassenner m.-ien matelassier.
GReg.p.607 matelaçzennner ; matelaçzennnerven (pl.).
- mataraser m.-ien matelassier.
GReg.p.607 matelaçzer ; -ven (pl.); L'Arm-p.233 matelassourr ; matelasserion (pl.).
- matc'hanet pp. bien né, de haute naissance.
NCTK.p.389 ar re vato'hanet.
- matematik s. mathématiques.
C.matematic, tr."matematique, lat.matematicus".
- materi m. ou f.-où (1) matière.
C.materi, tr."matiere, lat.materia"; J.p.94-b Doe ... ne ve quet leal ... ma ober a un materi, ha ret bout collet eguyt hy ; M.337 douar eo an hent ha-n materi quantaff ; 308 goude da vezout den, ez duy ... da bout materi hec.
GReg.p.608 ar salpetra a zo ar materi eus ar poultr ; BD.1813 gant Doue oas krouet ... a ur materi nobl.
----- (2) matière, sujet, affaire.
Fm.n.165 goude tremen an materi a yoae scriuet en prophecy ; n.119 goall materi oas dit ... na deuzout ; Qu.II p.3 calz à coumsou ... euel materi da furmi ... proposou all ; Dnal.p.127 pep Sacramant ... a ranoc ... ha furm ha materi.
GReg.p.608 ur materi a ur goudekañs vras ; RP.p.413 ar Materiou a zo el levr-mañ (pl.).
- material a. matériel.
C.(DEBM.p.333) material.
GReg.p.607 materyal.
- materiañ v. confire.
VALL.p.143 materiañ (T.)(inf.).
- materiz f. (1) bonté, humanité.
GReg.p.103 maderioz (V.), tr."bonté, pente à faire du bien"; p.504 maderioz, materioz (V.), tr."humanité, douceur, benignité".
----- (2) substance, jus.
L'Arm-p.368 materisse (f.).
- matezh f. mitizhien (1) servante, bonne.
C.matez, tr."chambrière, lat.cameraria, ancilla"; Nom.p.130 (Gloss.p.397) mitizyen (pl.); G.429 n-e matez n-e mevell ; Nl.n.292 me so matez Jesus ; Qu.p.171 ma-z idy an matez ?
GReg.p.862 matés, tr."servante à bras"; mitisyen (pl.); matéh, matah (V.); mitilhon (pl.); PELletier.matez, matés ; mitisien (pl.); L'Arm-p.357 mateaih ;

- mityon (pl.).
VNB-p.88 matéh ar person ; p.155 matéhion (pl.); TDE.BF. p.793 matez nevez da di pa zeulo, kement ha teir a labouro ; EKG.II p.80 hini eus ar mitizien ne rae netra ; GBI.II p.130 mitijenn a-walc'h 'zo e ti ho tad.
----- (2) mitizhien (pl.) crochets sur la barre joignant deux crémaillères.
VALL.SUP.p.43 mitizien (T.).
matezh-karr f. chambrière (pièce de la charrette).
VALL.p.108 matez(-karr).
matezh-vrec'h f. matezhou-brac'h écharpe (pour soutenir un bras blessé).
L'Arm-p.121 matéh-bréh (f.).
GON.matez-vréc'h (f.); matézou-bréc'h (pl.).
matinezou pl. matines.
GReg.p.608 kanañ matinezou d'an hanternoz ; L'Arm-p. 239 matinezou.
matourc'h f.-ed maritorne.
GReg.p.148 matourc'h, tr."chambrière mesquine".
GON.matourc'h, tr."chambrière, servante de personnes de petite condition ; servante mesquine, sale et mal tournée".
- mav a. (1) agile, actif.
C.mau, tr."agiles, perseuerant, non pareceux, let. industrius".
----- (2) gai, enjoué, vif.
GReg.p.445 mao, tr."gaillard, gai, enjoué"; PELletier. mao, mau, tr."joyeux, gai, gaillard, content, sain".
EKG.II p.270 Anna a zistroas ... ken seder ha ken mao, ma vije lavaret ouzh he gwelet, ne dlee droug ebet c'hoarvezout ganti.
FIKG.p.52 ... e savas gant an didi, mav an tamm anezhañ.
----- (3) bien, fortement.
B.n.40 tut mau sauant ; n.103 guet hy diff mau sauant ; n.162 Origenes ... a dileuzr mau un den sauant ; n.377 me roy dit mau oar ann auen ; Fm.n.65 curun ha glau mau hac auel.
----- (A) mat ha mav bel et bien.
Nl.n.34 an Guerches ... a ganas ... Roue'n belly, mat ha mao ; n.301 mat ha maou.
- navigamm m. sciatique.
GReg.p.850 mavy-gamm, ar mavy-gamm, ar yamm-gamm.
1. me ; teurel me faire attention ; cf. meiz.
LLB-286 hi ... a daol mé d'e gomsou.
2. me (pronon personnel) (1) moi (emploi indépendant).
J.p.131 sicouret heman so poanyet. - Me ? ; G.793 ha me d'an tiz buan.
BD.275 nag eñ na me ; 4602 te 'soufro ... koulz ha me ; CB.ms.p.28 ar sarpant ... a lavaras din kemeret un aval ... ; ha men kregiñ ennañ.

- EKG.II p.50 ha me diaes va fenn o welet n'oa ket hir a-walc'h va skeul ; GBI.p.288 n'eus deuet nemedon da gombatiñ, nemet va fajig bihan ha mi.
- (2) je (sujet du verbe).
G.134 me a ya ; 4 me m'eus y ... clevet ; Fm.n.9 ouz pep pirill me oz miro ; M.1316 bezcoaz ... me n-o az nauioff (lenn : aznauioff).
NG-757 me ne c'hallan ket ; JV.347 me hen goar ; 362 ma n'o deus troubl na doan, me'm eus ; BD.3666 me 'laka men az yac'haio.
VNB-p.59 me ho ped ; HTC.p.19 va mab ha me a ya da adoriñ Doue.
- (3) moi (employé avec "être").
G.889 me eu Maria ; M.828 me menn en gouzuist, ez eo me an heny á voe crucifiet.
BD.4942 men eo ho mamm ; 4714 keit ha ma oant war ar bed, ez eo men o deus servijet.
VNB-p.56 piv a zo aze ? - Mé eo ; EKG.II p.194 ya, me eo ; p.18 me eo maer Gwitevede.
- (4) me, moi (complément du verbe).
B.n.691 a-z natur ... me a furmat.
VNB-p.82 laoskit me da gousket.
----- (5) pour moi (après gwa "hélas").
M.446 goa me pan e-m ganat.
----- (6) me (après sed, sede, setu "voici").
Mc.p.66 chetu me prest.
RP.p.135 sede me bet ar c'hreñvañ ; BD.3639 setu men savet.
LLB-302 sede (skrivet : ché) mé toucha,t kant vloaz ; LBM.p.199 setu me o vont da zegemer korf ho Mab.
- (7) moi (après une préposition).
J.p.146-b entre me ha huy.
- (8) à moi (pour insister, après une préposition avec suffixe pronominal).
G.100 guene-me ; Fm.n.39 dreizoff me ; Qu.p.90 dauidoff-me.
GReg.p.10 ar blijadur-se a zo koustet ker din-me ; RP.p.80 petra vezo graet ac'hanon-me goude ar marv ? ; MG-p.308 evidon-me.
- (9) moi (sujet du verbe, placé pour insister après ce verbe).
M.2447 heruez ma leaff me ; Qu.p.25 ha-huy song em meux-me riu ?
RP.p.45' peur e teuin-me eta da zilezel ur vuhez leun a bep anken ... ? p.164 da vevañ gwell eget n'am eus-me graet ; BD.3672 ne don-me ket gwir Zoue ?
EKG.II p.259 ha n'oan-me ket marv evit ar bed ? MGZ.p.137 penaos ne adurin-me ket va Doue ? SST-p.XXXVI' da betra e ran-mé pinienn ... ?
SKRS.p.62 pa saludan-me ar groaz ; p.150 perak ne rafen-

- me ket eveltañ ... ?
----- (10) moi (complément du verbe, placé pour insister après ce verbe).
VNB-p.89 c'hwi a anav an holl, ha n'em anavit ket mé.
- (11) moi (employé avec un autre mot, pour préciser le sujet ou le complément du verbe).
J.p.27-b hac ez-omp bezet ... bevet queffret ... me ha huy.
HTC.p.28 edomp, c'hwi ha me, oc'h endramm ed.
----- (12) à moi (employé pour renforcer le possessif).
Qu.p.103 ma hiny-me.
GReg.p.2 da'm zi-me ; NG-682 va mab-mé ; RP.p.39' va c'horf-me ; p.70' va foaniou-me ; BD.948 va re-me.
LBM.p.157 va Mamm-me.
PIKG.p.90 petra 'ri, merc'h kaezh-me ?
----- (13) -je (employé après eme "dis").
EKG.II p.31 eme-ve din va-unan.
meal ; dour-meal eau minérale.
GReg.p.626 dour meal, dour metal.
meañs f. égoïsme.
VALL.p.244 meañs (V.)(f.).
meañsus a. égoïste.
VALL.SUP.p.61 meañsus (V.).
mechañs f. méchanceté.
M.1592 gant he mechant ; 2090 meschant ; B.n.27 en ho mechanc.
mechant (1) a. méchant.
M.2111 meschant ; J.p.84-b mechant.
NG-763 ar meschant daonet uzurer ; BD.1735 an Antikrist mechant.
- (2) m.-ed méchant.
NG-133 ar meschandet (pl.).
mechandet f. méchanceté.
N.1668 dre ma meschandet.
mechantiz f. méchanceté.
B.n.388 chetu eff ... dre mechantis conuertisset en ampreffanet.
mechif s. malheur.
J.p.101 dre e mechif.
1. med f.-où seine (filet).
VALL.SUP.p.156 med (V.)(f.) ; -eu (pl.).
2. med m. coupe (de foin, de menus branches, etc.).
VALL.p.162 med.
----- (2) choses coupées (foin, menus branches, etc.).
VALL.p.162 med.
medaj m. ce qui est coupé (foin, herbe, etc.).
VALL.p.162 medaj (coll.).
medalenn f.-où médaille.
Dnal.p.16 medalennou pe é ré e-uezé portret Alexander (pl.).

GReg.p.610 medalenn, metalenn ; -ou (pl.); ur vedalenn arc'hant.
 EKG.II p.196 metalenn santez Anna ; LBM.p.165 medalen ar Werc'hez Vari.
 SKRS.p.27 gwelet a rae ur vetalen e kerc'henn an devezhour.
medalennañ v. médailler.
 VALL.p.456 medalenna (inf.).
medalenned m. medalennidi médaillé.
 VALL.p.456 medalenned ; medalennidi (pl.).
medeler m. -ien moissonneur.
 Collection PENguern, VII p.236 (Gloss.p.415) medellerien ha medellerszet (masc.pl. et fém.pl.).
 SKET.III p.72 medelerien da vro (pl.).
meder m. -ien moissonneur.
 C.(DEEM.p.337) meder.
 GReg.p.633 meder ; mederyen (pl.); medour (V.); mederyon, mederyan (pl.); PELletier.p.586 meder ; L'Arm-p.243 médourr ; médexion (pl.).
 LLB-430 mar deo kaer an amzer, hastit klask mederion (pl.).
 SKET.II p.5 ar vederien o troc'hañ ed (pl.).
mederez f. -ed (1) moissonneuse (femme).
 GReg.p.633 mederès ; mederesed (pl.).
 ---- (2) moissonneuse (machine).
 NOTK.p.199 ar vederez pe ijin da vediñ ; KLBD.p.31 filzler hon tud-kozh a ro bremañ plas d'ar mederezed (pl.).
mederezh m. moisson, récolte, action de récolter.
 L'Arm-p.243 médereah (f.).
 GANe.8,22 an haderezh hag ar médérez.
medest adv. assurément, je l'atteste.
 B.n.599 chetu y me dest onesthaet ; M.544 medest ; Jer.ms.p.1443 (n.6) me dest nac evyt se ne grasse he dever ; p.1445 (n.41) an clezeff a-m hevel medest a-z-eux gaelet.
mediñ v. moissonner.
 C.midiff, tr."moissonner" (inf.); C.(Gloss.p.415) mydiff (inf.); M.1565 pan duy dit midyff (inf.); 1570 midiff (inf.); 1569 nep à hat pechet, me cret eff en medo (3 fut.); Dag.140 e-n amser ma-z mettre an yt (pass.fut.).
 GReg.p.633 medi ; medeñ (V.)(inf.); PELletier.medi (inf.); L'Arm-p.243 médein (inf.); RP.p.86 da vidi ha da zastum (inf.); p.258 ar re zo bremañ o hadañ gant poan ha gant daeroù ...a vedo goude se gant joa (3 fut.); HB.p.362 ar geot a gresk war an toennou ... eus a bere n'en defe ket leizh e zorn neb o mete (3 cond.I).
 LLB-439 kemer o falz ha medein an edoù (inf.).
 MMPM.p.54 hadañ a raimp en daeroù evit medi el levenez (inf.); SKET.III p.73 ken na vo peurc'hraet ar midi

1.medisin s. médecine.
 C.medecin, tr."medecine, lat.medisina".
 2.medisin m. -ed médecin.
 Qu.II p.108 medecin ; Mc.p.98 an medecin celestel ; M.132 mestr an medecin (pl.); Dnal.p.17 ur Medecin ; p.107 ar Medecin (pl.).
 GReg.p.601 midicin ; -ed (pl.); RP.p.198 ar Vedecin (pl.); BD.1051 meudeussin a rankit.
 VNB-p.49 ur médicin ; MGZ.p.161 ar vedisined (pl.); GBI.p.368 klask ... medesinn da stankañ va gwad ; II.p.166 medesined (pl.).
 SKRS.p.137 mizou o deus bet ... evit kaout ur midisin war ho tro.
medisiner, medisinour m. -ien médecin.
 L'Arm-p.234 médicinour ; médicinerion (pl.).
 SST-p.183 ur medisinour ; LBM.p.142 Jezuz, ar midisiner mat a lakae gwehall ar re zall da welet.
medisinerzh m. -ioù (1) médecine.
 GReg.p.610 midicinérez ; ar vidicinérez ; BD.1120 gant va meudessinerez, me zo drouktizhet.
 ---- (2) médicament.
 Qu.II p.108 medicineréz, tr."medecine"; Gk.II p.74 ar medicinerézou diuin (pl.).
 GReg.p.610 midicinérez, tr."medecine, potion purgatoire"; RP.p.21' ar vedicineréz.
medisiniñ v. médicament.
 GReg.p.611 midicina (inf.).
medisin-kezeg m. soigneur de chevaux.
 SBI.p.42 o vont da veudeusin kezeg.
medisin-loened m. vétérinaire.
 VALL.p.780 medisin-loened.
mefetour m. -ien malfaiteur.
 J.p.134-b y en lazaz evel meffetour ; N.1402 mesfactouryen, toueryen Doe (pl.); 1444 ... ez dle pep barner ... auber justicc ... da-n mesfactouryen (pl.).
 GReg.p.595 meffetour ; -yen (pl.).
megel f. -ed tique.
 PELletier.meghel "est le nom que l'on donne, en Basse Cornwaille, à un petit insecte ou vermine, qui entrant un peu dans la peau, tant des hommes que les bêtes, leur suce le sang, s'en gonfle et se grossit plus ou moins, selon la grosseur du corps où il s'attache"; -let (pl.).
 GON.megel (f.), tr."tique"; mégelled (pl.).
 1.megin f. -où soufflet (instrument).
 C.megium (lenn ; meguin), tr."fox de febre, lat.follis"; Nom.p.197 (Gloss.p.399) vn miguinou, tr."soufflets" (pl.).
 GReg.p.879 meguin, tr."soufflet de forges"; -ou (pl.); beguin (V.); -sù (pl.); meguin ograou ; PELletier.meghin, tr."soufflet de forge"; -ou (pl.); beghin

(V.); -ieu (pl.); L'Arm-p.363 meguin, beguin (f.);
 -ieu (pl.); NG-895 evel houarn er fornez ruziet
 gant meguinie (pl.).
 LLB-1902 an trouz a sav ... a pa c'hwez ar végin en tan.
 PKG.p.14 hag e teuas Jampi da sachañ war chadenn ar vegin ;
 NOTK.p.198 ar meginou govel (pl.).

2. megin m. mégie.

L'Arm-p.456 mequin (m.); micher mequin.

mequinañ v. mégir.

L'Arm-p.232 mequiniein ler leue hañval da varokin, tr.

"marroquiner" (inf.).

meginer m. -ien mégissier, pelletier.

GReg.p.708 mequinier, tr."pelletier"; mequinéryen (pl.);

L'Arm-p.235 mequinourr, tr."mégissier"; mequinerion
 (pl.).

1. meginerezh f. -ioù atelier de mégisserie.

VALL.p.458 meginerezh (f.).

2. meginerezh m. mégisserie.

GReg.p.708 mequinérez, tr."pelleterie, marchandise de
 peaux"; L'Arm-p.235 mequinereah (m.); -eu (pl.).

1. meilh f. -où moulin.

GReg.p.642 meilh, mèll ; -ou (pl.); PELletier.meill,
 tr."moulin à moudre le blé".

VALL.p.483 meilh (C.) (f.).

2. meilh m. -i, -ed mulet (poisson).

Nom.p.46 (Gloss.p.399) meilly (pl.).

GReg.p.646 meilh ; -y, -ed (pl.); PELletier.meill ; -i, -et
 (pl.).

meilh-dorn m. poing.

GReg.p.735 meilh an dorn, ar meilh ; meil-dorn (V.);
 PELletier.meldorn.

meilher m. -ien meunier.

GReg.p.642 meilhér ; -yon (pl.); PELletier.meillour
 (L.C.).

meilheta v. -et pêcher des mulets.

VALL.p.486 meilheta (inf.).

meilh-maen m. mulet de roche.

GReg.p.79 meilh-maen, tr."bar"; meilhed-maen (pl.);

PELletier.meill-maen, tr."sorte de poisson que M.
 Roussel croyoit être celui qui est dit en François
 Gratieux Seigneur, que l'on dit se tenir ordinairement
 sous les rochers des côtes maritimes".

VALL.p.486 meilh-maen, meilh-mein, tr."mulet de roche".

meilh-ruz m. rouget (poisson).

GReg.p.831 meilh-ruz ; meilhed-ruz, meilhy-ruz (pl.);

PELletier.meill-ruz ; L'Arm-p.342 meill-ru (m.);
meillétt-ru (pl.).

mein pluriel de maen.

meinadur m. -ioù empierrement.

VALL.p.251 meinadur.

meinañ v. empierrer.

MOA.p.234 meina un hent (inf.).

VALL.p.251 meina (inf.); KOND.p.23 leur veinat ar vali
 (pp.).

meinata v. -et lapider, frapper à coups de pierres.

VALL.p.418 meinata, tr."lapider" (inf.).

meineg f. -i, -où (1) étendue pierreuse.

GReg.p.722 meinecg, tr."lieu pierreuse"; meinegou (pl.);
meinegui, mengui (V.) (pl.).

NOTK.p.380 ar sec'hañ hag ar sershañ meinegou (pl.).

---- (2) alignement mégalithique.

VALL.p.18 meineg (f.) "dans les noms de lieux".

meinek a. pierreuse.

Qu.II p.130' meinec, tr."pierreuse"; III.p.22 aual meinec,
 tr."pomme pierreuse".

GReg.p.722 meinecg.

VAZA.p.105 an tevennoù ... ken meinek ... ha lein Beg ar
 Raz.

meinglazed f. -i, -où ardoisière.

VALL.p.35 meinglazed (f.).

meiteri f. -où métairie.

GReg.p.621 meintourv (V.); -ëu (pl); L'Arm-p.238

meiteri (f.); meiterieu (pl.).

LLB-1825 en ur veitri.

meitour m. -ien métayer.

GReg.p.621 meintour (V.); -yon (pl.); L'Arm-p.238 meitourr ;
meiterion (pl.).

LLB-471 ar meitour.

meiz m. compréhension, intelligence ; Voir 1.me.

Pm.n.243 e-n bez ... pa vyzy eygur mailluret, ne vezo mez
 pezh a-z guezret.

MOA.p.463 meiz, tr."sentiment, intelligence, souvenir";
 p.309 e-pad un hantereur, goude ma vez bet semplet
 evel-se, n'he devez meiz sus netra.

VALL.p.395 meiz (m.), tr."intelligence, faculté de
 réflexion"; p.546, tr."pensée"; NOTK.p.260 teurel meiz
 ivez war ar stummoù all-mañ a zo da anv an Ostidamni ;
 p.357 ar meiz ; SKET.p.25 o reiñ nerzh, kadamred
 ha meiz d'e vibien.

meizad m. -où concept.

VALL.p.139 meizad.

meizadenniñ v. se faire une idée (de).

SKET.p.86 ar varc'hadourien ... o veizadenni niver ar
 vrezelourien (inf.).

meizadur m. compréhension.

VALL.p.139 meizadur, tr."compréhension"; p.546, tr.
 "pensée".

meizañ, meizout v. comprendre, saisir.

VALL.p.139 meizout, meiza, tr."comprendre"; p.671, tr.
 "saisir"; p.546 meizout, tr."penser, réfléchir";
 p.619, tr."raisonner" (inf.); SKET.p.44 meiza a
 raint e talv uhelbriz ar pezh emañ o tanevelliñ

- amañ (inf.).
meizata v.-et raisonner.
 VALL.p.619 meizata (inf.).
meizataerezh m. connaissance raisonnée.
 VALL.SUP.p.38 meizataerezh.
meizek a. intelligent, capable de comprendre.
 SKET.p.69 gwazed kadarn, kreñv ha meizek.
meizenn f.-où pensée.
 VALL.p.546 meizenn, tr. "(une) pensée".
meizerezh m. compréhension, raisonnement.
 VALL.p.139 meizerezh, tr. "compréhension (la faculté)";
 p.619, tr. "raisonnement".
meizh a. doux, mou, humide, fade.
 GON.II HV. meiz, tr. "souple".
 VALL.p.230 meiz, tr. "doux, mou"; p.368 meih (V.), tr.
 "humide, doux, fade".
meizidigezh f. compréhension.
 VALL.p.139 meizidigezh.
meizour m.-ien penseur.
 VALL.p.546 meizour.
meizout Voir meizañ.
mekaat v. endommager.
 VALL.p.255 mekaat (V.) (inf.).
mekanik m.-où mécanique.
 BAHE.p.14 al labourerien-douar gant ar mekanikoù bras
 a vo skañvaet o labour. (pl.).
mekaniker m.-ien mécanicien.
 VALL.p.456 mekaniker.
mekanişian m.-ed mécanicien.
 PIKG.p.95 un ofiser mekanişian.
 1. mel m.-où miel.
 C. mel, tr. "miel, lat. mel"; Qu.II p.111 mèl; N.n.20
 guenan ha mel; B.n.266 mel quelyen.
 GReg.p.624 mèl; meel, mil (V.); FElletier. mèl; L'Arm-p.
 239 méle (m.); méleu (pl.); RF.p.268 mel en o
 genou.
 LLB-624 frouezh dous evel ar mél; GBI.p.426 gwin dous
 evel ar mel.
 2. mel m. (1) moelle.
 Qu.II p.113 an mèl à so en esquern.
 GReg.p.630 mèl; mel askorn; birviñ a raio ar mèl en e
 eskern; L'Arm-p.242 méle (m.).
 SKET.II p.63 drouk betek mel o eskern.
 ----- (2) sève.
 GReg.p.863 mèl (Hte-C.); meel (V.).
mela v.-et recueillir du miel.
 SKET.II p.67 ar mela gant arzhed (inf.).
meladour m.-ien marchand de miel.
 VALL.p.467 meladour (V.).
melañ v. emmeiller, enduire de miel.
 GReg.p.333 mela; meleif (V.) (inf.).

- melaouenn f. mélilot.
 GReg.p.612 melaouenn, ar velaouenn.
melar; dour-melar eau minérale.
 GReg.p.626 dour-melar.
mel-ar-penn m. cervelle.
 L'Arm-p.50 méle er peenn (m.).
melchon coll.-enn trèfle.
 C. melchonenn, tr. "treuffle ou troys feuille, lat. trifolium"
 (sgf.); C.(DEBM.p.334) melchenenn (sgf.); Qu.II p.
 165 meelchenenn; III p.29 melchenenn (sgf.).
 GReg.p.936 melchenenn, melchen, ar velchenenn, ar velchen
 (sgf.); melched (pl.); p.838 melchen, tr. "sain-foin
 sauvage"; melchon (V.); FElletier. melchen, tr.
 "trèfle"; -en (sgf.); melchon (T.); -en (sgf.);
melchon (V.), tr. "sain-foin"; -en (sgf.); L'Arm-p.
 389 mèlchon, tr. "trèfle"; -nenn (sgf.); mèlchonenn
 (pl.); p.346 maelchon, tr. "sain-foin sauvage".
 LLB-1316 melchon; ISV.p.461 ul labourer-douar boas da
 gas melchon e kêr.
 VAZA.p.128 ur maout o peurvalañ ur begad melchon;
 KULH.GWAL.19 p.56 peder melchonenn wenn (sgf.).
melchon-a-dri-zroc'h coll. trèfle à trois coupes, trèfle
 commun.
 TDE.BF.ar melchen a dri drouc'h.
melchoneg f.-i,-où champ de trèfle.
 TDE.BF. melchenek (f.), tr. "champ de trèfle, prairie
 artificielle".
melchonenn-beder f. melchonennou-beder trèfle à quatre feuilles.
 TDE.BF.p.448 ur velchenenn beder.
melchon-glas coll. trèfle à trois coupes.
 VALL.p.755 melchon glas.
melchon-gwenh coll. trèfle blanc.
 VALL.p.755 melchon gwenh.
melchon-lann coll. trèfle jaune, minette, lupuline.
 VALL.p.755 melchon-lann.
melchon-ruz coll. trèfle incarnat.
 TDE.BF.ar melchen ruz.
melc'houed coll.-enn (1) limaces.
 C. melhuedenn, tr. "limas, lat. limax" (sgf.); Qu.II p.101
melfeden, tr. "limace, ou limaçon" (sgf.).
 GReg.p.576 melc'huéd, melfed; -en (sgf.).
 ----- (2) limaçons.
 GReg.p.576 melc'huéd, melfed; -en (sgf.); melhuéd,
melhuéd (V.); melhuedenn (sgf.); FElletier. melc'hwet;
melchweden (lenn; melc'hweden) (sgf.); melvet;
melveden (sgf.); L'Arm-p.218 meluhétt; meluhenn,
melhuédén (sgf.).
melc'houedennus a. abondant en limaces.
 C.(DEBM.p.334) melhuedennus, tr. "le lieu où sont les
 limas".
melc'houed-klorek coll. melc'houedenn-glorek limaçons, escargots.

- VALL.p.427 melc'houed klorek.
melc'houed-krogennek coll.melc'houedenn-grogennek limaçons, escargots.
 C.melhuenn croguennec, tr."limas o escailles, lat.testudo" (sgf.).
 GReg.p.576 melfed croguennecq ; melfeden croguennecq (sgf.).
melc'houed-mor coll. melc'houedenn-vor bigorneaux.
 GReg.p.576 melfed-vor ; melfeden-vor, tr."limaçonn de mer" (sgf.).
melc'houeta v.-et chercher des limaces.
 GReg.p.576 melc'houeta, melfata, melc'huëta (inf.).
mel-divskouarn m. cérumen.
 GReg.p.893 mël ar scoñarn, tr."suif des oreilles".
 VALL.p.106 mël an dioukouarn (m.).
melegan a. ou m.-ed (1) blond.
 PIKG.p.201 ar brezelour melegan ; VAZA.p.14 ur veleganez (fém.); SKET.p.77 ur boblad veleganed (pl.).
 ----- (2) verdier.
 CB.ms.p.18 ar melegan.
 VALL.p.777 melegan (m.); -ed (pl.).
 1. melek a. mielleux.
 GON.mélek.
 2. melek a. contenant de la moelle.
 GReg.p.630 mèleccq, tr."moelleux"; p.848 an askorn mèleccq, tr."savouret"; L'Arm-p.242 mêlaecq.
 1. melen a. (1) jaune.
 C.melen, tr."jaune de couleur, lat.croccus"; C.(DEBM.p.334) melenn ; Qu.II p.89 melen.
 GReg.p.509 melenn ; meleenn, mileenn (V.); FElletier. melen ; L'Arm-p.190 milein, meléne.
 LLB-956 sistr ... milein evel an acur ; GBI.p.44 ur blatinenn c'hwezhet en acur melen ; ISV.p.399 an dud a lez a c'hoarzh melen.
 VAZA.p.169 danvez flamm, melen-aour.
 ----- (2) blond.
 GReg.p.99 ur pennad-blev melenn ; L'Arm-p.32 blev milein.
 LLB-288 e vlev milein-gwenn ; MOA.p.38 n'eo ket blev melen ha koantiri eo a laka ar pod da virviñ.
 2. melen m.-où (1) jaune (d'oeuf).
 C.melen uy, tr."moel doeuff, lat.uitellus"; Qu.II p.89 vn melen vy, tr."le iaulne d'vn oeuf".
 FElletier.melen-vi ; melennou-vioù (pl.).
 VAZA.p.9 gwenn ha melen ur vi.
 ----- (2) couleur jaune.
 GReg.p.509 a denn war ar melenn, tr."jaunâtre".
melenaat v. jaunir.
 Qu.II p.89 melenahat, tr."iaulnir" (inf.).
 GReg.p.509 melenaat (inf.); melennëet (pp.).
melenadur m. (1) jaunissement.

- GON.mélénadur (m.).
 ----- (2) jaunisse.
 GReg.p.509 emañ ar melenadur ganti.
 ----- (3) pâleur.
 GReg.p.688 melennadur, tr."pales-couleurs"; L'Arm-p.265 mileinnadur (m.), tr."pâleur ; pales-couleurs".
melenard m.-ed homme qui a le teint jaune.
 GON.mélénard ; -ed (pl.).
melenart a. jaunâtre.
 GReg.p.509 melennart.
melended f. jaune, couleur jaune, blondeur.
 SKET.p.33 melended o blev.
melender m. jaune, couleur jaune, blondeur.
 GON.mélender (m.), tr."état, qualité de ce qui est jaune".
meleneg m.-ed, meleneien (1) blond.
 GReg.p.990 ur melennecq, tr."blondin" ; melennéven (pl.).
 ----- (2) verdier.
 GReg.p.954 meleneq ; melenequed (pl.); FElletier.melennec, melennoc ; melenneghet (pl.).
melenek a. blond.
 MINT.p.10 ur pennad-blev melenek.
melengroc'heneq m. melengroc'heneien homme de race jaune.
 NOTK.p.249 melengroc'heneien ar Reter Pellañ (pl.).
meleniñ v. jaunir, blondir.
 GReg.p.509 melenna, tr."jaunir, teindre en jaune"; melenneiñ, milenneiñ (V.)(inf.); FElletier.p.589 melenna, tr."jaunir, devenir ou rendre jaune et blond" (inf.); L'Arm-p.190 mileinnein (inf.).
 SKRS.p.81 er parkoù an eost melenet (pp.); PIKG.p.83 staget e oa endeo deil ar gwez-pupli da veleniñ (inf.).
melenn f.-où (1) moelle.
 C.melenn a ascorn, tr."moel, lat.medula".
 ----- (2) cervelle.
 L'Arm-p.50 méleenn (f.); -eu (pl.).
melenog m. eau-de-vie.
 ISV.p.341 degas deomp kafe hag ur voutailhad melenok.
 VALL.p.234 melenog (m.), tr."eau-de-vie (plaisamment)".
melenvlevek a. aux cheveux blonds.
 NOTK.p.276 glaclagadek ha melenvlevek e oa an doue Indra.
meler m.-ien fabricant de miel.
 TDE.BF.meler (C.).
melestr m. administration, gestion.
 L'Arm-p.173 melesstr (m.), tr."gestion".
melestradur m. administration, gestion.
 L'Arm-p.173 melesstradur (m.), tr."gestion"; p.122 melësstradur mat, tr."économie".
melestraj m.-où administration, gestion.
 L'Arm-p.7 melesstrage (m.), tr."administration"; melesstrageu (pl.).
melestriñ v.administrer, gérer.

- VALL.p.427 melc'houed klorek.
melc'houed-krogennek coll.melc'houedenn-grogennek limaçons, escargots.
 C.melhuenn croguennec, tr."limas o escailles, lat.testudo" (sgf.).
 GReg.p.576 melfed croguennecq ; melfeden croguennecq (sgf.).
melc'houed-mor coll. melc'houedenn-vor bigorneaux.
 GReg.p.576 melfed-vor ; melfeden-vor, tr."limaçon de mer" (sgf.).
melc'houeta v.-et chercher des limaces.
 GReg.p.576 melc'houeta, melfata, melc'huëta (inf.).
mel-divskouarn m. cérumen.
 GReg.p.893 mél ar scoñarn, tr."suif des oreilles".
 VALL.p.106 mél an dioukouarn (m.).
melegan a. ou m.-ed (1) blond.
 PIKG.p.201 ar brezelour melegan ; VAZA.p.14 ur veleganez (fém.); SKET.p.77 ur boblad veleganed (pl.).
 ---- (2) verdier.
 CB.ms.p.18 ar melegan.
 VALL.p.777 melegan (m.); -ed (pl.).
 1. melek a. mielleux.
 GON.mélek.
 2. melek a. contenant de la moelle.
 GReg.p.630 mèleccq, tr."moelleux"; p.848 an askorn mèleccq, tr."savouret"; L'Arm-p.242 mêlaecq.
 1. melen a. (1) jaune.
 C.melen, tr."jaune de couleur, lat.croccus"; C.(DEBM.p.334) melenn ; Qu.II p.89 melen.
 GReg.p.509 melenn ; meleenn, mileenn (V.); FElletier. melen ; L'Arm-p.190 milein, meléne.
 LLB-956 sistr ... milein evel an acour ; GBI.p.44 ur blatinenn c'hwezhet en acour melen ; ISV.p.399 an dud a lez a c'hoarzh melen.
 VAZA.p.169 danvez flamm, melen-acour.
 ---- (2) blond.
 GReg.p.99 ur pennad-blev melenn ; L'Arm-p.32 blev milein.
 LLB-268 e vlev milein-gwenn ; MOA.p.38 n'eo ket blev melen ha koantiri eo a laka ar pod da virviñ.
 2. melen m.-où (1) jaune (d'oeuf).
 C.melen uy, tr."moel doeuff, lat.uitellus"; Qu.II p.89 vn melen vy, tr."le iaulne d'vn oeuf".
 FElletier.melen-vi ; meleennou-vioù (pl.).
 VAZA.p.9 gwenn ha melen ur vi.
 ---- (2) couleur jaune.
 GReg.p.509 a denn war ar melenn, tr."jaunâtre".
melenaat v. jaunir.
 Qu.II p.89 melenahat, tr."iaulnir" (inf.).
 GReg.p.509 melenaat (inf.); meleennëet (pp.).
melenadur m. (1) jaunissement.

- GON.mélénadur (m.).
 ---- (2) jaunisse.
 GReg.p.509 emañ ar melenadur ganti.
 ---- (3) pàleur.
 GReg.p.688 melennadur, tr."pales-couleurs"; L'Arm-p.265 mileinnadur (m.), tr."paleur ; pales-couleurs".
melenard m.-ed homme qui a le teint jaune.
 GON.mélénard ; -ed (pl.).
melenart a. jaunâtre.
 GReg.p.509 melennart.
melended f. jaune, couleur jaune, blondeur.
 SKET.p.33 melended o blev.
melender m. jaune, couleur jaune, blondeur.
 GON.mélender (m.), tr."état, qualité de ce qui est jaune".
meleneg m.-ed, meleneien (1) blond.
 GReg.p.990 ur melennecq, tr."blondin" ; melennéven (pl.).
 ---- (2) verdier.
 GReg.p.954 meleneccq ; melenequed (pl.); FElletier.melennecq, melennoc ; melenneghet (pl.).
melenek a. blond.
 MINT.p.10 ur pennad-blev melenek.
melengroc'heneq m. melengroc'heneien homme de race jaune.
 NOTK.p.249 melengroc'heneien ar Reter Pellañ (pl.).
meleniñ v. jaunir, blondir.
 GReg.p.509 melenna, tr."jaunir, teindre en jaune"; melenneiñ, milenneiñ (V.)(inf.); FElletier.p.589 melenna, tr."jaunir, devenir ou rendre jaune et blond" (inf.); L'Arm-p.190 mileinnein (inf.).
 SKRS.p.81 er parkoù an eost melenet (pp.); PIKG.p.83 staget e oa endeo deil ar gwez-pupli da veleniñ (inf.).
melenn f.-où (1) moelle.
 C.melenn a ascorn, tr."moel, lat.medula".
 ---- (2) cervelle.
 L'Arm-p.50 méleenn (f.); -eu (pl.).
melenog m. eau-de-vie.
 ISV.p.341 degas deomp kafe hag ur voutailhad melenok.
 VALL.p.234 melenog (m.), tr."eau-de-vie (plaisamment)".
melenvlevek a. aux cheveux blancs.
 NOTK.p.276 glaslagadek ha melenvlevek e oa an doue Indra.
meler m.-ien fabricant de miel.
 TDE.BF.meler (C.).
melestr m. administration, gestion.
 L'Arm-p.173 melesstr (m.), tr."gestion".
melestradur m. administration, gestion.
 L'Arm-p.173 melesstradur (m.), tr."gestion"; p.122 melësstradur mat, tr."économie".
melestraj m.-où administration, gestion.
 L'Arm-p.7 melesstrage (m.), tr."administration"; melesstrageu (pl.).
melestriñ v.administrer, gérer.

- L'Arm-p.7 melesstrein, tr."administrer" (inf.).
 VNB-p.69 melaestrein, tr."manier" (inf.).
melestrour m.-ien administrateur, gérant.
 L'Arm-p.7 melesstrour, tr."administrateur"; melesstrerion (pl.); p.122 ur melesstrour mat eo, tr."c'est un bon économe".
- melez coll.-enn varech.
 VALL.p.772 melez; -enn (sgf.).
1. melezour m.-ien flatteur.
 GReg.p.417 mellour (V.); -yon, -yan (pl.); L'Arm-p.310 meslourr, tr."prôneur".
 VALL.p.308 mélézour (V.).
2. melezour m.-ioù miroir.
 C. mezelour, tr."mirouer pour se mirer, lat.speculum"; C.(DEBM.p.337) melezour; Qu.II p.112 vn mellezour; M.13 Mezellour an Maru.
 GReg.p.627 mellezour; -ou; Job a oa ur mellezour a basianted; PELletier.mellezour; RF.p.261 ur mellezour; BD.608 mesour; 679 mezelour; 1957 mezelouro az poa d'en em sellet enno (pl.).
 MGZ.p.V sklerijenn an heol o parañ war ur mellezour; SVE.RC. p.240 gwell eo un dorzh vara war an daol evit ur mezelour war ar prenestr; GBI.II p.150 fleurenn an holl verc'hed, ha mizilour an dimezelled.
- melezourañ v. refléter, se mirer.
 C.(DEBM.p.337) melezouraff, tr."mirer" (inf.).
 GReg.p.627 mellezoura, tr."se mirer" (inf.).
melezourer m.-ien miroitier.
 GReg.p.627 mellezourer; mellezouréryen (pl.).
- melezourin v. miroiter.
 VALL.p.470 melezouri (inf.).
melezour-trelañ m. miroir à alcuettes.
 VALL.p.470 melezour-trella.
- melez-rous coll. varech à matelas.
 VALL.p.772 melez rous, tr."varec noir à paillasse".
- meliaoz, meliar m. paille de mil.
 L'Arm-p.264 millauss, millarr (m.).
- melidur s. mérite, grâce.
 J.p.128 guenvidic, benniguet, entre-mn holl graguez glan a-n bet, leun ha carguet a melidur.
- meliodenn f.-où poulie.
 L'Arm-p.297 melioedeenn (f.); -eu (pl.).
- meliodenner m.-ien fabricant de poulies.
 L'Arm-p.297 melioedeennourr.
- melion coll.-enn violettes.
 SKET.II p.89 frond ar c'hentañ bleuñv melion.
- melkern m. pied gros et long de goémon à soude.
 PELletier.melkern "est une espece de goémon ou algue large et dur, qui ressemble assez à la colle forte, telle qu'on la vend".

- VALL.SUP.p.87 melkern, tr."pied gros et long d'une variété de tali".
- melkoni f.-où (1) mélancolie.
 C.melconi "et pridiry, tout ung"; C.(DEEM.p.334) melencoli.
 GReg.p.611 melcony; -ou (pl.); ar velcony a lash kalz a dud; PELletier.melconi; L'Arm-p.235 mélconni (f.); -eu (pl.).
- LLB-766 eostig, en ho puhez, evel en hon hini, ha c'hwia a gav ivez anken ha melkoni?; BAZ.p.68 kement-se hen taolas en ur velconi vras.
- FIKG.p.107 un tamm melkoni a c'hournije e spered Jani.
 ---- (2) angoisse, douleur, souci, tristesse.
 Pm.n.91 me a-yoae ... ouz sermon en don melcony; G.369 rac punysson on eus don melcony.
 RP.p.116 ar velcony pe an anken ma en em gav ene paour a-barzh en em brezentiñ er varn-se; BD.2290 krouget ha dibennet, hennezh vo melcony.
- melkonian v. (1) être ou devenir mélancolique.
 PELletier.p.589 melconia (inf.).
 ---- (2) s'affliger.
 N.1194 Devy, ni so melconiet (pp.); B.n.800 gant pridiry ha poan ha cry melconiet (pp.).
 BD.4961 va mamm, pa'm gwelloc'h el lammgroaz, ho kalon a velconias (3 prêt.).
 BAL.p.7 ar bodoù ... a deu trist dezho evel pa vent melconied (pp.).
 ---- (3) (?) réfléchir, penser.
 M.3119 dre study na melconiaff (inf.).
- melkoniek a. mélancolique.
 SKET.II p.24 huñvreerien habask ha melkoniek.
melkonius a. mélancolique.
 C.(Gloss.p.401) melconyus, tr."pensif, méditatif"; M.847 an eil tra peheny hon groa melconyus.
 GReg.p.611 melconyus; L'Arm-p.235 mélconniuss.
 VAZA.p.98 ur sonadenn ..., unan eus ar velkoniusañ am eus biskoazh klevet (sup.).
1. mell coll.-enn mil, millet.
 C.mell, tr."millet, lat.milium"; Qu.II p.111 mèll, tr."mil, ou millet".
 GReg.p.625 mèll, mil; PELletier.mell, méi; L'Arm-p.239 mèll (m.); -eu (pl.).
- LLB-404 ar-dro hanter miz Mae ... hadit en ho parkoù ha mell ha gwinizh-du.
 SKET.II p.68 heiz, kerc'h ha mell a c'houezont.
2. mell f.-où ballon (à jouer), soule.
 GReg.p.880 mell, tr."soule, boule de foin couverte de cuir que l'on jette en l'air, etc. pour divertir les jeunes garçons"; -ou (pl.); teurel ar vell; PELletier.mell, tr."ballon, grosse balle à jouer"; L'Arm-p.364 mèll (f.), tr."soule"; -eu (pl.).
 BLEN.p.25 ur c'hoarier mell hirgelc'hiek.

3. mell m. -où maillet.
L'Arm-p.225 meell (m.), tr."maillet de menuisier ou grosse masse ou gros marteau, de bois, pour piller la lande ou fendre du bois"; -eu (pl.).
VNB-p.50 ur mel-houarn, tr."une masse"; LLB-1027 me 'glev ar mel o skeiñ.
4. mell m. -où petit tas de gerbes.
L'Arm-p.172 meell (m.), tr."gerbier, petit tas dans le champ de 5, 6 ou 11 gerbes"; -eu (pl.).
5. mell m. -où (1) articulation.
Ca.n.33 vn mell a vn bes he dornn.
GReg.p.54 méll, tr."article, jointure des os du corps humain"; -ou (pl.); melléd (V.)(pl.); PELletier.mell, tr."article ou jointure des membres".
SKET.II p.38 ... e skoent o daouarn an eil ouzh egile gant kement a nerzh ma'z oa burzhud na vrevent mellou o bizied (pl.).
----- (2) maillon, chaînon.
VALL.p.439 mell, tr."maillon"; p.107, tr."chaînon".
6. mell m. -où (devant un nom) grand, gros, énorme.
NOA.p.288 mellou gevier (pl.).
MKRN.p.78 ur mell bezh ; NOTK.p.111 mellou tiez (pl.).
1. mellad f. -où partie de ballon ou de soule.
GReg.p.880 mellad, tr."soulerie, action de souler, divertissement de la soule"; -ou (pl.); PELletier.p.591 mellat, tr."assemblée de ceux qui jouent au ballon, et des spectateurs"; L'Arm-p.456 mellatt (m.), tr."mellat, jeu du ballon"; melladeu (pl.).
2. mellad m. -où (devant un nom) grand, gros, énorme.
VALL.p.342 mellad, tr."très grand".
- melladeg, melladenn f. -où partie de ballon ou de soule.
PELletier.p.591 melladen, tr."assemblée de ceux qui jouent au ballon, et des spectateurs"; melladec.
- melladur m. agitation.
GReg.p.20 melladur vras, tr."grande agitation".
- mellañ, mellat v. jouer au ballon ou à la soule.
B.n.370 guell eu deomp-ny frisq diuiscaff, da mellat ha da ebataff (inf.).
GReg.p.880 mellat, tr."souler, s'échauffer, et se divertir à la soule" (inf.); PELletier.p.591 mella, tr."souler, jouer au ballon" (inf.); L'Arm-p.364 mellatt (inf.).
SKET.II p.79 mellat war ar c'hlezzenn (inf.).
- mell-ar-c'hil m. nuque.
PELletier.p.590 mell-arc'hil, tr."la moëlle du cou".
VALL.p.503 mell-ar-c'hil.
- mellat v. (s')agiter.
(?) M.341 en travail, bet meruel ez mellomp (4 prés.).
GReg.p.20 mellat, tr."agiter" (inf.).
- mellhadenn s. épine dorsale, colonne vertébrale, échine.
GReg.p.316 melhadenn, tr."échine, épine du dos".

- mell-divell adv. pêle-mêle.
MKRN.p.46 ar mein a nije mell-divell.
mell-droad f. football.
VALL.p.312 c'hoari ar vell-droad, tr."jeu de foot-ball";
BAHE.18 p.25 matchoù mellroad.
melldroad m. -ien footballeur.
VALL.p.312 mell-troad.
- melleg f. -i, -ou champ de millet.
GReg.p.625 mellecg, tr."lieu abondant en mil"; L'Arm-p.239 mellêc (f.), tr."terrain où est le mil".
NOTK.p.207 mellecou ec'hon (pl.).
1. mellek a. abondant en mil.
GReg.p.625 bro mellecg.
2. mellek a. (1) articulé.
GReg.p.54 mellec, tr."plein d'articles".
----- (2) mâle, viril, vigoureux.
GReg.p.594 mellecg.
3. mellek a. massif.
ERNault.Dict.Vannes.mellek, tr."lourd comme un maillet";
VALL.p.453 mellek, tr."massif, qui a une grande masse".
- mellenn f. -où vertèbre.
VALL.p.779 mellenn (f.).
- meller m. -ien joueur de ballon ou de soule.
GReg.p.880 meller; mellérvén (pl.); mellour (V.); -yon,
-van (pl.); PELletier.p.591 meller; -ien (pl.).
- mellez s. suture du crâne.
C.melle, tr."fontaine de la teste, lat.cinciput".
PELletier.mellez, tr."la suture de la tête".
- mell-gouzoug m. nuque.
PELletier.p.590 melle-gouzoug, tr."lat.cervix".
GON.mell-gouzoug (m.).
SKET.p.73 mell-gouzoug gwenn-kann.
- mell-kein m. épine dorsale, colonne vertébrale, échine.
G.1255 torret eou ma costou, hac an mellou a-m queyn (pl.).
GReg.p.316 melkein, tr."échine d'une bête"; L'Arm-p.121 meell-quein (m.); melleu-quein (pl.).
NOTK.p.407 er vro-se, a zo evel mell-kein al ledenez ;
MARL.p.46 da derriñ ar melloù-kein (pl.).
- mellkeineg m. -ed vertébré.
VALL.p.780 mellkeineg; -ed (pl.).
- melloù pl. renouée.
PELletier.melloù, tr."certaine herbe, dont la racine est toute noëuse. Quelques-uns donnent ce nom au Chiendent".
GON.melloù (pl.), tr."renouée".
mel-mellhadenn m. moelle épinière.
VALL.p.472 mél-melhadenn.
- melodi m. mélodie.
C.melodi, tr."mélodie, doulz chant, lat.melodius";

- Fm.n.109 cleuet ... melody.
 LLB-757 dousat ur mélodi !
melpin coll.-enn millet à grappes.
 VALL.p.468 melpin (V.); -enn (sgf.).
melre s. inquiétude, tracas, peine d'esprit.
 PELletier.melre (C.L.), tr."inquiétude, sollicitude, embarras, et peine d'esprit ; plusieurs prononcent Meilre"; melre zo ganin ; re a velre hoc'h eus.
 IAI.p.145 ... ar pezh a ziskouez oa dija stank al levrioù moulet, hag e roent enkreuz ha melre d'ar bastored.
melreañ v. (s')inquiéter, (se) tracasser.
 PELletier.p.592 melrea, tr."tracasser, s'inquiéter, se donner du soin, et en donner aux autres" (inf.).
melreüs a. inquiétant, tracassant.
 GON.melreüz (C.), tr."chagrinant, inquiétant, triste, embarrassant, tracassant".
melt f.-où bonbonne.
 VALL.p.72 melt (f.).
meltad f.-où contenu d'une bonbonne.
 VALL.p.72 meltad ; a veltadou, tr."par bonbonnes" (pl.).
meltaz m.-ed crabe velu au dos noir.
 PELletier.meltas ; meltazen (sgf.); meltazet (pl.) "est le nom que les voisins de la mer en ce pays donnent à une espèce de cancre velus".
 GON.meltaz (C.)(m.), tr."gros cancre velu, que j'ai entendu nommer en français araignée de mer"; -ed (pl.).
 VALL.p.167 meltaz (C.)(m.), tr."sorte de crabe velu au dos noir".
 1.melus a. mielleux.
 GON.p.327 meluz.
 2.melus a. contenant de la moelle.
 C.(Gloss.p.401) melus, tr."moillé, plain de ius, lat. succidus".
 GReg.p.630 mélus, tr."moelleux"; melus (V.); L'Arm-p.242 méluss.
mely coll.-enn morve.
 GReg.p.640 mely(V.); melhuënn (sgf.); L'Arm-p.246 mêlve ; mélhuén (sgf.); mélhuënneu (pl.).
melvenn f.-où papillon.
 GReg.p.690 melvenn ; -où (pl.); CB.ms.p.19 malvenier (pl.); CB.579 malvinier (pl.).
melvenn-noz f. phalène.
 VALL.p.555 melvenn-noz (f.).
membre m.-où membre.
 C.membre, tr."membre, lat.artus"; Qu.II p.108 membre ; M.2329 ho membrou darnaouet (pl.); Gk.p.224 an memprou (pl.); Nl.n.207 e holl mempraou (pl.).
 GReg.p.612 mémpr ; -où (pl.); L'Arm-p.235 membre (m.); membreu (pl.); NG-860 evit astenn e holl membreu (pl.); 1701 membreu (pl.); DG.147 va memprou (pl.);

- BD.1657 me zo un arc'heskob hag ur mempr a iliz.
 LLB-1212 holl e vamprou a gren (pl.); GBI.p.204 mar klevfe ho komzoù, e vrevfe deoc'h ho holl vemprou (pl.).
 DIHU-1906 p.212 kreniñ a reas a holl he manbreu (pl.).
membre pp. membre.
 C.mempret, tr."membrus, lat.membrusus".
 L'Arm-p.235 membrétt mat, tr."membre".
membri adv. certes, assurément, je l'atteste.
 M.3034 da pep guir cristen me en bry ; 3184 a hir remsy membry, da bizhuicquen, viher ... ouz renaff ; Jer.ms.p.1444 (n.15) goude arre membri en bro Baspasyan ; J.p.141-b me-n lavar dit ... ez vizez yvez an dez man guen ef, dit men bry ; B.n.37 ne lesiff ... den en bet ... da gomp (var.comps) out y, membry, rac m-e biou.
memes (1) a. même.
 Dnal.p.119 var ar mesmes ton.
 GReg.p.12 kaout memès opinion gant un all ; L'Arm-p.235 mèmes ; RP.p.210 ne deo nemet ar memes tan gant tan an Ifern.
 EKG.II p.33 ha fur oa din ober ar memes hent ganto ? ; IAI.p.19 ... e voe dibennet ... ar memes bloaz hag ar memes devezh gant Sant Per ; MGZ.p.170 Doue eo ar garantez memes.
 ---- (2) adv. même.
 Gk.p.218 map doue mesmes so disquennet ves an nefuou ; Qu.p.98 lauaret oz eus à diff breman souden memes.
 JV.175 bleuñvod a zo enni, memes e pep sezon ; BD.1367 gervel a reer d'ar marv memes ar varonez.
memesamant adv. mêmement.
 GReg.p.12 memesamant, tr."actuellement, présentement"; p.613 mèmesamant, tr."mèlement"; BD.3604 memesamant.
memor f. (1) mémoire, souvenir.
 C.memoar, tr."memoire, lat.memoria"; Nl.n.379 greomp'ny gloar ha memoar da Mary ; Cnf.p.6 ... rac ma ò deuseus desquet dre memor vn formulen ; Qu.p.19 à n-o eus-hu quet à memoer a-n dra-se ?
 GReg.p.613 memor ; kaout memor vat ; L'Arm-p.235 mimoère ; mimoérieu (pl.); NG-567 evit degas memoir dimp ag an Aotrou Doue ; RP.p.70 ar memor eus ar marv ; BD.106 memor.
 HTC.p.62 bara graet hep goell, e memor eus ar feson m'oant bet tennet eus an Ejipt ; GBI.p.280 evit kaout va memoir, am eus kollet.
 ---- (2) esprit.
 J.p.59-b soezet omp ... ha perturbet lemm hon memoar dre-n saffar ouz eux lavaret.
 ---- (3) intention.
 N.1684 ma memoar eo bezaf cloarec.
 ---- (4) cause, raison.
 B.n.701 ma lacat da-n marou ... heb memoar na neb digarez.

memp (1) a. mème.
 L'Arm-p.235 mème ; MG-p.III ar memb gwirionezou.
 VNB-p.110 n'em eus ket ar memb soñj ganeoc'h ; SST-p.59
 ne dint ket ar meme person gantañ.
 ---- (2) adv. mème.
 LLB-259 bremañ memb, pa soñjan er pezh am eus gwelet, va
 c'halon bacur a sailh.
men adv. où ?
 NG-277 men ec'h it-c'hwi bremañ ? ; 282 rezon vat eo
 lavaret deoc'h men ec'h an ; BT-155 meenn e fell
 deoc'h mont ? BD.3121 men ec'h it-c'hwi gant ho
 kouraj ha gant ho striv ? ; CB.ms.p.39 men ec'h oute
 ? ; MG-p.102 ne vern mèn e vehet.
 VNB-p.56 mèn emañ ar mestr ? ; p.89 ha c'hwi a oar mèn e
 chom ? ; p.127 bet men ec'h ehed-c'hwi gant gregach-
 se ? ; LLB-952 atersit e pep lec'h e men e kavhet
 ar gwellañ eus ar frouezh.
 1. menad m.-où main (de papier).
 Qu.II p.132 vr menat paper.
 GReg.p.591 menad paper ; menadou paper (pl.).
 VALL.p.440 menad (-paper) (m.).
 2. menad m.-où ancienne mesure pour les grains.
 PELletier-menat (V.), tr."grande mesure de bled, dite à
 Rhuys, Ferrée"; L'Arm-p.264 menatt, tr."pairée,
 mesure de la Ville de Vannes et de ses environs,
 pesante depuis 235 livres jusqu'à 240"; menadeu
 (pl.); p.356 menatt, tr."septier de grain".
menadenn f. menadezed ménade.
 VALL.p.459 menadenn ; menadezed (pl.).
menajñ v. faire le ménage.
 CB.ms.p.57 emañ e komañsas Adam da hadañ ed, Eva da
venagin evit aven ar boued (inf.).
menal Voir manal.
mendem f.-où vendange.
 GReg.p.951 béndém, véndém, méndém (V.); PELletier.mendem ;
 L'Arm-p.397 meenn&mp (f.); meend&mmeu (pl.).
 ---- (A) miz Mendem septembre.
 GReg.p.951 miz béndém (V.); PELletier.Mis Mendem ; L'Arm-
 p.356 Miss-Meendém.
mendemiñ v. vendanger.
 GReg.p.951 béndemeiñ, méndemeiñ (V.) (inf.); PELletier.
mendemeiñ (inf.); L'Arm-p.397 meend&meiñ (inf.).
mendemour m.-ien vendangeur.
 GReg.p.951 méndemour (V.); -yon, -van (pl.); L'Arm-p.397
meenn&mour ; meenn&merion (pl.).
menec'h pluriel de manac'h.
menec'herezh m. monachisme ; cf. manac'herezh.
 GReg.p.634 menec'herez.
meneg m.-où mention.
 GReg.p.663 menecq (Bas-L.), tr."nouvelle"; p.67 meneg,
 tr."avis, nouvelles"; menecq ne se dit guère qu'en

Bas-Leon"; PELletier.menec "selon M.Rousseel, est
 mémoire, souvenir, réminiscence, attention".
 MBR.p.172 n'em eus na gwelet, na klevet menek eus a
 briñsez na jeant ebet ; IAI.p.17 a-barzh komz anezho,
 em eus c'hoant da ober ur menek bennak eus a sant
 Lukaz ; HTC.p.88 n'eo ket da un den, mes da Zoue e-
 unan eo ez eus menec da sevel un ti ; MGZ.p.123 pa ne
 voe menek nemet dioutañ e-unan, ne lavare ket kalz
 a dra.
 SKET.p.94 an anv-se n'eus ket meneg anezhañ e skridoù an
 Henamzer.
meneger m.-ioù index (d'un livre).
 VALL.p.385 meneger ; -iou (pl.).
menegiñ v. mentionner.
 SKET.p.94 ar c'hiz emañ o paouez menegi (inf.); BAHE.6 p.8
 pezhioù bravik a zo ennañ hag e c'hellfemp menegiñ
 (inf.).
menel v. manet (1) rester, demeurer.
 C.menell, tr."demourer ou attendre, lat.manere" (inf.);
 G.383 huy a mano aman (3 fut.); 595 na bras na byhan
 ha manet (3 impér.); Jer.ms.p.1443 (n.5) enhy ne
manas barr (3 prés.); p.1454 (n.188) nemedoch huy
 Alan ha me ne d-eux manet (pp.); Jer.PELletier.p.342
 (n.343) e-nep gleñ ne mensomp (4 prés.); M.219 ne
 quiffy ... manet nemert breynder (pp.); 2514 en
 anquen ez menomp (4 prés.); 470 ma n-o amantez ...
 ez miny en laou (2 fut.); N.858 diouz ma minif
 (1 fut.); 118 aman ma hunan ez manenn (1 imparf.);
 1480 na mar groa quen ez men en rest (3 prés.).
 GReg.p.264 menel, mana, tr."demeurer, ne s'en aller pas"
 (inf.); manet eo war hol lerc'h (pp.); menel a ra
 a-dreñv (inf.); BD.1236 bremañ on manet va-unan
 (pp.); 586 na merc'h na mab ... na vano (3 fut.);
 3683 na vanet hini (3 impér.); DJ.117 setu me war ar
 bed mannet huanadus (pp.).
 GBI.p.14 pelec'h eo manet va fried ? (pp.).
 ---- (2) arrêter.
 G.793 breman ez ouf manet (pp.); B.n.58 mein ha coat ... so
 ret ... on be ... pe ef-femp glan manet (pp.).
 ---- (3) tomber mort, succomber.
 N.868 ret eo guenell pe menell (inf.); 1487 ne grif quen
 bede menell tam a-n dra-man (inf.); J.p.143 an Jesus
 man so hogos manet (pp.); Pm.n.261 yen ez meneg hep
 buhez glan (2 prés.).
 ---- (A) menel kousket s'endormir.
 GBI.II p.20 ... ez oa manet kousket (pp.).
 VAZA.p.46 hogos diouzhtu e vanis kousket evel ur broc'h
 (1 prés.).
menestin m. espèce (de), sorte (de).
 HS-p.120 unan anvet Semei, den takagnus, menestein ki ;
 p.129 an Arch, da lavaret eo ur menestein koufr.

- menez m.-ioù mont, montagne.
C.menez, tr."montagne, lat.mons"; Fm.n.18 raeson e pingnech an menez; n.95 en menez syon; Nlou.p.574 menezioù (pl.); M.769 ... ez archynt ... coezaff carneze ... menezvou d-o plomaff (pl.).
- GReg.p.636 menez (L.); -you (pl.); mene (Basse-C.); -ou (pl.); myne (Hte-C.); -au (pl.); mene (T.); -o (pl.); mane (V.); -éü, -yéü (pl.); FElletier.menez; L'Arm-p.244 manné (m.); -yeu (pl.); NG-1743 Mané Kalvar; 48 manéieu (pl.); 1354 manneieu (pl.); RP.p.127 e-harz treid ar memes Menez ma en devoe ar Profed Eliaz gwechall e vizioñ sakr; p.248 menezvou (pl.); BD.1721 Doue ... en deus soufret ar marv e-barzh en ur mene; 2362 nombr bras a veneyo (pl.).
- SST-p.133 ar ur mané uhel; LLB-72 ar manéieu (pl.); BAZ.p.VII e barr ar menez; MGZ.p.IX ne felle ket dezho mui diskenn diwar ar menez; EKG.II p.59 war-zu ar menezioù (pl.).
- MKRN.p.47 miniou Laz (pl.).
- menezeg f.-i,-où massif montagneux.
VALL.p.477 menezieg (f.); -ou, menezieier, menezegi (pl.); SKET.p.30 koadieier ha menezieier.
- 1.meneziad m. menezidi, meneziz montagnard.
GReg.p.636 menezad; menezidy, menezis (pl.).
VALL.p.477 meneziad; -ed, menezidi, meneziz (pl.); SKET.p.119 menezidi an Erkunia (pl.).
- 2.meneziad m.-où contenu d'une montagne.
NOTK.p.19 meneziad koadoù; ENVB.GWAL.16 p.35 ur meneziad kerreg.
- meneziek a. montagneux.
GReg.p.636 menezvecc; L'Arm-p.244 mannééc.
NOTK.p.227 er broioù meneziek.
- menezius a. montagneux.
C.(DEEM.p.335) menezus, tr."plein de montagnes".
GReg.p.636 ur vro menezyus.
- menez-tan m. volcan.
VALL.p.769 menez-tan; VAZA.p.140 ar menez-tan Vesuvio.
- mengleuz f.-ioù mine, carrière.
C.mengleuz, tr."pierre, lat.lapididum"; men clez, tr."pierre ou len prend pierres"; C.(DEEM.p.335) men gluez; Qu.II p.128 mengleuz aour, tr."miniere d'or".
- GReg.p.626 maengleuz, meingleuz, tr."mine, lieu dans la terre d'où l'on tire le métal"; -you (pl.); ur vaengleuz plom; menglé (V.); -yéü (pl.); p.137 maengleuz, tr."carrière, lieu pour tirer des pierres"; FElletier.mäen-gleuz, tr."carrière, pierre"; L'Arm-p.240 meinglae metal, tr."mine"; p.46 meinglé (m.), tr."carrière"; -yeu (pl.).
- EKG.II p.82 an oferenn a dlee da lavaret ... en un toull mengleuz; BAZ.p.722 da dennañ mein-marbr eus ar

- vengleuzioù (pl.).
SKET.III p.59 ur vengleuz ... evit ar stæen; SKET.p.3 mengleuzioù aour (pl.).
- mengleuziañ v. exploiter une mine ou une carrière.
FElletier.p.564 mængleuzi, tr."tirer la pierre d'une carrière" (inf.).
- GON.mengleuzi, mengleuzia, tr."travailler aux carrières ou aux mines" (inf.).
- NOTK.p.183 ne oa ket ar mengleuzia ur skiant nevez en Europa (inf.).
- mengleuziek a. minier.
VALL.p.470 mengleuziek; bro vengleuziek.
- mengleuzier m.-ien mineur, carrier.
GReg.p.137 maengleuzyêr, maengleuzêr, tr."carrier"; maengleuzyerien, maengleuzêrvon, maengleuzidy (pl.); FElletier.p.564 mængleuzer, tr."tireur de pierres"; L'Arm-p.46 meinglaieur, tr."carrier"; meinglaierion (pl.).
- GON.mengleuzer, mengleuzier, tr."carrier, mineur"; -ien (pl.).
- NOTK.p.40 mengleuzierien (inf.).
- meni m. manière, sorte.
L'Arm-p.228 meni (m.); p.165 meni keginour, tr."fricasseur"; p.421 meni argant, tr."billon"; p.160 meni foll, tr."filâtre".
- menk m.-où banc de pierre.
FElletier.menk "selon M.Roussel, est un banc ou siège de pierre".
- menk-ti m. perron.
GReg.p.714 mencq-ty; mencqou tyès (pl.).
- menn m.-ed petit (d'animal), chevreau; Voir aussi menn-gavr.
C.menn, tr."cheureau, lat.caprillus"; QuIII p.39 menn, tr."cheureau".
- GReg.p.717 menn, tr."petit de toutes femelles à quatre piez, exceptées la Vache, la Truie, et la Chats"; -ed (pl.); FElletier.menn, tr."cheveau, le petit d'une chèvre. On dit quelquefois Menngavr"; L'Arm-p.282 méne, tr."petit de la chèvre"; ménétt (pl.).
- LLB-1429 ar c'havr ... ma ne vennit ket desav holl ar meneu, c'hwi a werzh o c'hroc'h'en evit ober manegou (pl.).
- KLBD.p.161 an dañvad bihan pe mennig (dim.).
- 1.mennad s. moutonnage (terme de droit seigneurial).
GReg.p.644 mennad.
- 2.mennad m.-où demande, intention, désir.
B.n.676 da hol mennat so dit ... grataet.
GReg.p.262 mennad, tr."demande"; -ou (pl.); p.671 mennad, tr."offre"; BD.2078 chom a ri c'hoazh en douar hep kavet da vennat; 3885 va mab Jezuz grasius mat, permetit ganen ur mennat.
GBI.p.218 me zo deuet d'ho pediñ, va mamm, va zad, da

vont evidon d'Ar Folgoad ... ma klevo ar Werc'hez ho mennat.

MMFM.p.10 bodet en-dro da Vari ouzh he fedñ da gas dirak Doue ho mennadou hag ho enkrezoù (pl.); NOTK.p.402 n'o deus ken c'hoant na mennad nemet da c'hounit douar ar c'horn-se ; SKET.II p.90 garv ganen reiñ dit da vennad.

mennad-lezenn m. projet de loi.

BAHE.13 p.4 mennad-lezenn ar ministr.

mennadur m. volition.

VALL.p.790 mennadur (m.).

mennadurezh f. volition.

VALL.p.790 mennadurezh (f.).

mennerezh m. volonté (faculté).

NOTK.p.13 o kaletaat o c'horf hag o nerzhañ o mennerezh.

menn-gev m. chevreau ; Voir aussi menn.

GReg.p.163 menn-gaour ; menned gaour, mennou-gaour (pl.) ;

L'Arm.p.57 meenn-gavre (m.) ; meennétt gavre (pl.).

GANe.27,9 degas din daou venn-gaour ; 27,16 krec'hin ar

menned-gev (pl.).

SKET.II p.18 ar menned-gev (pl.).

mennidik a. volitif.

VALL.p.790 mennidik.

menniñ v. faire ses petits (en parlant de la chèvre).

L'Arm.p.282 menniñ (inf.).

menn-karv, menn-karvez m. faon.

GReg.p.397 menn ur garvès ; menned kervès (pl.) ; L'Arm.p.153 meenn-carhué.

MARL.p.45 ur menn-karv.

mennout v. (1) demander.

C.mennat, tr."demander, lat.petere" ; J.p.90 mennat gracc breman, coll poan eu (inf.) ; B.n.20 ... ez deuz an broys ... da mennat dezy reiff priet (inf.) ; M.1515 mennat pardon (inf.) ; Jer.ms.p.1442 (n.2) dre n-o em castyzent ha na mennent pardon (6 imparf.) ; Pm.n.130 menn trugarez (2 imparf.).

GReg.p.263 mennout un dra digant ur re bennak, mennat un dra bennak digant unan bennak, tr."demander une chose à quelqu'un" (inf.).

---- (2) vouloir.

Fm.n.113 mennat he lammet ... digant an abestel (inf.) ; n.97 ma-z mennas an yuzeu diuat disquenn an corff ... da-n douar (3 prêt.) ; Jer.ms.p.1457 (n.249) hoz ranczonaff ne mennaff quiet (1 prés.) ; Jer.Pelletier.p.619 (n.408) ren dez a noz (lenn : nos) e cosquor a menn dudreu an morou (3 prés.) ; G.394 bale ... a mennaf (1 prés.) ; 379 me venn en groehet (var.me a menn e grohet) (3 prés.) ; 375 ylys a mennaf (1 prés.) ; N.1090 na faziaff ne mennaf quiet (1 prés.) ; Dnal.p.172 un abit ... peniny à jamais ne mennaff da lesell (1 prés.).

GReg.p.970 mennout a ran mont, tr."je veux aller" (inf.) ; ne vennomp ket, tr."nous ne voulons pas" (1 prés.) ;

Pelletier.menna, tr."penser, désirer, vouloir, avoir dessein et intention, demander" (inf.) ; L'Arm.p.406 veennein (inf.) ; NG-1170 ar re na venant ... pardonou (6 prés.).

SST-p.XXX n'o doa ket vennet selaou an Aotrou Doue (pp.) ; LLB-153 venein a reomp ober bepred ho polontez (inf.) ; 31 mar venet beviñ, ret e vo labourat (5 prés.).

DIHU-1906 p.209 ne vennas ket anezhi reiñ he c'halon da hini ebet anezhe (3 prêt.) ; SKBT.III p.49 biskoazh n'he doa graet droug na mennet ober zoken (pp.).

---- (3) souhaiter.

J.p.153-b dez mat oar hoz penn a mennaf (1 prés.).

---- (4) offrir.

GReg.p.671 mennout sikour da ur re (inf.) ; me a venn dezhañ un abid nevez (3 prés.).

---- (5) faillir, manquer (de), être sur le point (de).

N.1313 da-m bezaf nouet hoz pedaff, beleyen guenn, hoz goulenaff ; dispartiaf a mennaf sur (1 prés.).

NG-1821 an dud ... a vennou kouezhiñ d'an douar (3 fut.) ;

DJ.p.37 parfontiñ a venan gant hirvoud ha glac'har (1 prés.).

EKG.II p.285 bremañ, pa rank kuitaat he zi , ... he c'halon a venn mankout dezhi (3 prés.).

MMEK.p.4 e galon a vennas rannañ (3 prêt.).

---- (A) bezañ mennet être porté (à), être poussé (à).

Dnal.p.188 goude ma-z-oa bet chommet dec bloaz á Monaster Sant Hildut, e-uoé mennet, hac inspiret cré, da beva ... en un Hermitaig ; p.195 Leonisset ... á guelelet ar Santelez admirabl euz á Paul, á souhetas é caout evit ho Escop, hac á voe mennet d-e anlevi euz é Monaster.

EKG.II p.116 meur a wech oan bet mennet da vont betek enni en ur rededenn.

menner m.-ien demandeur.

C.(DEEM.p.335) menner.

meno s. avis.

GReg.p.67 da'm meno, war va meno, tr."à mon avis, selon mon sentiment" ; RP.p.180 pellaat a rit diouzh ho spered ar soñjezon eus an tourmantou ... gant aon na zeuhe kement-se ... d'ho spontañ war ho meno.

BAL.p.11 kentañ hon eus d'ober, hervez va meno-me, eo naetaat hor c'halon ; EKG.II p.123 kaout a reot glabouerien ha n'o deus bet james aon, war o meno.

MMEK.p.28 tud divergont ... a gemeras ar stur etre o dacuarn gant ar soñj, war o meno, da c'houarn gwelloc'h.

menoz m.-ioù idée, opinion, dessein.

GReg.p.710 menos, meno, tr."pensée, jugement, estime" ; p.67, tr."avis, sentiment, opinion" ; Pelletier.menos, tr."pensée, opinion, sentiment, volonté" ; quelques-uns prononcent tout court Meno, sur-tout en Cornaille

et en Léon".

EKG.II p.194 klask bag da vont da Vro-Saoz, n'eo ket hennezh eo va mennoz ; p.214 n'emañ ket em mennoz dont da gontañ deoc'h ar pezh a zo c'hoarvezet ; p.17 ne c'hellask ket, siwazh, dont a-benn eus e vennoz ; MBR.p.16 war gement-se e raio diouzh ho mennoz ; MGZ.p.76 meur a hini ... a gav dezho, war o mennoz, ez int devot ; BAZ.p.750 ar menosiou eus a Zoue a zo bras (pl.).

SKRS.p.33 ar beleg-se a roas dezhañ anaoudegezh eus mennoziou e enebourien, a fell dezho en em zizober dioutañ (pl.) ; SKET.III p.72 ha graet ganez da venoz koll feteiz da benn ha da vuhez ? ; BAHE.6 p.9 ar stumm da zisplegañ ar menozioù politikel (pl.).

menoziad m.-où concept.
VALL.p.140 menozad.

menoziañ v. concevoir (des idées).
VALL.p.140 menozia (inf.).

ment f. (1) taille, grandeur.
C.ment, tr."quantite, grandeur, lat.quantitas"; Qu.II p.160 an ment a-n corf, tr."stature"; NL.n.10 un sterent a sauas hac a ioa bras he ment ; Gk.p.228 doué ... à tremen pep tra en ment.
GReg.p.502 ment, tr."taille, stature"; PELletier.ment, tr."grandeur, étendue, quantité"; L'Arm-p.375 meñnti, tr."taille"; p.367 meñnt (m.), tr."stature"; meñnteu (pl.).

VNB-p.41 ar ven ganin, tr. "de ma taille"; LLB-679 gwez ... ; pa greskint ha ma vint en o men, int a roy mui a goad ha mui a waskedenn ; HTC.p.76 un den brav ... ha bras a vent ; MOA.p.129 en ur vent, tr. "aussi grand l'un que l'autre".

YBBR.p.5 ul labour a vent gant hemañ ; VAZA.p.8 va zad-kozh ... a oa un den a vent vraz.

----- (2) mesure.
N.1462 hep foulaf nep ment e hentez ; J.p.94 da bep unan ... ez roas ment squient ; B.n.92 heruez an ment a-n squient ... so dezy ... atribuet ; n.272 da disprisaff en muyhaff ment a-riff.

mentad f.-où rythme.
VALL.p.668 mentad.

mentadañ v. rythmer.
VALL.p.668 mentada (inf.).

mentadek a. rythmique.
VALL.p.668 mentadek.

mentadur m.-ioù (1) mesurage.
VALL.p.464 mentadur.
----- (2) rythme.
VALL.p.668 mentadur.

mentañ v. (1) mesurer.
NOTK.p.111 muzuliañ ha rannañ an douaroù ha menti ar

gorread anezho (inf.) ; BREN.GWAL.22 p.62 menta a eure Brendan an toull m'edo ar vag ast e-barzh drezañ (inf.).

----- (2) battre la mesure, cadencer.
VALL.p.89 menta, tr."cadencer" (inf.) ; PIKG.p.203 er c'horoll-se, mentet gant mouezh ur gwaz (pp.).

mentegezh f. haute taille, grande taille.
NOTK.p.53 dre ventegez o c'horf ez int trec'h d'ar pep all eus an Denelezh.

mentek a. de haute taille, de grande taille.
GReg.p.902 bezañ mentecq, tr."être de grande taille".
NOTK.p.8 broiz, mentek ha neuziet-kaer ; p.75 mein mentek.

mentel f.-ioù balance.
SKET.III p.31 war bladenn ur ventel.

mentell pluriel de mentell.

mentet pp. ayant une certaine taille.
NOTK.p.47 kêrioù mogeriet Kelted Galia a oa mentet-bras darn anezho ; p.118 mentet-ramzel e cant ; SKET.p.52 ur c'hadour mentet-uhel.

mentoniezh f. géométrie.
NOTK.p.111 n'ouzomp netra eus an anaoudegezhioù a c'helle ar Geltaed da gaut war ar ventoniezh.

mentoniour m.-ien géomètre.
VALL.p.335 mentoniour ; -ien (pl.).

mentukañ v. pincer.
VALL.p.560 mentuka (Bas-L.) tr."pincer" ; p.729 mintuka, tr."tâter" (inf.).

meot pluriel de maout.

meradur m.-ioù (1) manieement, pétrissage.
GReg.p.599 meradur, tr."manieement, action de manier avec les mains".
VALL.p.553 meradur, tr."pétrissage".
----- (2) administration, gestion.
VALL.p.9 meradur, tr."administration" ; p.335, tr."gestion".

meradurezh f. administration, gestion.
VALL.p.9 meradurez, tr."administration" ; p.335, tr."gestion".

merañ, merat v. (1) manier, toucher, tâter, palper, pétrir.
B.n.75 nac int mat (lenn : mar) pnher da merat, se dougo ... bechyou (inf.) ; J.p.11 serpentet ... so ... oz ho maerat (inf.) ; Am.PELletier.dict.ms.(n.A.357) te so paotrig mat, a carre mêrat, crapat ar madou (inf.).
GReg.p.598 merat, tr."manier, toucher avec la main" ; p.907 mêrat tr."tâtonner par sensualité" (inf.) ; mêrat toaz, tr."pâtrir" (inf.) ; PELletier.mêra, mêrat, tr."manier" (inf.).
LLB-1781 lod a vêra ar mel (3 prés.).
MONA.p.10 ar mederezh ma ne vezo ken debret a westell meret gant he daouarn (pp.).
----- (2) fréquenter.

N.244 lesel an bet me a preder, em (lenn : ne-m) deur nep amser he merat (inf.).

---- (3) gérer, administrer, régir, gouverner.

Jer.ms.p.1452 (n.153) an anegart ... me en ro dyt ... da merat (inf.).

PELLetier.mera, merat, tr."gérer, conduire" (inf.).

merata v.-et masser.

VALL.p.453 merata (inf.).

merataer m.-ien masseur.

VALL.p.453 merataer ; -ien (pl.).

merataerezh m. massage.

VALL.p.453 merataerezh (m.).

1.merc'h f.-ed (1) fille (indiquant la parenté).

C.merch, tr."fille, lat.filia"; Ca.n.3 Sanctes Cathell,

merch da-n roe Coste ; G.536 Loth ... ef he groec he merchet (pl.); B.n.89 ma merchic douzic (dim.).

GReg.p.413 merc'h ; -ed (pl.); PELLetier.merc'h ; -et

(pl.); L'Arm-p.157 maerh ; -ett (pl.); "rarement

Maerhaedou (pl.).

LLB-908 e vearh hag e bried ; EKG.II p.226 pevar mab hag

ur verc'h ; SVE.RC.2 p.362 merc'h he mamm eo Katell.

---- (2) fille, femme (personne du sexe féminin).

Em.n.10 merch guerch ; n.11 quer ytron guerch oar an

merchet (pl.); n.1 ... ma-z voe doe ... ganet a corf

vn merchic beniguet (dim.); Cnf.p.a/10 merchet

laouanq na graguez (pl.).

GReg.p.413 ur verc'h, tr."une fille"; ur verc'hicq, tr.

"une petite fille"; PELLetier.p.595 ken gwazed, ken

merc'het, tr."tant hommes que femmes, tant garçons

que filles" (pl.); L'Arm-p.157 maerhig, tr."petite

fille, jeune ou point haute ou fillette" (dim.);

NG-207 ar verh yaouank-se ; 1034 ur verh, Mari anvet ;

1978 etre an holl merhet e voe choazet (pl.); RP.p.

170 o blev a oa evél blev merc'hed (pl.); BD.586 na

merch na mab ; 4174 en amzer-mañ eo tromplus ar

merchet (pl.); FG.p.36 strezoc'h, merc'hedou (pl.);

p.41 bremañ e tlefec'h bezañ dija o tañsal gant ar

merc'hejou all (pl.).

LLB-527 ar vearh yaouank ; SST-p.37 ne oa ket evel ar

merhiet arall (pl.); GBI.II p.256 merc'hedigo

yaouank (dim.pl.).

DIHU-1906 p.210 merhed ha paotred a bep stad (pl.).

MOAO.p.114 merc'hedou (pl.).

3.merc'h pluriel de marc'h.

merc'hed f.-ed belle-fille, bru.

GReg.p.413 merheoc (V.), tr."belle-fille, fille d'un

autre lit"; merheued, merhigued (pl.); L'Arm-p.157

maerhéc, tr."belle fille, à l'égard d'une belle-mère";

maerhégüétt (pl.).

SST-p.III' e dri mab hag e deir merhec.

Merc'her m. (1) mercredi.

J.p.16-b Juzas, un mercher ... a deuz.

GReg.p.617 merc'her ; L'Arm-p.236 mêrhêr ; -ieu (pl.).

VNB-p.36 ar merhêr ; BAZ.p.646 d'ar merc'her ha d'ar

gwener ; GBI.p.236 war-benn ar merc'her ar beure.

---- (2) Mercure (dieu et planète).

GReg.p.617 Merc'her.

Merc'her-al-Ludu m. Mercredi des cendres.

GReg.p.617 merc'her al ludu ; L'Arm-p.236 Mêrhêr-el-ludu.

Merc'her-Meur m. Mercredi des cendres.

GReg.p.617 Merc'her ar meur.

VALL.p.462 merc'her-meur.

merc'hervezh m.-ioù durée du mercredi.

Dnal.p.72 c visita ur merc'herves pemp Auter en Ilis à

Rosere.

NOTK.p.416 er c'hentañ merc'hervez a Vae.

merc'heta v.-et courir les filles.

GReg.p.414 mont da verc'hedta (inf.); PELLetier.merc'heta

(inf.).

GBI.p.342 te zo kustum mont gantañ war an hentoù da

verc'hetañ (inf.).

PIKG.p.101 mont da verc'heta (inf.).

merc'hetaer m.-ien coursier de filles.

GReg.p.446 merc'hetaër, tr."galant"; -yen (inf.);

PELLetier.p.595 "le nouveau Dictionnaire porte

Merc'heter"; EN.1900 ar c'hokin merhetaër.

merc'h-kaer f. belle-fille, bru.

GReg.p.88 merc'h-caër, tr."belle-fille, fille d'un autre

lit"; merc'hed-caër (pl.).

GBI.p.260 roit din skabell d'azezañ, mar ben-me merc'h-kaer

en ti-mañ.

merc'h-nevez f. femme nouvellement mariée.

PELLetier.p.595 merc'h nevez.

merc'hodenn f.-où poupée.

C.merchodenn, tr."poupee, lat.pupa"; Qu.II p.136 vn

merchoden, tr."vne poupee"; Qu.p.161 ha ny à pren

vn merchoden pe diou euit hon bugaleigou ?

GReg.p.744 merc'hodenn ; -ou (pl.); PELLetier.merchet

"singulier Merchoden", tr."poupée, petite figure de

fille"; merc'hodic (dim.).

SKET.II p.31 merc'hodenn goar.

merc'hodennañ v. faire des poupées.

GReg.p.744 merc'hodenna (inf.).

merc'h-vihan f. merc'hed-bihan petite-fille.

GReg.p.413 merc'h vihan an douarenez, tr."petite fille

de la petite fille".

TDB.BF.merc'h-vihan.

merdead m. merdeidi, marin, navigateur.

C.merdeat, tr."maronnier ou naut, lat.nauta"; Qu.II p.

20 merdeat, tr."batelier"; p.117, tr."nautonnier";

Jer.PELLetier.p.596 nep so mestr an lustry, ha

merdeydy mat (pl.); N.69 pret eo vn leat e ampresti

euez yscuit merdevdy (pl.); 128 merdeidi (pl.).
 GReg.p.607 merdead, mordead, tr."matelot"; merdaidy,
merdeidy, mordeidy (pl.); FElletier.p.596 merdeat,
 tr."marinier, matelot"; merdeidi (pl.); L'Arm-p.
 251 merdeatt, tr."navigateur"; p.229 merdeatt, tr.
 "manoeuvrier"; merdeidi (pl.); RP.p.335 mar refus
 ar Merdead labourat gant an avel vat-se ; DJ.1001
 ret oa bout merdeat ha tremen ar mor bras.
 GBI.p.168 merdedi (pl.).
 MOAO.p.46 mordead ; NOTK.p.120 merdead ; SKET.p.18 ar
verdeidi spagnol (pl.).
merdeadenn f.-où voyage par mer.
 SKET.II p.47 merdeadenn bag an heol.
merdeadur m. navigation.
 GReg.p.652 merdeadur ; L'Arm-p.251 merdeadurr (m.).
merdeadurezh f. navigation marine.
 GReg.p.652 merdeadurez, tr."navigation"; p.604 merdeadurez,
merdeadurez, tr."la marine, l'art de naviguer".
 NOTK.p.242 hep skiant-prenet eus ar verdeadurez ; VAZA.p.
 147 Ministr ar Verdeadurezh.
merdeerezh m. navigation.
 SKET.p.54 skiant ar mordeerez.
merdeidiñ v. naviguer.
 L'Arm-p.229 merdeidiñ, tr."manoeuvrer" (inf.).
merdein v. naviguer.
 C.mordeiff, tr."naiger, lat.navigare" (inf.); Am.ms.p.
 1461 (n.542) lavar pe hen bro eo he mordeoz (2 prés.).
 GReg.p.652 merdei, merdea (inf.); L'Arm-p.251 merdein
 (inf.).
 ISV.p.241 o verdea war ar gazeg c'hlas. (inf.).
 NOTK.p.241 mordei en donvor (inf.); SKET.II p.47 aes
merdei er c'haniou (inf.); VAZA.p.96 ...e krogas
 hon daou lestr da vordein a-gevret (inf.).
merenn f.-où (1) collation.
 C.merenn, tr."recession, lat.merenda"; Qu.II p.79 meren,
 tr."le gouter ou reciner"; p.146 an merenn, tr."le
 reciner, lat.merenda, antecoenium".
 GReg.p.787 merenn, tr."recine, ou recion, collation des
 ouvriers à trois heures après midi"; p.179, tr."colla-
 tion, repas entre le dîner et le souper"; -ou (pl.);
mereen, mireen (V.); -Éu (pl.); FElletier.m^{ereenn}, tr.
 "petit repas, ou collation que l'on fait entre le
 dîner et le souper : c'est vulgairement le Gouter";
mern (C.); L'Arm-p.63 mireenn (f.); tr."collation entre
 le souper et le dîner"; -su (pl.).
 ----- (2) repas de midi.
 TDE.EF.merenn (C.), tr."repas qui se fait vers midi"; VNB-
 p.125 mall eo din mont da'm miren ; p.156 deomp d'ar
viren ; LLB-1066 ar-lerc'h ar verren ; EKG.II p.69 a-
 rack mare mern ; p.70 Janed Ar Go a oa oc'h aozañ mern ;
 p.77 ar vevellien, o tont eus ar park d'o mern ; p.178
 bemdez, goude mern.
 PRMG.p.265 yod silet a oa da verenn ; MARL.p.13 da boent merenn.

Koumanant 12 niverenn (Geriadur Istorel e-barzh) 75 F
 Koumanant da 6 rann eus ar Geriadur Istorel 75 F

Rener : G. ETIENNE
 Embanner : G. CHEREL
 Sekretouriezh : PREDER, 10, rue Isidore Louveau, 35000 RENNES

An arc'hant da : PREDER, C.C.P. 16 093 13 PARIS

Priz ar c'haier-mañ 15 F

Diskleriet hervez lezenn, trede trimiziad 1974

